

Feyz-i Kâşânî'nin Düşüncesinde

İSLAMÎ AÇIDAN CİNSEL EĞİTİM

Yazar:
Muhammed Beheştî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Muhammed Beheştî

Feyz-i Kâşânî'nin Düşüncesinde

İSLAMÎ AÇIDAN CİNSEL EĞİTİM

Çeviri:
İsmail Avcı

Feyz-i Kâşânî'nin Düşüncesinde İSLAMÎ AÇIDAN CİNSEL EĞİTİM

el-Mustafa Yayınları: 53

Eserin özgün adı:

تربیت جنسی از منظر فیض کاشانی

Terbeyet-i Cinsi ez Menzeri Feyz-i Kaşanî

Yazar

Muhammed Beheştî

Yayın Yönetmeni

Dr. S. Vahid Kaşanî

Çeviri

İsmail Avcı

Editör

Yusuf Tazegün

Sayfa Düzeni

DBY Ajans

Kapak Tasarımı

Sercan Arslan

ISBN 978-605-9982-37-5

Birinci Baskı

İstanbul, Kasım 2022

Baskı ve Cilt

Yılmaz Basın Yayın

(Sertifika No: 49749)

Uluslararası
el-Mustafa Üniversitesi
Türkiye Temsilciliği

Merkez Efendi Mah. Mevlana Cad.
Aktaş Apt. No: 108/A • Zeytinburnu / İSTANBUL
Tel: (+90 0212) 664 64 26

Eserin her hakkı EL-MUSTAFA YAYINCILIK'a aittir. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir, izinsiz çoğaltılamaz, bastırılamaz.

İçindekiler

› Başlarken	9
› Giriş	15

BİRİNCİ BÖLÜM

Cinsel Eğitimin Teorik Temelleri ve Terminolojisi

Cinsel Eğitimin Tanımı	21
Cinsel Eğitim ve Cinsel Ahlâk Arasındaki Farklar	25
Cinsel Eğitime Özgü İlkeler	27
1. Cinsel İcğüdü İlahî Bir Nimettir	27
2. Cinsel İcğüdünün Aşamalı Gelişim Süreci..	31
3. Cinsel İcğüdünün Gücü ve İnsanın Zayıflığı	33
4. Bekârlığın Kötülüğü	34
Cinsel Eğitimin Hedefleri	37
1. Cinsel İcğüdünün Dengeli Bir Şekilde Tatmini	38
2. Kemâl ve Tekâmül Vesilesi	39
3. Bekâ ve Neslin Korunması	40
4. Hayatın Huzur ve Sükûneti	41
5. Sağlıklı Bir Toplum Tesis Etmek	42

İKİNCİ BÖLÜM

Cinsel Öğrenim

Cinsel Uzuyları Örtmek (Setr-i Avret)	48
İzin İstemek	51
Yatakları Ayırmak	52
Cinsel Münasebetin	
Gözlerden Uzak Gerçekleşmesi.....	53
Öpmek.....	55
Öğrenim Sürecinde İhtiyata Riayet	56
Ergenlik	57
Bakma	61
Cinsel Münasebet	63
1. Cinsel İlişkinin Mahiyeti.....	64
2. Cinsel İlişki Mekanizması.....	66
3. İlişki Zamanı	69
a) Düğün Zamanı:.....	69
b) Cinsel İlişki İçin En Uygun Vakitler:	70
c) İlişki İçin Uygun Olmayan Zamanlar:.....	70
4. Cinsel İlişkinin Yer ve Ortamı:	71
5. Cinsel İlişki İçin Gerekli Ruhsal Şartlar	72
a) Allah'ın Adını Anmak:	72
b) Dua:	73
6. İlişki Âdabı	73
7. Cinsel İlişkiye Şer'i Engelller	75
a) Mahremlerle Evlilik:.....	75
b) Âdet Günlerinde Cinsel İlişki:	76

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Cinsel İçgüdüü Tatmin ve

Kontrol Yolları

Tatmin Yolu: Evlilik.....	81
Kontrol ve Dengeleme Yöntemleri.....	86
1. İffetle Riayet.....	87
2. Dinî İnançların Gölgesine Sığınmak	90
3. İbadetlerin Gölgesine Sığınmak.....	92
4. Takva ve Allah'tan Sakınmak.....	93

5. Cinsel Kimliğin Alenen Sergilenme Yasası..	95
6. Cinsel Sahneleri Hayal Etmek ve İzlemekten Sakınmak	97

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Toplumu Cinsel Tahrik Faktörlerinden Arındırma Yolları

Hicap	102
Ziynetleri Gizlemek.....	104
Açılıp Saçılma ve Cilveli Davranışların Haram Oluşu	105
1. Tahrik Edici Konuşma	106
2. Güzel Koku Sürünmek	108
3. Tahrik Edici Davranışlar	109

BEŞİNCİ BÖLÜM

Cinsel Problem ve Sapmalar

Göz Zinası	117
Mastürbasyon.....	121
Cinsel Teşhircilik	122
Zina.....	124
Eşcinsellik	128
Muhabbet Tellallığı.....	131
Karşı Cinsin Kıyafetlerini Giyinmek.....	131
Sübyancılık.....	132
Namus Konusunda Duyarsızlık	133
Yersiz Kıskançlık.....	136

ALTINCI BÖLÜM

Kız-Erkek İlişkileri

Kadın ve Erkek Arası Münasebetin Sınırları.....	142
1. Görüş: Zaruret Düzeyinde İrtibat.....	143
2. Görüş: Akıl ve Örfe Uygun Düzeyde İrtibat	148
3. Görüş: Kadın-Erkek Karışık Karma Ortamlar	153

Göz Teması ve Bakışma	157
Sözlü İletişim	159
El Vermek.....	163
Arkadaşlık	165
Tahsil ve Meslek Hayatında	
Kadın-Erkek İlişkisi.....	169
Namahrem Bir Kadın ve Erkeğin Tek	
Başlarına Bir Mekânda Bulunmaları	171
› Kaynakça.....	173

Başlarken

Feyz-i Kâşânî, on birinci yüzyılın önde gelen İranlı Müslüman düşünürlerindendir. Onun önemi, sadece birçok alanda kuşatıcı ilmî birikime ve çok sayıda telife sahip olmasından kaynaklanmıyor. Onun asıl önemi, yenilikçi bir düşünür, kılı kırk yaran bir teorisyen, güçlü bir ihya hareketi öncüsü, eşsiz bir tashih ve tahkik üstadı ve vefalı bir velayet eri oluşu dolayısıyladır. O, dinin temelleri hususunda sağlam bir iman, erdemlerle donanmış tertemiz bir ahlâk, mânâ ikliminden beslenen bir irfan, ince bir zevk, latif bir karakter ve zengin bir şiir yeteneğine sahip ender düşünürlerden biridir.

Feyz-i Kâşânî'yi daha iyi tanımak ve elimizdeki eserin önemini daha bir belirginleştirmek için onun kişiliğini şekillendiren başlıca özellikleri daha ayrıntılı bir incelemeye tabi tutmak gerekir.

1. İlmî Donanımı

Feyz, çok çeşitli ilim dallarına vukufu dolayısıyla hem aklî hem de naklî ilimlere sahip bir ilim adamı olarak birçok ilim dalının birleştiği nokta diye addedebileceğimiz bir konumdadır. O, felsefede, irfanda ve aklî ilimlerde bir otorite olmanın yanı sıra hadis, fıkıh, tefsir ve sair nakli ilimlerde de tam bir yetkinliğe sahipti. Bu

itibarla onu, hem filozof bir fıkıhçı, hem ârif bir hadisçi hem de yenilikçi bir velayet eri diye dikkati nazara almamız gerekir.

2. İlim Dalları Arasındaki Sınırların Muhafazası

Dikkate şayan bir diğer husus ve Feyz-i Kâşânî'nin bir diğer özelliği de birçok ilim dalına vakıf olmasına rağmen bu ilimler arasındaki sınırları koruması ve her bir dala kendi özgün metodolojisi çerçevesinde yaklaşmasıdır. Dolayısıyla o, felsefî meseleleri irfânî ve şuhûdî meseleler ile fıkıh, hadis ve tefsir konularını, felsefe ve şuhûdî konularıyla iç içe ele almayan ve farklı ilim dallarının sınırlarını koruma konusunda olabildiğince titiz davranan bir ilim adamıdır. Allâme Tabatabâî onun bu özelliği ile ilgili şöyle der:

İslam âleminde, Feyz-i Kâşânî düzeyinde kuşatıcı bir ilime sahip düşünür yoktur. Buna rağmen o, farklı ilim dallarını birbirine karıştırmamış ve her ilmi kendi bağımsız çerçevesi içerisinde ele almış felsefe, irfan, tefsir ve hadis ilimlerini iç içe incelememiştir. Örneğin *Tefsir-i Sâfi* kitabı, rivayete dayalı bir tefsir olması hasebiyle bu kitapta felsefî, irfânî ve şuhûdî konulara asla girmemiştir; yahut *Vâfi* kitabını öyle bir üslupla yazmıştır ki onu hiç felsefe bilmeyen salt bir muhaddis sanırsınız.¹

3. Hadislerle Şekillenmiş Bir Düşünce

Feyz, Masum İmamların (a.s) hadis ve rivayetleri ile ünsiyet bulmuş, bu yola gönül vermiş ve baş koymuş birisidir. Ehl-i Beyt öğretisi

¹ *Mihr-i Taban*, *Yadnâme-i Allâme Tabatabâî*, s.26

ve rivayetlerine yönelik bu ilgi ve ünsiyet onun bakışını yepyeni ufuklara yöneltmiş, düşünce ve eğilimlerini hatta irfan, felsefe ve kelim alanında dahi etkisi altına almıştır. Bu itibarla, nazarî hikmet ve manevî müşahede ve tecrübeleri ile ilgili felsefî mütalaaları, Masumların rivayetleriyle sıkı ve derin bir bağ içerisinde. Bu konuda Allâme Emînî şöyle der:

Feyz-i Kâşânî, benzersiz bir şahsiyet, ilim ve mârifet sahasında sahilless bir derya, hadisin görkemli bir sancağı, fıkhn göndere çekilmiş bayrağı, irfan ve mârifet hazinesi ve ahlâkın en yüce zirvesidir. Onun tüm bu imtiyaz ve özelliklerinin sırrı, Ehl-i Beyt'e gönül vermiş ve bu yola baş koymuş biri olmasıdır.²

4. Ahlâk ve Eğitim Sahasındaki Yenilikleri

Feyz, ahlâk ve eğitim alanında Ehl-i Beyt mektebine dayanarak fikir üretmiş, ahlâk ve eğitimle ilgili düşünce ve görüşlerini *el-Mehecetu'l Beyda*³ diye isimlendirdiği kapsamlı eserinde bir araya getirmiş; seyr-u sülûk, nefis tezkiyesi ve iç dünyanın arındırılması güzergâhının aydınlık yolunu hakkıyla izah etmiştir. Feyz, ahlâk ve eğitim sahasında çok önemli iki adım atmıştır:

a) Velayet ve imamet ipine sarılarak ve Ehl-i Beyt'ten rivayet olunan eser ve hadislerle istinat ederek Gazzâlî'nin *İhya-u Ulumi'd-din* kitabını gerçek anlamıyla ihya etmiştir. Bu kitabı

² *el-Gadir*, Emînî, c. 11, s. 362

³ *el-Mehecetu'l Beyda* 'aydınlık yol' anlamına gelir. Feyz, bu başlığı İmam Ali'nin (a.s) yüce buyruğundan almış olsa gerektir: "Allah, hikmetli bir söz ü işittiğinde hakkıyla öğrenen ve *aydınlık yola* tabi olanlardan rahmetini esirgemesin!"

Eş'arîlik, aslı astarı olmayan fikhî hükümler,⁴ sûfî hayranlığı⁵ ve akla ziyan hikâyelerin⁶ girda-bından kurtarmış ve gayet cesurca bir girişimle itidal ölçütüne aykırı bütün tavsiyelerden arındırmıştır. Böylece ahlâkî eğitim ve bâtinî seyr-u sülûku *İhya-u Ulumi'd-din*'de mevcut olan riya-zetler, akıl dışı ve güç yetirilemeyecek zorlamalar⁷, ifrat düzeyinde âhiret eksenli düşünceler⁸, dünyadan yüz çevirmek⁹, zillate boyun eğmeye teşvik¹⁰, onur kırıcı ameller¹¹ ve benzeri olumsuz yöntemleri dışlayan bir çerçevede izah etmiş, ahlâk ve eğitim sahasında büyük bir devrim gerçekleştirmiştir. Feyz, *el-Mehecce'tu'l-Beyda*

⁴ Bkz. *el-Mehecce'tu'l-Beyda*, c. 1, s. 285 Feyz, şu inançtadır. Ehl-i Sünnet sadece dört bin civarında hadise erişebildiği için rey, kıyas, usul ve benzeri kendi tesis ettiği metotlara başvurmak zorunda kalmış ve tam anlamıyla yıkıcı sonuçları olan ihtilaflara kapı aralamıştır.

⁵ Feyz, sûfilerin bâtil yolda olduklarına dair üç delil ileri sürer: 1- Bidatçılık 2- Asılsız iddialar 3- Peygamberimizin Ehl-i Beyti'ne vefasızlık. O, bu doğrultuda şöyle der: "Gerçek sûfiler hangi fazilet ve keramete erişebilmişlerdir ki ortalıktaki sûfiler de erişebilsinler! Zira onların büyük çoğunluğu bidat ehlidirler."

⁶ Feyz-i Kâşânî Sufilerin asılsız hikâyeleri hakkında şöyle yazar: "Bu tür boş sözler ve desteksiz asılsız kurguların hiçbir faydası yoktur. Bu yüzden ben hepsini sildim." (Bkz. *el-Mehecce'tu'l-Beyda*, c. 7, s. 423, Bu tür hikâyeler *İhya-u Ulumi'd-din* kitabında, c. 1, s. 298, c. 4, s. 249- 252-253 ve 270-275; c. 3, s. 102-104; c. 7, s. 420-423)

⁷ Bkz. *İhya-u Ulumi'd-din*, c. 4, s. 376-387; c. 3, s. 61-65 ve 93-104; *el-Mehecce'tu'l-Beyda*, c. 5, s. 128-140

⁸ Gazzâlî, *İhya-u Ulumi'd-din*, c. 4, s. 410

⁹ A.g.e., c. 3, s. 191-218; c. 4, s. 247-253 ve 195-225

¹⁰ A.g.e., s. 61-78 ve 345

¹¹ A.g.e.,

dışında *el-Hakayık-ı fî Mehâsini'l-Ahlâk*, *Zadu'l-Mesâlik* gibi önemli eserleri de yazmıştır.

b) Feyz, yukarıdaki eserlerinin yanı sıra, başka bir yöntemle daha başvurarak eğitim ve ahlâkla ilgili adımlar atmıştır; örneğin fıkıh alanında ahlâk ve eğitimle ilgili incelemelerde bulunmuştur. Ahlâk ve eğitimi göz önünde bulundurarak fikhî konuları ele almış bazı fıkıh bablarında fikhî hükümlerin eğitimsel boyutları ve fıkıh-eğitim arasındaki bağ ve etkileşim noktalarını gün yüzüne çıkarmıştır. Paha biçilmez eseri *en-Nuhbe*'yi kitabını bu konuya ayırmış ve bir anlamda “eğitim fikhî” diye tabir oluna-
bilecek yeni bir alan yaratmıştır. Sonuçta, Feyz'i ahlâk ve eğitim sahasının tartışılmaz otoriteleri ve İslam dünyasının en büyük eğitimcileri arasında görmemiz gerekir.

5. Talebe Tarzı Yaşamı

Feyz'in en parlak özelliklerinden biri de yaşam tarzıdır. Zira o, velayet ve İmamet dergâhında diz çökmüş, bu dergâhın nurlu ortamından feyizlenmiş ve Ehl-i Beyt mektebinde eğitilmiş bir şahsiyettir. O, bütün ömrünü takva, arınma, izzetinefis, kanaat, riyazet ve gerçek bir zahitlikle geçirmiştir. O, asla mal-mülk ve makam-şöhret peşinde olmamış, dünya ve sosyal kariyer gibi şeylere gönül bağlamamış, dünya ehline asla el açmamış ve el açma zilletine düşmemiştir.

Feyz, geçimini babadan kalma mülklerini kiraya vererek temin eder beytülmalden asla faydalanmazdı. Makam, mevki, iktidar ve şöhret kapıları sonuna kadar açık olmasına rağmen tüm bunlardan daima kaçmıştır. O, dar görüşlü ve yobaz çevrelerin olumsuz tavırlarına karşı hep

açık yüreklilikle yaklaşmış, sabır ve vakarından asla taviz vermemiştir. O, hem eğitir hem de bu yolun yolcularının gittikleri güzergâhı daha iyi tanımaları için ikazlarda bulunurdu. Gafillerin uyanması ve dünya sevdalılarının bu sevdadan vazgeçmeleri için çabalar. Velhasıl, Feyz ilim ve amel sahasında zamanının en önde gelenlerinden ve İslam dünyasının en büyük eğitimcilerinden biridir.

Tüm bu özelliklerinden dolayı, Feyz-i Kâşânî'nin eğitim sahasıyla ilgili görüşlerinin mütalaası, İslamî eğitim konusunu incelemek ve İslamî eğitim modeli ile ilgili yaratıcı ve metodolojik teorilerin ortaya konması için en uygun zeminlerden biridir.

Bu araştırmanın ana ekseninin, Feyz'in *el-Mehecce'tu'l-Beyda*, *en-Nuhbe*, *Usulu'l-Maârif ve'l-Hakayık* kitaplarına doğrudan başvurarak belirlenmesi kararlaştırıldı. Elbette elinizdeki çalışmada, fırsat elverdikçe *el-Mehecce'tu'l-Beyda* kitabı, *İhyau Ulumi'd-din* ve Gazzâlî'nin eğitimle ilgili görüşlerinin kaynağı ve *İhya*'nın referansı hükmünde olan Ebu Tâlib Mekki'nin *Kutu'l-Kulub* kitaplarıyla karşılaştırmalı olarak ele alınmış, Feyz ve Gazzâlî'nin eğitim-öğretim sahasına bakışları arasındaki farklar imkân dâhilinde izah edilmeye çalışılmıştır.

Son olarak, bu eserin ortaya çıkmasında katkısı bulunan herkese teşekkürlerimizi sunar, özellikle bu kitabı yayınlanmadan önce inceleyen ve değerli görüşleriyle esikliklerin giderilmesini sağlayan büyük üstad Ayetullah Cevadi Amulî'ye sonsuz şükranlarımızı takdim ederiz.

Giriş

Eğitim, çok boyutlu ve bütünlüklü bir süreçtir. Dolayısıyla bu süreçte insan varlığının bütün boyutları, bütün doğal-fitrî güç, yeti ve yetenekleri göz önünde bulundurulmalı ve hepsini kuşatacak bir eğitim, gelişim ve yönlendirme programı hazırlanmalıdır. Bu cümleden, eğitim sahasının en önemli alanlarından biri olan cinsel eğitim de ciddiyetle ele alınmalı, cinsel içgüdünün kontrol, tatmin ve yönlendirilmesi için gerekli olan bilgi ve metotlar reel ve objektif bir zeminde ortaya konulmalıdır.

Bu itibarla, gözlemlendiği kadarıyla eğitim süreci, cinsel eğitim göz ardı edildiği zaman eksik ve işlevsiz kalmaktadır. Özellikle cinsel eğitimin çıkış kaynağı ve ana teması olan cinsel içgüdü, kendine özgü gereksinimleriyle birlikte insanın en hayâtî ve en güçlü eğilimlerinden biri ve erkek kadın ilişkisinin en temel faktörüdür. Bu faktör, insan kişiliğinin en önemli niteliklerinden birini şekillendirir ve insan hayatının bütün boyutlarını, söz, söylem ve bütün davranışlarını etkiler. İnsanın hem bireysel nitelikleri hem toplumsal kişiliğinin şekillenmesi hem de fikirsel ve dilsel gelişiminde çok önemli bir rol oynar. Ayrıca birçok toplumsal kurum ve yapının da zeminini oluşturur.

Dolayısıyla cinsel içgüdünün bu rolünün doğru ve gerçekçi bir gözle incelenmesi ve bu ihtiyacın kontrol, tatmin ve yönlendirilmesi insanın bireysel gelişim ve mutluluğu için önemli bir etken ve insanlık toplumunun manevî kalkınma ve ilerleyişi için vazgeçilmez bir ihtiyaçtır. Fakat bu içgüdü karşısında yanlış bir tutum, bu yönde bir ifrat ve cinsel özgürlük ya da tefrit ve baskıcı yaklaşım hiç kuşkusuz insanın huzur ve sükûnetini altüst ettiği gibi kemâl ve saadet yolundaki ilerleyişi önünde de aşılmaz bir engel oluşturur. Ayrıca insanlık toplumunun da büyük problemlerle yüz yüze gelmesine sebep olur.

Elbette içinde bulunduğumuz çağda cinsel eğitim konusu, fevkalade önemlidir. Zira özellikle son yarım yüzyılda maddî uygarlık ve teknolojideki gelişmeler, küresel iletişim araçlarının yaygınlaşması, sosyal medya ağlarının gelişimi, cinselliği kışkırtan araç-gereçlerin çoğalması ve tüm bunların seküler eğitim-öğretim kurumları vasıtasıyla ve feminist yaklaşımların yönlendirilmesiyle bir tür sosyal egemenlik kazanmasından dolayı toplumsal hayat ciddî tehlikelerle yüz yüze gelmekte ve bu gidişat günbegün daha bir hız kazanmaktadır. Diğer taraftan emperyalist dünya, İslam düşmanlığı ve kültürel saldırı doğrultusunda genç nesilleri yoldan çıkarmak için cinsel eğitim sahasına eğilmiş ve cinsel sapıklıkları yaygınlaştırma gayesine odaklanmış bulunmaktadır.

Bu itibarla, Müslüman eğitimcilerin İslam ve Müslüman düşünürlerin cinsel eğitim meselesine dair görüşlerini incelemeli, cinsel hayatın temel ilkeleri ve davranışsal normlarını izah etmeli ve toplumun; özellikle de genç nesillerin cinselliğe

dair bilimsel ve ahlâkî problemlerine çözüm sunmaladırlar. Biz bu gayeyle Feyz-i Kâşânî'nin ahlâk, eğitim, fıkıh, tefsir ve hadis ilimleriyle ilgili eserlerini inceleyerek onun cinsel eğitime dair görüşlerini derlemeye çalıştık. Malum olsa gerektir ki Feyz'in cinsel eğitime dair görüşleri, ortak kaynaklardan beslenmiş olması sebebiyle diğer Müslüman düşünürlerin görüşleriyle birçok ortak özellik taşımaktadır.

Bu çalışmanın ürünü, altı bölüm kapsamında bir araya getirilmiştir. Birinci bölümde, cinsel eğitimin teorik altyapısı ele alınıp bu eğitimin tanımı, cinsel ahlâkla farkı, zarureti, hedef ve gayeleri incelenmiştir. İkinci bölümde, cinsel öğrenim, cinsel öğrenimin zamanlaması ve eğitim yöntemi ele alınmış ve bu eğitimin aşamalı bir şekilde gerçekleştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Üçüncü bölümde, cinsel davranışların düzen ve dengesi, temin ve tatmin yöntemleri ve dengeleme ve kontrol faktörleri incelenmiştir. Dördüncü bölümde, toplumu cinsel tahrik faktörlerinden arındırma yollarına değindikten sonra beşinci bölümde cinsel eğitimin problemleri konusunu ele almaya çalıştık ve göz zinası, kendi kendine tatmin, zina, eşcinsellik, muhabbet tellallığı gibi cinsel sapıklıkları ele aldık. Son bölümde ise kızlar ve erkekler arasındaki bazı ilişki türlerini; örneğin bakışma, konuşma, yazışma, oturup kalkma, şakalaşma ve sair konulara değinmeye çalıştık.

Birinci Bölüm

Cinsel Eğitimin Teorik Temelleri ve Terminolojisi

Cinsel Eğitimin Tanımı

Cinsel eğitimden maksat, cinsellik öğrenimi, cinselliğe dair malumat ya da cinsel içgüdüyü takviye edip zirveye ulaştırmak değildir. Evet, tıpla ilgili bazı kitaplarda cinsel eğitimin konusu cinselliğe dair malumat, cinsel ilişki mekanizması, cinsel problemler ve benzeri konular ‘cinsel eğitim’ başlığı altında incelenmektedir. Fakat eğitim bilimleri, psikoloji ve din bilgileri, cinsel eğitimi daha geniş bir çerçevede mütalaa etmişlerdir.

Bu iddianın kanıtı, söz konusu bilginlerin cinsel eğitimle ilgili eserlerindeki açıklamalarıdır. Biz de burada bu açıklamaları aktarma ve bir araya getirmenin yanı sıra cinsel eğitimin mahiyetini ortaya koyup en nihayet bu olguyu tanımlamaya çalışacağız.

1. Maurice Debesse, ‘Eğitim Süreçleri’ isimli kitabında cinsel eğitimle ilgili şöyle der:

Ergenlik ve gençlik dönemi, biyolojik açıdan cinsel duyguların uyandığı bir dönem olup psikolojik açıdan oldukça karmaşık özelliklere sahiptir. Bu sebeple, bu dönem hem öğretmenler hem de öğrenciler açısından endişe verici bir dönemdir. Bu özellikleri göz önünde bulundurarak ilk önce ergenlik yaşındaki çocuklara bu fırtınalı dönemi rahat bir şekilde aşabilmeleri için

yardımcı olmak gerekir. Dolayısıyla bu yaşların, anlamsız ve sonuçsuz problemler ve riskli deneyimlerle geçip gitmesine izin verilmemelidir. Bu itibarla her bir öğrencinin bilinçli, tecrübeli ve güvenebileceği bir öğretmen yahut eğitimle yakın bir temas içerisinde olması ve cinsel eğitim konusunda yardımına başvurması gerekir. Bu zorunluluk, ergenlik dönemindeki değişim sürecinin cinsel eğitimi gerektirmesi dolayısıyladır. Elbette bu hususta yalnızca tıp, biyoloji ve toplumbilimle ilgili malumata sahip olmak yeterli değildir. Zira tıbbî ve biyolojik malumat sırf anatomik değişikliklerle ilgilenir. Sosyolojik veriler ise sırf eğitim aşamalarını önemser. Bu yüzden bir ergenin, bedensel ve toplumsal zemindeki karşılıklı etki-tepki ilişkisinin sonuçlarıyla ilgili algısı ve bu algının yarattığı değişim ciddi bir incelemeyi gerektirmektedir. Bir eğitmenin vazifesi, bu iki baskı faktörünü dengeleyebilmektir. Ancak bu yolla bir ergenin kişiliğinin gelişim sürecine katkıda bulunulabilir.¹

Bu açıklamadan sonra cinsel eğitim teriminin tanımı bir yere kadar tanımlanmış ve konum ve gereksinimleri anlaşılmış sayılır.

2. Rus psikolog Kochtkof bu konuda şöyle der:

Genel tıp kitaplarında, cinsel eğitim genellikle cinsel öğrenim anlamında kullanılır. Oysa cinsel eğitim, çok daha geniş bir anlama sahiptir. Zira sadece cinsel duyguları değil aynı zamanda sosyal, kültürel ve ahlâkî kişiliğin gelişimi gibi konuları da içerir.²

¹ Debesse, *Merahil-i Terbiyet*, Farsçaya çev. Ali Muhammed Kardan, s. 147-162.

² Kochtkof ve Lapik, *Revanşinasi ve Terbiyet Cinsi-yi Kudekan ve Novcevanan*, Farsçaya çev. Muhammed Takizade, s. 5-6.

Bu tanımda cinsel eğitimin alabildiğine geniş kapsamına bir ölçüde değinilmiş ve sırf öğrenim boyutuyla yetinilmemiştir.

3. Eğitim bilimleri uzamlarından biri de cinsel eğitimi veli ve öğretmenlerin en önemli görevlerinden biri görmekle birlikte bu alanı 'cinsel öğrenim ve bilgilenmeyle' karıştırmış ve şöyle demiştir:

Hiç kuşkusuz cinsel eğitim; yani ergenleri zamanında, ergenliğin anlam ve belirtileriyle tanıştırmak ve cinsel etkinliğin felsefesini açıklamak ana-baba ve öğretmenlerin kaçınılmaz ödevlerindendir. Açık olsa gerektir ki bu tür konuları gündeme getirirken gayet dikkatli ve doğru bir yöntem takip edilmeli ve çoğunlukla dolaylı bir anlatımla ve en nihayet iyi niyetli kişiler eliyle aktarılmalıdır.³

4. Bu alanla ilgili, Müslüman bir düşünür, cinsel eğitimi fıkıh ve ahlâk bağlamında ele almış ve bu konuyu ergenlik hükümleri, evlilik ahkâmı ve cinsel ahlâk gibi konularla sınırlı tutmuştur:

Cinsel eğitimin gayesi şudur: Bir çocuğu öyle bir şekilde eğitmeliyiz ki ergenlik çağına geldiğinde cinsel konularla ilgili helal ve haramları bilsin, evlilik ve hayat arkadaşlığının sorumluluklarını tanısin, laubali davranışlardan sakınsın, İslamî iffetin yol ve yordamını ahlâkî bir düstur edinsin ve şehvet vadilerinde başıboş dolaşıp durmasın. Örneğin yedi ile on yaşları arasında anne babanın yanına giderken izin alma âdâbı ve bakma ile ilgili hükümler öğretilmelidir. On ile on dört yaş arası, onu cinsel tahrik unsurlarından uzaklaştırmalı ve on dört yaşından

³ Şukûhî, *Talim ve Terbiyet ve Merahil-i An*, s. 183-184.

sonra ergenlik hükümleri ve aşamalı olarak da evlilik ve iffetle ilgili meselelerle tanıştırmalıyız.⁴

5. Feyz, *el-Hakayık* kitabında, cinsel eğitimin zorunluluğunu izah eder ve bu doğrultuda şu tanıma ulaşır:

Şehvet ve cinsel eğilim, cinsel haz ve neslin bekası için insanoğluna bahşedilmiştir. Fakat hiç kuşkusuz bu güçlü ve azgın eğilim, dengelenme ve yönlendirilmeye gereksinim duyar. Zira kontrol edilmediği zaman, ifrat ya da tefrite kayar, itidalden uzaklaşır ve insanoğlunun hem din hem de dünyasını altüst eder. Çünkü ifrata kaçtığı zaman üç tehlikeli sonuca yol açar:

Birincisi, cinsel içgüdü akla galip gelir ve onu esir eder. Bu durumda heves ve şehveti tatmin etmek, kişinin yaşamının en temel gayesi olur ve onu saadet ve kemâl yolundan alıkoyar.

İkinci tehlike, cinsel eğilimin din ve dindarlığı ayaklar altına almasıdır ki bu durumda şehvetperest bir insan için helal ve haramlar anlamsızlaşır ve gitgide cinsel sapıklığa doğru evrilir.

Kontrol altına alınmamış cinsel eğilimin üçüncü tehlikesi ise şehvet düşkünlüğüdür. Yani, cinsel şehvet bir insanı hayvansal aşka yönelmeye sevk edebilir. Bu durumda ise hem akıl hem de dinden tamamen uzaklaşır ve şehvetin kölesi durumuna düşer. Dolayısıyla cinsel şehvet ifrata kaçtığı zaman kesin olarak insanı düşüşe sevk eder. Elbette ifrat ne kadar tehlikeliyse tefrit de bir sorun kaynağıdır ve insanı davranış bozukluğu, anormal bir yaşam, bedensel ve ruhsal hastalıklara sürükler. Sonuçta cinsel güdülerin tatmini, yönlendirme ve dengelenmeye muhtaç olup ifrat ve tefritten uzak,

⁴ Nâsıh-ı Ulum, *İslam ve Terbiyet-i Kudekan*, Farsçaya çev. Ahmed Beheştî, c. 1, s. 365.

makul ve meşru kolaylaştırma yollarıyla temin edilmelidir.⁵

Başka bir yerde yine şöyle der:

Cinsel iffet ve eğitim hususunda en büyük örnek Hz. Yusuf'tur. O, cinsel eğilimlerini kontrol altında tutmak ve cinsel sapkınlık ve anormalliklerden kaçınmak isteyen herkesin imamıdır.⁶

Buraya kadar anlatılanlardan şu sonuca ulaşabiliriz ki cinsel eğitim, sadece cinsel öğretim ya da cinsellikle ilgili malumatın aktarılması yahut cinsel güdülerini zirveye çıkaracak yöntemlerden ibaret değildir. Demek ki cinsel eğitimi “cinsellikle ilgili bilgiler ya da cinsel içgüdüyü geliştirecek yöntemleri öğretmek” şeklinde tanımlayamayız. Cinsel eğitim, cinsel ahlâk ekseninde şekillenen bir süreçtir. Dolayısıyla cinsel eğitim, bir öğrenciyi cinsel güdülerini tatmin, yönlendirme ve dengelemeye dönük bilgiler ve en uygun zemin ve konumu yaratmaya dönük yöntemlerle tanıştırmaktan ibaret olup onun sosyal, kültürel ve ahlâkî kişiliğinin gelişim zeminini temin edip cinsel sapmalar karşısında korunaklı kılmak ve dünya ve ahiret mutluluğunu sağlamak gayesiyle verilen eğitimidir.

Cinsel Eğitim ve Cinsel Ahlâk Arasındaki Farklar

Cinsel ahlâk, cinsel içgüdüyle alakalı ve övgü ya da kınamaya konu olabilecek davranış, haslet ve sıfatların değerler bağlamında düzenlenmesidir. Örneğin cinsel ahlâk, erkek ve kadının

⁵ *el-Hakayık-ı fî Mehâsini'l-Ahlâk*, s. 63-64.

⁶ A.g.e., s. 64.

hayâlî olması, erkeğin namus duyarlılığı, kadın ve erkeğin birbirlerine karşı iffet ve bağlılıklarını korumaları, avret yerlerinin gizlenmesi, kadının namahremler karşısında örtünmesi, göz zinasından uzak durmak gibi davranış ve sıfatlar cinsel içgüdüyle alakalı olup değerler bağlamında şekillenmişlerdir. İşte tüm bunlar cinsel ahlâkın hedefleri kapsamında yer alırlar. Oysa cinsel eğitim, kendi özgü mekanizma ve yöntemleriyle cinsel ahlâkın hedeflerine işlevsellik kazandırır. Bu bakımdan şu iki nükteye dikkat etmek gerekir:

1. Cinsel eğitim, eğitim sürecinin geniş kapsamı ve insanoğlunun varoluşunun bütün boyut, yeti ve gereksinimlerinin bu kapsam da yer alması dolayısıyla, sırf cinselliğe dair değer içeren davranış ve övgü-yergiye konu olabilecek sıfatlara özgü olan cinsel ahlâka göre daha geniş bir kapsama alınına sahiptir ve insanın cinselliğiyle ilgili bütün davranış, alışkanlık ve melekelerini içerir. Tüm bunların, ahlâkî ve değersel boyutu olan davranış ve sıfatlar yahut normal davranışlarla ilgili olması arasında da bir fark gözetilmez.

2. Cinsel ahlâk, cinsel eğitimin temelidir. Daha önce de hatırlattığımız üzere ahlâkî ölçütler en genel anlamıyla eğitimin temellerinden sadece biridir. Sözün özü, cinsel eğitim ve cinsel ahlâk, hem temelleri bakımından hem gaye ve yöntemleri hem de kapsama alanı bakımından birbirlerinden ayrılırlar. Yani cinsel eğitim, ister ahlâkî olsun ister olmasın cinsel içgüdüyle alakalı bütün davranış, sıfat ve melekeler şamil gelirken cinsel ahlâk sadece cinsel davranış, sıfat ve melekelerin övgü-yergiye konu olabilen kesimiyle ilgilenir.

Cinsel Eğitime Özgü İlkeler

Daha önce Feyz'in bakış açısıyla eğitimin en genel ilke ve esaslarını ele aldık ve tekrarlamayı gerekli görmüyoruz. Burada, sadece cinsel eğitimin kendi özgü temel ve ilkeleri özetle ele alacağız. Bu doğrultuda cinsel içgüdünün mahiyeti, işlevleri, evliliğin kutsallığı, bekârlığın kötülüğü ve cinsel hazzın yeri meselelerini ele alacağız.

1. Cinsel İçgüdü İlahî Bir Nimettir

Kadın ve erkekler arasında, insanoğlunun gelişim sürecinin belirli bir aşamasında birtakım fiziksel değişimlerle ortaya çıkan doğal ilgi, cinsel içgüdü diye isimlendirilir. İnsanoğlunda, dahası bütün canlılarda var olan bu ilgi, ispatlanmayı gerektirmeyecek kadar aşikârdır. Feyz'e göre, işte bu içgüdü ilâhî bir vergi ve nimettir. O, şöyle der:

Kadın ve erkeğin birbirlerine karşı doğal ilgisi, ilâhî bir ayet ve vergi olup insan türünün beka sebebi ve bir haz vesilesidir.⁷ Bu içsel eğilim, hiçbir şekilde çirkin ve kötü değildir ve asla olumsuz bir yönü yoktur. Bilakis bu eğilimin doğru ve meşru bir şekilde tatmin edilmesi zarûrîdir. Dolayısıyla evlilik bağı, ilâhî ferman doğrultusunda övgüye şayan ve arzulanan bir ilişki olup söz konusu ilgi ve alakanın tatmini, yönlendirilmesi ve kontrol edilmesi doğrultusunda şekillenen bir kurumdur.⁸

Kur'an-ı Kerim açısından erkek ve kadının birbirlerine ilgi duyması, Allah'ın rahmet ve sevgi temeli üzerine tesis ettiği en kutsi olgulardan

⁷ *el-Hakayık-ı fî Mehâsini'l-Ahlâk*, s. 63, *el-Mehecce'tu'l-Beyda*, c. 5, s. 176.

⁸ *el-Mehecce'tu'l-Beyda*, c. 3, s. 51-58.

biridir. Zira bu sayede erkek ve kadının huzur ve sükûneti evlilik ilişkisine bağlanmıştır.

“İçinizden, kendileriyle huzura kavuşacağınız eşler yaratıp; aranızda muhabbet ve rahmet var etmesi, onun varlığının belgelerindendir. Bunlarda, düşünen millet için dersler vardır.”⁹

Malumdur ki sevgi, rahmet, muhabbet ve hayatın güzelleşmesine ve insan türünün beka-sına sebep olan bir eğilim, insanın kişiliğinin şekillenmesinde çok önemli bir rol oynar. Dolayısıyla asla olumsuz bir olgu olarak görülemez ve bu konuya dair konuşmak çirkin addedilemez. Bunun kanıtlarından biri de Kur'an-ı Kerim'in cinsel konulara dair izahatta bulunması, cinsel ilişki, tenasül uzuvları, cinsel sapıklık, ihtilam, meni, rahim, doğum, hayız ve nifas ve benzeri konuları ele almasıdır.¹⁰

İslam'a göre kadın ve birbirlerine ilgi duyması, doğal ve fitrî bir eğilim olup yaratılış düzeninin bir gereğidir. Yani, kesinlikle sosyal hayatın doğurduğu ve sosyal davranış ve törelerin bir gereği değildir. Hatta eğer sosyal hayata eğilimin fitrî ve doğal bir eğilim olup olmadığı kuşku götürecek olsa dahi kadın ve erkek arasındaki karşılıklı eğilimin fitrî ve doğal olduğu asla kuşku götürmez. İşte bu sebeptir ki kadın ve erkek özel tenasül uzuvlarına sahiptirler. Feyz, bu hususta şöyle der:

Kur'an-ı Kerim, erkek ve kadının birbirlerine ilgisini, insanoğlunun yapısının bir gereği, ilk ve en güzel dünyevî ziynet diye görür: Şehvete (özellikle) kadınlara düşkünlük insanlara çekici

⁹ Rum: 21; Bkz. *Tefsir-i Sâfi*, c. 4, s. 129.

¹⁰ Bakara: 187- 222- 223- 237; Dehr: 2; Mu'minun: 5-7 ve 12-13; Ahkaf: 15; İsra: 32; Nûr: 3; Araf: 80.

kılındı.¹¹ Bu ayette *şehvet* kavramı kullanılmıştır. Bu kavram şiddetli arzu anlamına geldiğine göre insanoğlunda, kadın ve çocuk sevgisi çok şiddetlidir diyebiliriz.¹²

Bazı hadislerde, cinsel içgüdünün bir gereği olan kadın sevgisi, Peygamberlerin ahlâkı diye nitelendirilir:

“Peygamberlerin ahlâklarından biri, kadın sevgisidir.”

Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurur:

“Ben üç şeyi alaka duyarım: Güzel koku, kadın ve namaz.”

Masum İmamlar da (a.s) birçok rivayette kendi eşlerine karşı duydukları sevgiyi sarıh bir şekilde dile getirmişlerdir. Daha da ötesi, bazı hadislerde meşru cinsel ilişki, teyit edilmenin yanı sıra “günahların kefareti, peygamberlerin sünneti” sayılmış ve “Allah yolunda cihat” mesabesinde görülmüştür. Feyz, bu rivayetlere istinat ederek, cinsel içgüdünün ilâhî bir vergi ve nimet olduğu sonucunu alır.¹³

Sonuç itibarıyla İslam ve Müslüman düşüncüler açısından, cinsel içgüdü ilâhî bir vergi, doğal ve fitrî bir olgu olarak görülmüş kadın ve erkeğin karşılıklı ilgisi, içinde hiçbir kötülük ve ayıp barındırmayan güzel ve kutsi bir iş olarak değerlendirilmiştir. Şimdi artık bu bakış açısını, cinsel ilgi ve eğilimi zatı itibarıyla ayıp ve çirkin bir iş ve cinsel ilişkiyi insanın düşüklük ve alçalış sebebi gören bakış açısıyla karşılaştırabilirsiniz.

¹¹ Al-i İmran: 14.

¹² *Tefsir-i Sâfi*, c. 1, s. 321.

¹³ *el-Vâfi*, c. 21, s. 27-30; *el-Mehecceu'l-Beyda*, c. 3, s. 56.

Hakikaten bazı bilge insanların insan varlığının bir boyutuyla ilgili bu bakışa sahip olmaları şaşılası bir durumdur.

Peki, cinsel arzu ve tenasül uzuvları insan varlığının bir parçası değil midir? Acaba bu bakış açısı, erkek ve kadınların psikolojilerini altüst etmez mi? Peki, Batı dünyasının geçmişte sahip olduğu bu baştan aşağı kusurlu bakış açısının, günümüz dünyasında Batılı toplumların ölçsüz bir cinsel özgürlüğe sürüklediğini, hayâ, utanma, iffet, hamiyet, namus, örtünme gibi değerleri tartışmaya açtığını ve toplu seks, enest ilişki, eşcinsellik vs. türlü sapıklıkların normal karşılanmasına sebep olduğunu biliyor muydunuz?

Tam bir buhrana yol açan bu problem, hatta bazı psikanalizcileri insanın bütün kişiliğini cinselliğe indirgeyecek bir düzeye kadar sürüklemiştir. Bu teoriye göre cinsel içgüdüler, insanlığın bütün davranışlarının asıl etkenidir ve insanın bütün yeti ve yetenekleri cinselliğin bir türevidir. Demek oluyor ki insan, huzur ve saadet istiyorsa eğer cinselliğini mutlak bir özgürlük içinde yaşamalıdır. Oysaki bu içgüdü'nün bastırılıp sınırlandırılması nasıl insanın hem ruhsal hem de bedensel sağlığını tehdit ediyorsa, sınırsız cinsel özgürlük insanın akıl sağlığını dahi tehdit etmektedir.

Sonuçta Feyz'e göre cinsel eğitimin ana esaslarından biri, cinsel içgüdü'nün Allah'ın bir ayeti ve vergisi olduğu hakikatidir. Bu içgüdü illaki doyurulmalıdır. Onu silip atmak yahut özgür bırakmak, olumsuz sonuçlara yol açar. Demek ki bu içgüdü dengelenmelidir. Zira bu ilâhî armağanı görmezlikten gelmek, bu tehlikeli tecrübeye yaşayanların tanıklığıyla cehennem ateşinden dahi

daha yakıcıdır ve hem ruh hem de bedeni yakıp yok eder. Aynı şekilde sınırsızca özgür bırakmak da hem birey hem de toplum için bir düşüş ve alçalma sebebidir. Dolayısıyla cinsel eğitimin ilke ve hedefleri mütalaa edilirken bu husus dikkat-i nazara alınmalı ve itidal –ifrat ya da tefrit değil- her daim gözetilmelidir.

2. Cinsel İçgüdünün Aşamalı Gelişim Süreci

Hiç kuşkusuz cinsel eğilim, insanın doğduğu ilk günden itibaren onunla birliktedir ve aşama aşama fizyolojik, psikolojik, iklimsel şartlar; ailevî, sosyal, kültürel ve çevresel etkiler ve benzeri faktörlere göre bir gelişim seyri takip eder. Bilimsel ve tecrübî verilerin gösterdiği kadarıyla cinsel içgüdünün gelişim süreci altı aşamada şekillenir. Biz Feyz'in konuya dair görüşünü ele almadan önce, giriş babından ilkin bu altı aşamayı aktaracağız:

1. Gizlilik Aşaması: Cinsel eğilim, on yaşına kadar gizlilik sürecini yaşar. Bu süreçte, bu eğilimin bazı belirtileri bazı çocuklarda ortaya çıkar. Elbette çocukların cinsel tahrik faktörlerinden uzak tutuldukları ortamlarda bu belirtiler en alt seviyeye kadar düşer.

2. Cinsel Hazırlık Aşaması: Çocuklar on ila on üç yaş arası, cinsel hazırlık sürecini yaşarlar. Bu sebeple de bu aşama çok özel bir öneme sahiptir ve bu yaştaki çocuklar cinsel tahrik ortamlarından tamamen uzak tutulmalı ve davranışları yönlendirilmelidir.

3. Ergenlik Aşaması: Bir insanın cinsel aktivitesi ortalama on üç yaşında ve bazı biyolojik değişimlerle birlikte başlar. Ergenlik çağıyla

birlikte kız ve erkek çocuklar arasındaki fark tamamen belirginleşir. Bu dönemde ergenler, fizyolojik değişimlerin yanı sıra, ruhsal açıdan da yeni bir vaziyet kazanırlar.

4. Coşku ve Şiddet Aşaması: Yirmi yaştan otuz beş yaşına kadar cinsel içgüdünün zirvede olduğu; dahası, bentlerini yıkıp taşıyacak bir coşku yaşadığı aşamadır.

5. İtidal Aşaması: Cinsel içgüdü otuz beş yaştan elli yaşına kadar göreceli bir itidal ve dengeye kavuşur. Elbette çağdaş dünyanın sosyal, ekonomik, kültürel ve teknolojik açıdan yaşadığı hayret verici değişiklikler bu denge ve itidali büyük ölçüde sarsmıştır.

6. Düşüş Aşaması: İnsanoğlunun güç ve yetenekleri elli yaşından sonra iniş ve düşüş sürecine girer. Demek ki nasıl görme ve işitme yetileri zayıflamaya başlıyor, kasları; özellikle de sırt ve bacak arkalarındaki kasları gitgide güçsüzleşiyor ve parmaklarının hareketi yavaşlıyor ve el becerileri azalıyor ve boyu gitgide kısalıyorsa, cinsel arzuları da azalmaya başlar. Bu aşamada kadın ve erkeklerin cinsel iktidarsızlıktan şikâyetçi olmaları pek muhtemeldir.

Feyz-i Kâşânî, yer yer cinsel içgüdünün tedricî gelişim seyri ve güç ve zayıflık aşamalarına değinir. Bu yerlerden biri, Gazzâlî'nin gençlere seyr-u sülûkun ilk aşamalarında evlilikten uzak durmayı salık verdiği ve evliliği ahlâkî ve irfânî seyr-u sülûk için bir engel addettiği¹⁴ konuyu işlediği yerdir. Feyz, Gazzâlî'ye cevaben der ki:

Bütün insanlar, evliliğe ihtiyaç duyarlar. Bu ihtiyaç, sülûkun başlangıç aşamasına denk gelen

¹⁴ el-Mehecce'tu'l-Beyda, c. 5, s. 180.

gençlik yıllarında, sonraki aşamalara göre daha şiddetlidir. Bu sebeple, sâlikin geçici nikâh yapması gerekir.¹⁵

Bu cevapta iki nükteye dikkat çekilmektedir:

1. Bütün insanlar; sâlikler dahi evliliğe ihtiyaç duyarlar. 2. Cinsel içgüdünün coşku ve şiddet, itidal ve düşüş aşamaları vardır.

3. Cinsel İçgüdünün Gücü ve İnsanın Zayıflığı

Daha önce de açıklandığı üzere, cinsel içgüdü, çok güçlü bir motivasyon kaynağı ve çok boyutlu gereksinimleri olan bir içgüdüdür. Bu içgüdü, insan hayatında belirleyici bir role sahiptir ve sınırlarını aşıp tuğyan ettiği zaman, gelişim ve kemâl yolunu tıkar ve insan hayatını ciddi problemlerle altüst eder. Dikkate şayan husus şu ki Kur'an-ı Kerim'de insanın zayıflığına vurguda bulunulan bağlam, cinsel içgüdünün ele alındığı bağlamdır. Aile, ailevî ilişkiler, mahremeler, cinsel içgüdüğü tatmin yolu ve cinsel sapmalardan söz edilen Nisa Suresi'nin 19. ayetinin devamındaki ayetlerin hemen akabinde iki ayet-i şerife daha yer alır. Bu ayetle cinsel içgüdünün mahiyetini gözler önüne sermektedir:

“Şehvetlerine uyanlar ise sizin büyük bir sapıklığa girmenizi isterler.”¹⁶

“İnsan zaten zayıf olarak yaratılmıştır.”¹⁷

Bu ayetlerin anlamı şudur: İnsan cinsel içgüdü karşısında zayıftır ve bu eğilim karşısında direnecek bir güce sahip değildir. Zira cinsel arzular,

¹⁵ A.g.e., c. 5, s. 181.

¹⁶ Nisa: 27.

¹⁷ Nisa: 28.

insana galip geldiği zaman, onun cismini, canını, ruh ve kalbini kendi kontrolü altına alır, cinsel arzuların gereksinimleri doğrultusunda sürüklemeye başlar ve en nihayet fikir, zikir, dua, ibadet ve sâlih amellerden büsbütün alıkoyar.

Feyz, cinsel içgüdünün gücü ile ilgili şöyle der:

İbn Abbas, Katade ve İkrime gibi İslam'ın ilk dönem müfessirleri, “Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmeyeceği şeyi taşıtma”¹⁸ ve “İnsan zaten zayıf olarak yaratılmıştır”¹⁹ ayrıca “Bastırdığı zaman karanlığın şerrinden”²⁰ ayetlerinin cinsel içgüdünün gücüne matuf olduğunu söylemişlerdir. İbn Abbas, açıkça şöyle der: İçsel arınma, evlilik olmaksızın eksik kalır ve hiç kuşkusuz sonuçsuz kalır.”²¹

Feyz, “İnsan zaten zayıf olarak yaratılmıştır” ve öncesindeki ayetlerin tefsirinde şöyle der:

Rauf ve hakîm olan Rabbimiz, insanı tanıdığı ve onun cinsel arzuları karşısında zayıf ve güçsüz olduğunu bildiği için cinsel içgüdüsünü tatmin edebilmesi için birçok kolaylık sağlamıştır. Bu cümleden daimî ve geçici evlilik ve hatta cariyelerle evliliği örnek gösterebiliriz.²²

4. Bekârlığın Kötülüğü

Feyz'e göre bekârlık, kötü ve çirkin; evlilik ise kutsal ve mübarek bir olgudur. O, *el-Vâfi* kitabında ‘Bekârlığın Çirkinliği’, ‘İnzivaya Çekilme ve Evlilikten Yüz Çevirmenin Kötülüğü’ ve ‘Evliliğin Kutsallığı’²³ diye farklı başlıklar altında

¹⁸ Bakara: 286.

¹⁹ Nisâ: 28.

²⁰ Felâk: 3.

²¹ *el-Mehecceu'l-Beyda*, c. 3, s. 65.

²² *Tefsir-i Sâfi*, c. 1, s. 442.

²³ *el-Vâfi*, c. 21, s. 31-50.

bu konuyu ele almış ve bu çerçevede Masum İmamlardan (a.s) birçok rivayet nakletmiştir. Bu cümleden Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurur:

“Cehennem ehlinin çoğunluğu bekârlardır.”²⁴

“Ölülerinizin en kötülerini bekârlardır.”²⁵

“Evli bir insanın iki rekât namazı, geceleri ibadet eden ve gündüzleri oruç tutan bir bekârın ibadetinden daha hayırlıdır.”²⁶

Hız. İmam Bâkır (a.s) kendisini ziyarete gelen birine: “Evli misin?” diye sorar. Adam: “Hayır” der. İmam şöyle buyurur:

“Bütün dünya ve içindeki her şeyi bana verseler de tek bir geceliğine eşsiz kalmaktan asla hoşlanmam.”²⁷

İmam Sâdık (a.s) şöyle buyurur:

“Evli bir insanın bir rekât namazı, bekâr bir insanın yetmiş rekâtından daha üstündür.”²⁸

Feyz-i Kâşânî, evliliğin kutsallığı ve mübarekliği ile ilgili de birçok rivayet nakleder:

“Allah Resulü’nün (s.a.a) buyurduğu üzere evlilik, “İnsanlık toplumunda tesis olunmuş en güzel ve en değerli kurumdur.”²⁹ “Allah’a imandan sonra bir insanın sahip olduğu en büyük sermayedir.”³⁰ “Evlenen bir insan dininin yarısını muhafaza etmiştir. Diğer yarısı içinse takvaya yönelmelidir.”³¹ Hız. İmam Sâdık (a.s) buyurur ki: “Bekâr biri için evlenme imkânı

²⁴ A.g.e., s. 33.

²⁵ A.g.e.

²⁶ A.g.e., s. 32.

²⁷ A.g.e., s. 35.

²⁸ A.g.e., s. 31.

²⁹ A.g.e., s. 34; *el-Mehecceu'l-Beyda*, c. 3, s. 54.

³⁰ *el-Vâfi*, c. 21, s. 34.

³¹ A.g.e., s. 32.

sağlayan bir insana Allah, kıyamet günü rahmet gözüyle bakar.”³² “Evlilik akdi için bir merasim düzenlendiğinde göklerin kapıları açılır ve ilâhî bereketler nâzil olur.”³³ Allah Resulü (s.a.a) genel bir yasa hükmündeki şu hadiste şöyle buyurur: “Evlilik, benim sünnetimdir. Her kim yüz çevirirse benden değildir.”³⁴

Şimdi, bu rivayetler göz önünde bulundurulacak şu sorunun cevabı verilmelidir: Dinî açıdan evliliğin kutsal; ama bekârlığın çirkin görülmesinin sebebi nedir? Bu soruyu, Feyz’in eserlerinden yola çıkarak şöyle cevaplayabiliriz:

1. Evlilik, insanın yaratılışının bir gereğidir ve insanın fitrî ihtiyaçlarıyla tam bir uyum içerisinde. Başka bir tabirle, hakîm olan Rabbimiz erkek ve kadını birbirlerine ilgi duyacak bir kıvamda yaratmıştır ve insanoğlu bu sebeple evliliğe yönelir. Lâkin bekârlık, insanın özgün yaratılışı, fitratı, bedensel yapısı, fiziksel donanımı ve psikolojik yetileriyle bağdaşmaz.³⁵

2. Hakîm olan Rabbimiz, insan neslinin bekası için bir düzen yaratmış ve doğrultuda erkek ve kadının hem beden hem de ruhlarını özel yeti, araç ve gereçlerle donatmıştır. Bu itibarla, evlenen bir insan bu ilâhî düzene uymuş sayılır. Lâkin bekâr kalan bir insan, bu düzene sırt çevirmiş sayılır.³⁶

3. Evlilik, dinî açıdan bir korunma ve günahtan kaçınma vesilesidir. Zira cinsel içgüdü,

³² *el-Vâfi*, s. 41.

³³ *A.g.e.*, s. 34.

³⁴ *el-Mehecetu'l-Beyda*, c. 3, s. 55; *el-Vâfi*, c. 21, s. 34.

³⁵ “İçinizden, kendileriyle huzura kavuşacağınız eşler yaratıp; aranızda muhabbet ve rahmet var etmesi, O’nun varlığının belgelerindendir.” (Rum: 21)

³⁶ *el-Mehecetu'l-Beyda*, c. 3, s. 58-79.

asi ve serkeştir. Meşru yollarla tatmin olunmadığı zaman, harama yönelir, fesat, fitne ve çirkinlik kaynağı olur.³⁷

4. Cinsel içgüdünün helal ve meşru yollarla tatmini, ruhsal ve bedensel sağlık ve insanî kişiliğin gelişimde çok önemli bir rol oynar. Tam tersine, bu içgüdü tatmin edilmeden bastırıldığı zaman, ruhsal ve fiziksel hastalıkların ortaya çıkmasına sebep olur.³⁸

Zekeriya Râzî şöyle der:

Cinsel içgüdündün doyurulmaması, sebepsiz üzüntülere, halüsinasyonlara ve aşağılık düşüncelere yol açar.

İbn Sînâ şu tavsiyede bulunur:

Üç şey asla ihmal edilmemelidir: Beslenme, yürüme ve meşru cinsel ilişki. Aynı şekilde bilginlerin çoğu şu görüştedir: Cinsel içgüdü doyurulmadığı zaman, vesvese, bunalım, ahlâksızlık ve ümitsizliğin yanı sıra böbrek, mide ve sair organlarda birçok hastalığa sebep olur.³⁹

Cinsel Eğitimin Hedefleri

Cinsel eğitimin gayesi, cinsel içgüdülerin yok edilip bastırılması yahut cinsel bünyenin değiştirilip başka bir şeye dönüştürülmesi değildir. Bilakis gaye, cinsel ihtiyaçların karşılanması ve bu eğilim doğru bir şekilde yönlendirilip dengele-nerek birey ve toplumun sağlık ve saadatinin teminidir. Yine bu doğrultuda nesiller arası bağın korunması ve sağlıklı nesiller yetiştirmek için

³⁷ A.g.e.

³⁸ A.g.e.

³⁹ Hatib Adnanî, *En-Nikah ve Usulu'z-Zevac fi'l-İslam*, s. 20.

zemin oluşturmaktır. Buradan hareketle şöyle söyleyebiliriz: Cinsel eğitimin en genel ve nihai gayesi, en genel anlamıyla eğitim olgusunun gayelerinden farklı değildir. Fakat orta ölçekli ve detaylara dair gayeleri açıklanmaya muhtaçtır. Bu itibarla, burada cinsel eğitime özgü bazı hedefleri ele almaya çalışacağız:

1. Cinsel İçgüdünün Dengeli Bir Şekilde Tatmini

Hiç kuşkusuz cinsel ihtiyaçlar kesinlikle karşılanmalıdır. Daha önce de belirttiğimiz üzere, eğer bu doğal ve içgüdüsel ihtiyaç karşılanmayacak olursa, sadece bu eğilim bastırılmakla kalmaz, bilakis kişinin bedensel ve ruhsal sağlığı da birçok tehlikeye maruz kalır. Bu itibarla, hatta toplumsal uyum ve sosyal kişilik gibi diğer bir takım doğal ihtiyaçlarda karşılıksız kalmış olur. Dolayısıyla kişi, manevî tekâmül ve gelişim seyrinden geri kalır. Tabi ki bu doğrultuda ifrat ve aşırılık da olumsuz sonuçlar doğurur ve toplumu buhran, fesat ve fuhuş belasına müptela kılar. Bu sebeple, yüce İslam dini ve Müslüman düşünürler açısından cinsel ihtiyaçların karşılanması itidal ve denge çerçevesinde ve meşru yol ve yöntemlerle gerçekleşmeli ve insanın kemâl ve saadeti için bir vesile olmalıdır. İşte bu görkemli gaye, cinsel eğitimin ana maksadıdır.

Dinî metinlerde, cinsel ihtiyacın karşılanması noktasında ifrat ve tefrit hoş görülmez, gayrı meşru tatmin yolları ise yasak olmakla birlikte cinsel bir sapma olarak değerlendirilir. Feyz, bu metinlerden ilhamla şöyle der:

Cinsel güdüler, akıl ve şeriata tabi olmalı ve itidal üzere olmalıdır. Zira cinsel ihtiyaçları karşılamak

noktasında ifrat, akıl ve dini bir kenara bırakmak anlamına geldiği gibi hidayet, saadet ve kemâl ile tam bir tezat teşkil eder. Aynı şekilde bu hususta tefrit de adalet ve itidal alanından çıkmak ve nebevî sünnete aykırı davranmaktır. Tüm bunlara ilaveten evlilikten kaçan insanlar, sosyal ilişkilerinde zorluk yaşarlar.⁴⁰

2. Kemâl ve Tekâmül Vesilesi

Hiç kuşkusuz cinsel eğitim, sosyal ve manevî eğitim için bir zemin ve nihayetinde de insanoglu için bir saadet ve kemâl vesilesidir. Zira manevî tekâmülün ilk adımı, dini muhafaza etmektir. Feyz, hadis kaynaklarına istinaden, iki hususa dikkat çeker: Biri, evlilik hayatını tercih eden ve bu yolla cinsel ihtiyaçlarını karşılayan bir insan, dininin yarısını muhafaza etmiş sayılır ve diğer yarısı için de takvaya riayet etmelidir.⁴¹

İkincisi, bencillikten kurtulmak, 'ben'i, 'biz'e dönüştürmek ve bu doğrultuda bir başkasının hayatını temin etme yükünü omuzlamak, sosyal ve manevî gelişim için büyük bir sermayedir. İşte bu gayet önemli adım, evlilik, eş seçimi ve aile teşkili ile atılır.⁴² Zira tek başına yaşayan bir insanın bütün noksanlık, ayıp ve kusurları hep gözler önündedir.

Oysa eş ve çocuklarının hayatlarını üstlenen, kendisini onların hak ve hukukunu korumak, hidayet ve eğitimlerini sağlamakla yükümlü bilen, onların eziyetlerine sabreden, bu uğurda her türlü zorluğa katlanan ve Allah yolunda savaşan

⁴⁰ *el-Hakayık-ı fî Mehâsini'l-Ahlâk*, s. 63-64.

⁴¹ *el-Vâfi*, c. 21, s. 32; c. 4, 5- 6 ve 7; *el-Mehecce'tu'l-Beyda*, c. 3, s. 63-64.

⁴² *el-Mehecce'tu'l-Beyda*, c. 3, s. 70.

bir mücahit misali gayret sarf eden bir insan git-gide tecrübe kazanır. Tabi ki bu büyük hengâmede yine bazı kusurlar ortaya çıkacaktır ve o, bu kusurları izale etmek için daha büyük bir bilinçle hareket edecek ve hem kemâl hem de müstahak olduğu mükâfatlara erişecektir.⁴³ Şimdi artık malum olsa gerektir ki, dinin muhafazası, ayıp ve kusurların izalesi ve sosyal kişiliğin şekillenmesi, cinsel eğitim yoluyla elde edilebilecek kemâllerdir.

3. Bekâ ve Neslin Korunması

İnsanoğlu kendi beka ve neslinin sürekliliğine önem verir. Zaten bu sebeple evliliğe yönelir ve bu vesileyle neslinin korunmasını arzular. Bu, hakîm olan Rabbimizin bir iradesidir ve o, insanı bu gayeye mütenasip bir programla donatmıştır. Hiç kuşkusuz bu programa sırt çevirmek, yaratılış düzenine aykırı davranmaktır. Birçok hadiste de bu hususa dikkat çekilmiştir.

Elbette yüce İslam dini, nesillerin korunması ve nesiller arası bağın muhafazasını sağlamak için bazı sınırlamalar ön görmüş ve zina gibi cinsel sapmaları şiddetle reddetmiştir. Bu doğrultuda da her türlü cinsel sapma için gayet ağır cezalandırma yöntemleri vazetmiştir. Feyz, bu öğretilerden ilhamla, neslin korunması ve aradaki bağın muhafazası hususunda ciddiyetle durmuş ve hatta her tür cinsel sapmaya karşı savaş ilan ederek bu sapmaların dünyevî ve uhrevî kötülüklerini tafsilatıyla beyan etmiştir.⁴⁴

Sözün özü, elbette insan kendi neslinin korunması ve devamı hususunda tamamen fitrî ve doğal olan eğilimini görmezlikten gelebilir

⁴³ A.g.e.

⁴⁴ A.g.e., s. 58-63.

ve kendi neslinin geçmiş ve geleceği hususunda hiçbir duyarlılık taşımayabilir. Bu durumda, gayri meşru bir nesil ortaya çıkar ki bu, herkesçe toplumun temelini sarsan en önemli problemlerden biri olarak görülmektedir.⁴⁵ Sonuçta cinsel eğitim, bu aşkın gayenin gerçekleşmesi için doğru ve işlevsel bir program çerçevesine oturtulmalıdır.

4. Hayatın Huzur ve Sükûneti

Cinsel eğitimin en önemli gayelerinden biri de ruhsal huzur ve sükûnete kavuşmak ve mutlu bir hayat sürdürmektir. Erkek ve kadınlar, aşk, sefa ve ruhsal huzuru meşru ve helal bir evlilik dairesinde aramalıdır. Hakîm olan Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurur:

“İçinizden, kendileriyle huzura kavuşacağınız eşler yaratıp; aranızda muhabbet ve rahmet var etmesi, O'nun varlığının belgelerindendir.”⁴⁶

Dinî bakış açısına göre, cinsel eğitim en doğru yöntem; yani evlilik yoluyla sefa, huzur ve saadet vesilesi olmalıdır. Bu doğrultuda da karı ve koca, birbirlerinin psikolojik özelliklerini tanımalı ve birbirlerine sevgi ve huzur aşılamalıdır. Bu yolla aynı zamanda kendi ruhlarını da daha latif bir kıvama getirmiş, benlik ve çıkar eksenli bir yaşamdan kurtulmuş olurlar.

Feyz, aile hayatının haz ve huzurunu, cennetteki hazlara benzetir ve şöyle der:

Aile hayatının haz ve huzuru, cennet hazlarını anımsatır ve bu haz, o hazzın bir örneği olarak görülebilir.⁴⁷

⁴⁵ *Tefsir-i Sâfi*, c. 3, s. 190.

⁴⁶ Rum: 21.

⁴⁷ *el-Hakayık-ı fî Mehâsini'l-Ahlâk*, s. 63; *en-Nuhbe*, s. 215.

Hiç kuşkusuz aile ocağı, bir sevgi ve huzur hanesine dönüşür ve karı-koca bütün ilgi, aşk ve duygularını bu kutsal ocak için biriktirir ve harcarsa, tanımlanamaz bir huzur ve sükûnete erişir. İşte bu yüzden de aile hayatı dışındaki bütün cinsel sınırlama ve yasaklara gönülden boyun eğer ve uygular.

5. Sağlıklı Bir Toplum Tesis Etmek

Cinsel eğitim, sağlıklı bir toplumsal yapıyla köklü bir ilişkisi bulunan bir zemindir. Zira toplumsal sağlık, bireylerin sağlıklı olmasına bağlıdır. Cinsel içgüdünün genel ve her bir bireyde bulunan doğal bir ihtiyaç olduğunu göz önüne alacak olursak, bütün bireylerinin bu doğrultuda sağlıklı bir eğitim gördüğü bir toplumun kesinlikle sağlıklı olacağı sonucuna varabiliriz. Tam tersine, bireyleri bu doğrultuda eğitilmemiş bir toplumda ise cinsel sapmalar baş gösterir ve bir toplum topyekûn fesat ve bozulmaya maruz kalır.

Feyz, bu hususta şöyle der:

Cinsel şehvetin uyandığı ve tuğyan ettiği durumlarda beden, ruh, kalp, akıl ve fikir, onun esiri olur ve durumda kişiyi günah ve fuhşa bulandırmaya sevk eder. Dolayısıyla cinsel eğitimin en doğru yöntemi; yani evliliğe yönelmek gerekir. Aksi durumda Allah Teâlâ'nın, “Eğer siz onu (Allah'ın emirlerini) yerine getirmezsенiz yeryüzünde bir fitne ve büyük bir fesat olur”⁴⁸ buyruğu mucibince yeryüzünde büyük bir fesat ve bozulma ortaya çıkar.

Sonuçta, cinsel eğitim sağlıklı bir toplumun tesisi doğrultusunda çok önemli bir rol oynar.

⁴⁸ Enfal: 73.

İkinci Bölüm

Cinsel Öğrenim

Günümüzde insanların, özellikle de gençlerin cinsel konularla ilgili bilgilendirilmeleri, geçmişe göre daha elzem bir hal almış durumdadır. Zira bütün dünya sathında cinselliği tahrik eden araçlar günbegün çoğalmakta, kitle iletişim araçları vasıtasıyla bu konuya dair malumat herkesin erişimine açık olup güven duyulamayacak odaklar eliyle yaygınlaştırılmakta ve ergenlik çağıyla evlilik arasındaki fasıla her gün biraz daha artmaktadır. Bu sebeple, İslamî öğretiler ve Müslüman düşünürlerin yorumlarından faydalanaarak gerekli bilgi, malumat ve uyarılar aşamalı bir şekilde ergenler ve gençlerin kulağına ulaştırılmalıdır. Böylece umulur ki cinsel güdülerin uyanma ve tuğyan çağı olan yaşlardaki gençlerimiz bu buhranlı dönemi selametle atlatabilirler.

İslam dini, semavî dinler içerisindeki en mükemmel, en kuşatıcı ve en son olanıdır. Bu din, insanoğlunun varlığının bütün boyutlarını göz önünde bulundurarak bütün yaşam alanları ve hayatın büyük küçük bütün problemlerini çözebilecek ve insanın gelişim ve tekâmülünü temin edecek sistematik, hikmete dayalı ve çok boyutlu bir program öngörmüştür. Örneğin ergenlik, ihtilam, hayız, kadının kocasının arzularını karşılaması, cinsel münasebet, bu münasebetin

zaman ve mekânsal şartları ve cinsel hayatı düzenlemeye dönük tavsiyeler içerir. Bu doğrultuda kadın, erkek, ergen, genç bütün sınıfların cinsel eğitiminin ilke ve kurallarını belirlemiştir.

Hatırlatılması gereken en önemli noktelerden biri şudur: İslam dininde bu öğrenimin metodu, konuya dair malumatın dile getiriliş şekli ve bilgilendirme yöntemleri kendine özgü şu özellikleri taşır:

1. Bu öğrenimin içeriği ve dile getiriliş metodu, en doğru yola hidayete gayesi taşımanın yanı sıra insanın saygınlık ve edebine uygun bir mahiyet taşır. Dolayısıyla kötü örnek olacak tabirlerden arı ve sağlıklı ve gayri meşru cinselliğe yönlendirmeyecek bir niteliktedir. Bu yüzden, ana-baba ve öğretmenlerin bu konuda hikmet, zarafet ve nezaketi unutmamaları, İslam'ın edep dairesini muhafaza etmeleri ve değerlere bağlı kalarak utanma, hayâ ve iffet duygularını göz önünde bulundurmaları gerekir. Örneğin ilâhî ayetleri yorumlarken ve yaratılış âleminin güzellik ve azametini beyan ederken cinselliğe de değinilebilir. Ayrıca cinsel konular, fıkḥî hükümler ve helal-haramların izahı esnasında da dile getirilebilir.

Bu arada sadece cinsel konuların doğrudan izahı ile yetinilmemeli kinaye ve dolaylı anlatım metotlarına da başvurulmalıdır. Tabi ki kızların bu konudaki eğitimini anneler ve erkek çocuklarınıkini de babalar üstlenmelidir. Elbette eğer aile ve yakınlar içerisinde şuurlu ve sorumluluk bilinci yüksek insanlar varsa, cinsel konuların izahı için onlardan da yardım alınabilir. Bazı hassas sınırların çiğnendiğine dair bir algı oluştuğundaysa, hemen anında başka bir yol

aranmalıdır. Örneğin Masumların (a.s) siyerini ve sünnetlerini okuyarak bu tür konulara da ışık tutulabilir. Ayrıca sürekli olumsuz cinsel davranışların tehlike ve zararları dile getirilmeli ancak cinsel eğitim kitlesel erişime açık bir hale getirilmemelidir.

2. İslam dininde cinsel öğrenim, cinsel gelişim seyriyle orantılı olarak tedricî bir seyir izler; yer ve zamanı gözetilerek ergenler, gençler, kadın ve erkeklerin hayatına girer. Bu itibarla ana-baba ve eğitimciler, cinsel öğretimi, aşamalara ayırmalı ve her kese düzeyine göre bir eğitim uygulamalıdır. Dolayısıyla her aşamada gerekli olan kadarıyla yetinmeli daha ileri yaşlardakilere özgü bilgiler küçük yaştakilere öğretilmemelidir.

Demek ki ergenlikle ilgili malumat, ergenliğe yakın bir dönemde, cinsel münasebet konusu evlilik aşamasında ve sair bilgiler de gerektiği zaman aktarılmalıdır. Elbette bu eğitim, asla ertelenmemeli ve zamanında verilmelidir. Daha sağlıklı bir eğitim için ev ve okul arasında bir koordinasyon sağlanmalıdır. Böylece öğrencilerin aile ortamında konuşamayacakları bazı problemlerin dile getirilmesi için uygun bir zemin yaratılmış olur.

3. İslam dininde, erkek ve kadınlara cinsel konular anlatılırken aynı zamanda bu doğrultudaki şer'î sorumluluklar izah edilir ayrıca sosyal ilişkiler ve yaşamsal sorumluluklar da hatırlatılır.

Feyz Kâşânî, ayet ve hadislerden aldığı ilhamla, cinsel öğrenim ve cinsel konulara dair malumat hususuna da eğilmiştir. Şimdi özetle bu hususa dair görüşlerini ele almaya çalışacağız:

Cinsel Uzuvarı Örtmek (Setr-i Avret)

Çocukluk çağında, çocuklarda cinsiyet farkına dair bir algı oluşur. Onlar erkek ya da kız olduklarını bilirler. Kendileriyle aynı cinsiyeti taşıyan ve taşımayanların kendilerine özgü davranışlarını birbirinden ayırt edebilirler. Ayrıca aynı cinsiyeti paylaştıkları çocuklarla birlikte olmaktan daha büyük bir mutluluk duyarlar. Hatta oyuncakların dahi cinsiyetlere göre değişiklik gösterdiğini algılarlar. Dolayısıyla çocukluk yaşlarından itibaren onlara hayâ ve iffet duygusu aşılanmalıdır.

İslam dini, hayâ, utanma ve iffetin gerekliliğine binaen ilk adımda bütün herkesin cinsel uzuvları örtmeleri ya da şer'î tabirle 'setr-i avrete' riayet etmelerini ister. Elbette bu şer'î vazife karı-koca arasında başka bir boyut kazanır. Fakat geri kalan herkes istisnasız, cinsel organlarını gizlemekle yükümlüdürler. Çocuklar da bu ödevin bilincinde olarak eğitilmeli, çıplaklık utanılacak bir hal olarak tanıtılmalıdır.

Anne-babalar çocukların varlığını asla görmezden gelmemeli, çocukların yanında çıplak ya da uygunsuz bir vaziyette dolaşmamalıdır. Toplumun her bir bireyi, bu düstura uygun yaşamalıdır. Zira bu düstur, insan fıtratı ve doğası ile uygunluğun yanı sıra insanî onur ve yüz akı ile de uygunluk arz eder ve cinsel anormallikler ve sapkınlıkların önünü alır.

Feyz, setr-i avret düsturunu şu ayet-i kerimeden çıkarır:

“Mümin erkeklere söyle: Gözlerini bakılması yasak olandan çevirsinler, mahrem yerlerini, korusunlar. Bu, onların arınmasını daha iyi

sağlar. Allah yaptıklarından şüphesiz haberdardır. Mümin kadınlara da söyle: Gözlerini bakılması yasak olandan çevirsinler, iffetlerini korusunlar.”¹

Feyz, ayette geçen **mahrem yerlerini, korusunlar** tabirini “bu yerlerin başkalarının görmeyeceği şekilde örtülüp gizlenmesi” şeklinde yorumlar. O, bu hususta iki hadise istinat eder.

1. Hz. İmam Sâdık (a.s) buyurur ki:

“Kur’an-ı Kerim’de mahrem yerleri korumakla ilgili bütün ayetlerde iffete riayet ve zinadan uzak durmak kastedilmiştir. Ancak bu ayet-i kerimede murat, avret yerlerini örtüp başkalarından gizlemektir.”

2. Başka bir hadiste de İmam Sâdık (a.s) Allah’a inanan bir insanın organlarından her birine karşı vazifelerini izah eder ve bu cümleden şöyle buyurur:

“Yüce Allah, bütün insanların avret yerlerini bütün kadın ve erkeklerden gizlemelerini; erkeklerin, erkeklerin avretlerine; kadınların da kadınların avret yerlerine bakmamaları gerektiğini; hatta kız kardeşlerin birbirlerine avret yerlerini göstermemelerini emir buyurur.”²

Feyz, fıkıhla ilgili kitaplarında avret yerlerinin mahrem olanlardan dahi gizlenmesini dinin zaruretleri arasında görür ve bu hükmü kitap, sünnet ve icma’ ile delillendirir:

Kur’an-ı Kerim, insanı hidayet ve terbiye etmeyi amaçlar. Setr-i avret, bir tür temizlik, nezihlik, ruhun arınmışlığı ve cinsel sapmalardan uzak oluşun bir göstergesidir.³

¹ Nûr: 30-31.

² *Tefsir-i Sâfi*, c. 3, s. 429.

³ *Mefatihü’ş-Şerayi’*, c. 2, s. 373; c. 1, s. 41 ve 105.

Fakat esefle belirtmek gerekir ki bazı Batılı bilim adamları, örtünmeyi mantıksız bir davranış olarak değerlendirmiş ve bu hususta şöyle demişlerdir:

“ Anne-babalar ne diye mahrem yerlerini çocuklardan gizlemek hususunda ısrarcı davranırlar ki? Bu ısrarın kendisi çocuklardaki merak hissini tahrik eder. Eğer anne-baba tenasül uzuvlarını gizlemek için uğraşıp durmayacak olsalar, bu sahte merak duygusu da meydana gelmez. Anne-babalar avret yerlerini çocuklarına göstermelidirler ki onlar da sahip oldukları her şeyi işin başındayken öğrenebilsinler. En azından bazen; örneğin haftada bir boş bir alan ya da banyoda soyunmalı ve kendilerini çocuklarına göstermelidirler.”⁴

Bu bakış açısını Kur'anî bakış açısıyla kıyasladığımızda acaba şu hususu dile getirme hakkını elde etmez miyiz? Kur'anî bakış açısı, insanî kültür, uygarlık, saygınlık ve fitratla uyumludur. Oysa Russel gibilerin görüşleri utanma ve ar duygularından yoksun ve daha ziyade hayvansaldır?

Kur'an-ı Kerim'de “**Setr-i avret, insan için daha nezihdir**” buyruğu, insanın tekâmül etmesini hedeflediği ve onun fikir ve bakışına aşkın bir boyut kazandırmak istediğinin bir göstergesidir. Kur'an insanı, daima kendi bel altı organları üzerine düşünmekten alıkoymak istemektedir. Üstelik bu emir, sırf kadın ya da erkeğe özgü olmayıp ‘insana’ özgü bir emirdir.

⁴ Russel, Eğitim Üzerine; Şehit Mutaahharî'den alıntı, *Mecmua-ı Âsâr*, c. 19, s. 476-477.

İzin İstemek

Feyz'e göre, ev ortamı her tür cinsel tahrik unsuru ve kötü örnekten arındırılmalı, yerine hayâ ve iffet hâkim kılınmalıdır. Bu görüş, Kur'an'dan ilhamla ileri sürülmüştür. Zira Kur'an, çocuklar, ergenler ve gençlere şu öğütte bulunur: Ana-babalarınızın dinlendikleri odalara girerken izi alınız. Özellikle de anne-babaların özel bir vaziyette olabilecekleri ve çoğunlukla çıplak bir durumda bulunabilecekleri üç vakitte dinlendikleri vakitlerde bu kurala uymaları gerekir. Şöyle buyrulur:

“Ey müminler! Ellerinizi altında bulunan (köle ve cariyeleriniz) ve içinizden henüz ergenlik çağına girmemiş olanlar, sabah namazından önce, öğleyin soyunduğunuz vakit ve yatsı namazından sonra (yanınıza gireceklerinde) sizden üç defa izin istesinler. Bunlar, mahrem (kapanmamış) halde bulunabileceğiniz üç vakittir. Bu vakitlerin dışında ne sizin için ne de onlar için bir mahzur yoktur. Birbirinizin yanına girip çıkabilirsiniz. İşte Allah ayetleri size böyle açıklar. Allah, (her şeyi) bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir... Çocuklarınız ergenlik çağına girdiklerinde, kendilerinden öncekiler (büyükleri) izin istedikleri gibi onlar da izin istesinler.”⁵

Feyz, hadis kitabı olan *el-Vâfi*'de 'Bâbu'l-İstizan' yani 'İzin İsteme Bâbı' diye bir başlık açmış Masum imamlardan birçok rivayet nakletmiştir. Bu hadisler, hikmet yüklü, dikkate şayan, cazip ve müteâli bir içeriğe sahiptir. Örneğin:

Allah Resulü (s.a.a) kadınlara ait özel bölüme, özel bir önem atfetmiş ve onların velilerinin izni

⁵ Nûr: 58-59.

olmadan herhangi bir yabancının bu bölüme girmesini yasaklamıştır.⁶

İmam Sâdık (a.s) buyurur ki: “Bir insan, kızı ya da kız kardeşi evliyse eğer, haber vermeksizin evlerine girme hakkına sahip değildir. Önce izin almalıdır.”⁷

İmam Sâdık buyurur ki: “Ana-baba eğer halvet bir yere çekilmişlerse, çocuklar onların yanlarına varmak istediklerinde izin istemelidirler.”

“Ergenlik çağındakiler, habersiz anne, bacı, teyze ya da herhangi bir şahsın yanına izinsiz giremezler. Sizler de onlar selam vermeyinceye kadar asla izin vermeyiniz.”

Allah Resulü’nün (s.a.a) âdeti şuydu: Kızı Hz. Zehra’nın evine gitmek istediğinde önce izin ister, bir cevap alamadığı zaman hemen dönerdi.⁸

Yatakları Ayırmak

Feyz-i Kâşânî, *el-Vâfi* kitabında ‘Çocuk Terbiyesi’ başlığı altında bir bölüm düzenlemiş, bu bölümde aile ortamı ve aile içi ilişkilerin tam anlamıyla sağlıklı ve cinsel tahrik unsurlarından uzak tutulması gerektiğine vurguda bulunmuştur. O, bazı hadislerle istinaden çocukların; özellikle aynı cinsiyetten olmayanların altı yaşından itibaren yataklarının ayrılması gerektiğini özellikle belirtmiştir. Zira aile ve yakın çevre içerisindeki ilişkiler sağlıklı bir şekilde yürüdüğü zaman, çocukların cinsel içgüdüleri doğal ve normal bir seyir içerisinde gelişimini tamamlar ve erken ergenlik gibi bir arıza asla ortaya çıkmaz.

Burada, bu hadislerden bazılarını aktarmayı uygun buluyoruz:

⁶ *el-Vâfi*, c. 22, s. 841.

⁷ A.g.e., s. 841.

⁸ A.g.e., s. 842.

Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurur:

“Erkek çocuğunun erkek çocukla; erkek çocuğunun kız çocuklarıyla; kızların kızlar ve kızların erkek çocuklarla yatakları on yaşından itibaren ayrılmalıdır.”⁹

Hız. İmam Bâkır (a.s) şöyle buyurur:

“On yaşına girmiş erkek çocuklarının yataklarını, kadınlarınkinden ayırınız.”

Başka bir rivayette ise şöyle buyrulur:

“Çocukların yatakları altı yaşından itibaren birbirinden ayrılmalıdır.”¹⁰

Cinsel Münasebetin Gözlerden Uzak Gerçekleşmesi

Karı ve kocanın üçüncü bir şahsın huzurunda cinsel münasebet yaşamaları hiç kuşkusuz cinsel bir sapmadır. Bu sapma, psikolojik anormallikler, dengesizlikler ve cinsel sapmalara yol açar. Bu sebeple, anne-babalar bu hususu çok ciddiye almalı ve önemsemelidirler. Özellikle de çocuklarının huzurunda cinsel temas ve cinsel içerikli sözlerden şiddetle kaçınmalıdırlar. Sanmasınlar ki çocuklar bu tür konuları anlamaz yahut gördükleri sahneleri çabucak unutuverirler. Asla böyle değildir. Zira cinsel bir davranışın sadece bir köşesini dahi algılamaları yahut bu doğrultuda bir söz işitmeleri; hatta anne-babanın nefeslerini dahi hissetmeleri, onların psikolojilerinde yıkıcı bir etki bırakır ve bunun sonucu yakın ya da uzak bir gelecekte kesinlikle ortaya çıkar. Açıkça söylemek gerekirse, böyle davranan anne-babalar

⁹ A.g.e., c. 23, s. 1380.

¹⁰ A.g.e.

aslında kendi elleriyle kendi çocukları için bir cehennem hazırlamış sayılırlar. Zira bu çirkin davranış, çocuklar üzerinde üç olumsuz etki bırakır:

1. Cinsel tahrik ya da baskı; sonuç itibariyle de sıkıntı ve ıstırap.

2. Cinsel sapmalar ve davranış bozuklukları; sonuç itibariyle de hayâsızlık, iffetsizlik, mastürbasyon, eşcinsellik, zina ve benzeri olumsuz eğilimlerin ortaya çıkması.

3. Asabilik, agresif davranışlar ve sert mizaçlılık.

Feyz, cinsel münasebetin gözlerden uzak gerçekleşmesini aile içi ilişkilerin en önemli ilkelelerinden biri olarak görür. O, bu hususu bazı hadisleri naklederek pekiştirir ve şu sonuca varır:

Anne-babalar, çocuklarının evde olmadıkları ya da uyuduklarından emin oldukları bir zamanda cinsel münasebete girişmeli ve evlatlarının günaha yönelmelerine sebep olmamalıdırlar. Zira Allah Resulü (s.a.a) bu hususta şöyle buyurur: And olsun, bir evde bir çocuk uyanıkken ve her şeyi görüyor veya işitiyorken bir erkek karısıyla birleşirse, o çocuk, asla iflah olmaz; erkek ya da kız ileride zinakâr olur.”

Başka bir rivayette İmam Sâdık (a.s) şöyle buyurur: “Bir odada bir çocuk bulunuyorken, koca karısıyla birleşmemelidir. Zira bu işin akıbeti, iffetsizlik ve zinakârlıktır.”¹¹

Ayrıca şu ayrıntıyı da nakleder: İmam Ali b. Hüseyin (a.s) eşiyle birlikte olmak istediği zaman, evi boşaltır ve hizmetçilerin dışarı çıkma-larını isterdi. Evin kapısını kapatır ve perdeleri de çekerti.”¹²

¹¹ *el-Vâfi*, s. 725.

¹² *A.g.e.*, s. 726.

Öpmek

Malum olduğu üzere, insan sözcüğü ‘üns’ kökünden türetilmiştir ve insanoğlunun bütün varlığı, sevgi ve muhabbete bağlıdır. Dolayısıyla yeterli düzeyde sevgi ve şefkat gören bir insanın ruhu zindelik, kalbi de neşe ve mutlulukla dolar. Böyle bir insan ümit doludur ve ‘hayat-ı tayyip’ yani tertemiz bir yaşama sahip olmak için daha elverişlidir. İslamî kaynaklarda çocuklara sevgi gösterme ve onlara karşı şefkatli olma hususu özellikle vurgulanmıştır.¹³

Peygamber Efendimiz’e (s.a.a) göre ana baba-nın kendi evladını öpmesi, ilâhî, semavî ve dinî bir anlam taşır ve Allah’a imanın nişanelerinden biridir. Bu itibarla şöyle buyurur:

“Evladını öpen bir insana Allah, güzel bir mükâfat bahşeder.”

Başka bir rivayette ise, Allah Resulü’nün (s.a.a) huzurunda “Ben evlatlarımı hiçbir zaman öpmedim” diyen bir adam hakkında Peygamber şöyle buyurur: “Bana göre bu adam cehen-nem ehlidir!”¹⁴

Feyz-i Kâşânî bütün bu rivayetleri naklettikten sonra, çok önemli bir noktaya değinir:

İslam açısından önemli olan, bir çocuğun her açıdan ve gerçekçi bir şekilde eğitilmesidir. Bu yüzden, bir çocuğu öpmek, bağrına basmak ve onu sevdiğini göstermek, bir takım sınırlara tabidir ve cinsel duyguların tahrikine yol açmayacak bir çerçevede olmalıdır. İmam Sâdık (a.s) şöyle buyurur:

¹³ A.g.e., c. 23, s. 1386.

¹⁴ A.g.e., s. 1387.

“Altı yaşına girmiş bir kız çocuğunu erkek çocuklar öpmemelidir. Kadınlar da yedi yaşına girmiş bir erkek çocuğunu öpmekten kaçınmalıdır.”

Başka bir hadiste ise şöyle buyrulur:

“Altı yaşındaki yabancı bir kızı kucağına almalı, dizlerine oturtmamalı ve öpmemelisin!”¹⁵

Başka bir rivayette ise İmam Rıza'nın (a.s) hazır bulunduğu bir mecliste, ev sahibinin altı yaşındaki kızı odaya girdi. Orada bulunan herkes tek tek onu kucaklayıp sevdi. Çocuk İmam Rıza'nın yanına varınca, altı yaşını aşmış olduğundan sadece çocuğun elini tuttu. Daha sonra şöyle buyurdu:

“Bir kız çocuğu altı yaşına girince, yabancı erkekler onu kucaklarına alıp öpmemelidir.”¹⁶

Feyz'in bu rivayetleri nakletmekten maksadı, erkek ve kadınların evde ve toplum içerisinde paylaştıkları yaşam atmosferinin sağlıklı ve her tür cinsel tahrikten uzak tutulması gerektiği hususunu vurgulamaktır.

Öğrenim Sürecinde İhtiyata Riayet

İslam'ın eğitim metodunu yansıtan çok muhteşem bir tabir nakledilir. Buna göre, çocuk eğer kızsaa, ona Nûr suresini öğretmek gerekir ve Yusuf suresini öğretmekten kaçınmak gerekir.¹⁷ Feyz, bu cümlelerin yorumunda şöyle der:

Nûr Suresi'nin vermek istediği ana mesaj, hayâ, iffet ve namuslu olmaktır. Oysa Yusuf suresinde

¹⁵ *el-Vâfi*, c. 22, s. 447-449.

¹⁶ A.g.e., s. 848-849.

¹⁷ A.g.e., c. 23, s. 1383.

bir kadının bir erkeğe duyduğu aşk gündeme gelmiştir. Demek ki bir kız çocuğunun daha küçük yaşlarda aşkla ilgili konularla tanışması doğru değildir. Zira bu konular, cinsel davranış bozukluklarına ve psikolojik sorunlara yol açabilir. Bu yüzden, ilkin iffet ve hayâ temeli sağlamlaştırılmalı daha sonra diğer konular öğretilmelidir.¹⁸

Buradan hareketle ve bu hükmün felsefesine binaen şu iddiada bulunabiliriz: İslam'a göre erkek ve kız çocuklarının her kitap, makale ve yazıyı okumaları uygun değildir. Her tür roman ve hikâye okumamaları, her tür film izlememeleri, her tür ses ve görüntüye muhatap olmamaları gerekir. Zira çocuklar, ergenler ve gençler kitle iletişim araçları vasıtasıyla heyecanları kışkırtan ve cinselliği uyandıran sahnelerle muhatap olmaktadır. Bu durum, onların ruh, kalp ve düşüncelerini şiddetle etkisi altına almakta ve akabinde de cinsel davranışlarında bazı sapmalara yol açmaktadır.

Ergenlik

Ergenlik, hayret verici ve karmaşık bir süreçtir. Zira bu süreç bir yandan bağımlılıktan kurtuluş, özgürleşme ve sorumluluk üstlenme süreci; bir yandan da cinsel içgüdünün uyandığı, fizyolojik, duygusal ve psikolojik değişikliklerin yaşandığı bir aşamadır. Bu süreç, en genel anlamıyla bedensel gelişim, güç ve canlılık dönemi; akıl, fikir ve dinî duyguların şekillendiği bir süreçtir. Elbette anne-babalar ve öğretmenlerin yardım, denetim, merhamet ve yönlendirmeleri olmadan, ergenlik dönemindeki bu değişim

¹⁸ A.g.e.

süreci, ergen gençleri çok büyük problemlerle yüz yüze bırakıp fiziksel ve ruhsal birçok rahatsızlığa yol açabilir. Özellikle de erken ergenlik gibi problemlerin gündeme geldiği ve ergenlikle evlilik dönemi arasındaki sürenin uzadığı çağımızda bu durum, cinsel davranışlarda anormalliklere yol açabilir.

Hakîm olan Rabbimiz, Allah'a inanan müminlere **“Kendinizi ve ailenizi cehennemim elim azabından koruyun”**¹⁹ diye buyurur. Feyz, bu ayete istinat ederek, evlat eğitimi; özellikle de ergenlik dönemindeki gençlerin eğitimine dikkat çeker ve şöyle der:

Gençlerin eğitimi, çok kolaydır. Bunun sebebi, bir gencin fıtratının halen sâlim, tertemiz, katıksız ve el değmemiş olmasıdır.²⁰

Ana-baba ve öğretmenler bu elverişli zemini hakkıyla değerlendirmeli ve gerekli eğitimi zamanında vermelidirler. Feyz, şöyle der:

Nebevî hadis ve rivayetlerde nakledildiği üzere **kendinizi ve ailenizi cehennemim elim azabından koruyun** ayeti nazil olduğunda, Peygamberimizin ashâbı ‘biz kendi eğitimimizi dahi hakkıyla yapamıyorken, çocuklarımızı nasıl eğitebiliriz ki’ diye tedirginliklerini dile getirdiler. Peygamber Efendimiz (s.a.a) şöyle buyurdu: “En azından ilâhî emir ve yasakları ve zarûrî bilgileri onlara anlatınız!”²¹

Özellikle ergenlik yaşındaki çocukların, bulundukları hassas konum gereği iman, değerler, ahlâk ve benzeri konulara dair gerekli malumat

¹⁹ Tahrîm: 6.

²⁰ *En-Nuhbe*, s. 261.

²¹ *Tefsir-i Sâfi*, c. 5, s. 196.

ve ikazlarla aşına olmaları gerekir. Tabi ki bu arada cinsel meselelerle de tanışması, bu hususa özgü tehlikeler, hastalıklar ve olumsuz sonuçları bilmesi gerekir.

Sonuçta anne-baba ve eğitimciler gençleri ve ergenleri, iletişim araçlarının fevkalade etkisi, Batılı toplumların çıkmazları ve ahlâkî çöküş sebepleri; bu cümleden arkadaş çevresinin etkileri hususunda bilinçlendirmelidirler. Bu sebeple yerinde ve zamanında verilecek malumat ve eğitimle çocukları ergenliğe geçiş sürecine hazırlamak, bu dönemdeki değişimler, şer'î hükümler ve bu döneme özgü sağlık bilgileriyle donatmak gerekir. Ayrıca bir öğrencinin günlük yaşamını denetlemek ve onu olumsuz davranış, fikir ve eğilimlerden alıkoymak gerekir. Feyz, şöyle der:

Ana-babalar, çocuklarının boş zamanlarını programlamalıdır. Bu zamanlarda aile ve çocuklarının arasında bulunmalı, latifeler ve güzel sözlerle onları eğitmelidirler.²²

Elbette anne-baba ve öğretmenler şu iki önemli noktaya dikkat etmelidirler: Birincisi, kendileri eğitilmiş ve ergenlik olgusu hakkında bilinç sahibi olmalı ve çocuk eğitiminin en doğru yöntemlerini bilmeli ve sorumluluk bilinciyle bu vazifeyi ifa etmelidirler.

İkincisi, zamanın şartlarının değiştiğini ve yeni nesillerin kalp ve akıllarının çok özel problemlerle meşgul olduğunu bilmelidirler. Bu demektir ki geniş yüreklilik, hoşgörü ve saygın bir dille onlarla muhatap olmalı, muâşeret âdâbını gözeterek ve sâlih amellerle vazifelerini yerine getirmelidirler. Allah inancı, âhirete iman, Allah

²² *En-Nuhbe*, s. 261.

korkusu gibi değerleri doğru bir yöntemle onlara izah etmeli ve pratik yöntemlerle hayâ, iffet ve namus dersi vermelidirler. Bu doğrultuda erkek çocuklarına Hz. Yusuf'un siretini de nesnel bir örnek olarak anlatmalıdırlar. Feyz, şöyle der:

Rivayetlerde varit olduğu üzere, erkekler için Yusuf suresini okumak, eğer mârifet ve dikkatle birlikte olursa, okuyan kişiyi cinsel konularda her türlü sapmadan korur. ²³

Biz burada, ergenlik dönemine özgü problemlerden sadece ikisine değinmekle yetineceğiz:

1. Anne-baba ve eğitmeler, ergenlik döneminin bütün erkek ve kadınların yaşadığı doğal bir süreç olduğunu çocuklara izah etmelidirler. Ergenlik belirtilerini hem kızlar hem de erkekler için güzel bir dille anlatmalıdırlar. Feyz de diğer fakihler gibi ergenlik belirtilerini üç maddede özetler:

a) Uykuda ya da uyanırken erkeklerden sperm çıkması ve kızların âdet görmeleri.

b) Kızlar ve erkeklerde etek altı bölgesinde sert kılların çıkması.

c) Hicrî takvime göre erkeklerin on beş ve kızların da dokuz yaşını tamamlaması. ²⁴

Feyz, ayrıca kızların ergenlik yaşıyla ilgili gayet zarif bir nükteye dikkat çeker:

Dokuz yaş, kızlara özgü ergenlik yaşıdır. Elbette bu namaz için geçerlidir. Fakat oruç hususunda; elimize ulaşan rivayetlere göre kızlar, on üç yaşlarını tamamlamayınca kadar oruç tutmakla yükümlü değildirler. Tabi eğer on üç yaşından önce âdet görmeye başarlarsa durum değişir.

²³ *Tefsir-i Sâfi*, c. 3, s. 55.

²⁴ *Mefatihü's-Şerayi'*, c. 1, s. 14.

Demek ki kızların ergenlik yaşı hususunda şer'i hükümler arasında fark vardır.²⁵

2. Ergenlik çağına özgü fikhî hükümlerin öğrenilmesi: Mükellefiyet şartlarından biri de ergenliktir. Akıl ve güç yetirmek de buna eklenince, şer'i teklif ve ödevler her mükellefe farz olur. Bu yüzden ergenlik çağına ayak basan bütün gençler, şer'i sorumluluklarını öğrenmek zorundadırlar. Bu cümleden erkekler için ihtilam ve meni hükümleri, kızlar için âdet görme ahkâmı; erkeklerin meni çıkmasıyla birlikte gusül almaları gerektiği, kızlarınsa âdet dönemlerinin bitmesini bekleyip sonra gusletmeleri; cünüp veya âdetli olanlara mahsus haramlar, farzlar, müstehaplar ve mekruhlar gibi meseleler öğrenilmelidir. Aynı şekilde anne-baba ve eğitimciler tarafından, bütün şartlara sahip bir müçtehide taklit etmenin zorunluluğu, taharet ve necaset hükümleri; abdest, gusül ve teyemmümün nasıl alınacağı ve namazın nasıl kılınacağı güzel bir dille çocuklara anlatılmalıdır.²⁶

Bakma

Göz, iffet ve temizlik kalesinin bekçisidir. Bu yüzden, bu organın değeri insanın bütün bedene bedeldir. Zaten bu itibardır ki bir insanın iki gözünü kör öden biri, bir insanı öldürme diyeti ödemek zorundadır. Tabi ki bu gözün hain ve çirkefe bulaşmış bir göz olmaması durumunda bu hüküm söz konusu olur. Aksi durumda; yani hainlik esnasında, namusuna göz dikilen şahıs tarafından bir darbeye zarar gören gözün diyet

²⁵ A.g.e.

²⁶ A.g.e., s. 14-25, 51-53, 65.

ve garantisi yoktur. Zira bu durumda iffet kilidi olması gereken bu uzuv hainlik etmiş ve taşıdığı eşsiz değeri kaybetmiş sayılır.

Hakîm olan Rabbimiz Kur'an'da müminlere hitaben; **“Gözlerinizi namahremden sakınınız. Biliniz ki gözü namahremden korumak, sizin için daha hayırlıdır”**²⁷ mealinde hitap eder ve şöyle ekler:

“Bu, sizi birçok zarar ve cinsel sapmalardan alıkoyar ve sizin gelişip kemâle erişmenizin zeminini hazırlar.”²⁸

Feyz, uygunsuz bakışlar ve Allah'ın **“gözlerinizi namahremden sakınınız”** buyruğuna dair birkaç rivayet nakleder:

İmam Sâdık, (a.s) gayet zarif bir ifadeyle namahreme bakmanın şeytanın zehirli bir oku olduğundan, insanı yüz üstü yere yıkacağından ve toplumu fesada sürükleyeceğinden söz eder. Zira namahreme bakmak, cinsel içgüdüğü alevlendirir, cinsel şehvet küresini tutuşturur, cinsel baskıyı ikiye katlar ve çoğunlukla da peşi sıra hasret ve hayal kırıklığı getirir. Bu sebeple de sonsuz bir ıstırap, bunalım ve kaygıya sebep olur.²⁹

İmam Sâdık (a.s) bir başka rivayette namahreme bakmamayı, melekût âlemine erişme yolu olarak gösterir ve şöyle buyurur:

“Her kim Allah için namahreme bakmazsa, Allah ona öyle bir iman nasip eder ki onun kendine mahsus hazzını hisseder.”³⁰

²⁷ Nûr: 30-31.

²⁸ *Tefsir-i Sâfi*, c. 3, s. 429-430.

²⁹ *el-Vâfi*, c. 22, s. 859-860, 3. ve 5. Hadis.

³⁰ A.g.e., s. 860 4. ve 8. Hadis.

Anne-baba ve eğitimciler, bu ilâhî emir doğrultusunda yaşadıklarını pratik olarak göstermeli, çocuklarını küçük yaştan itibaren bu kuralla tanıştırmalı ve onlara bakışlarını kontrol edip namahremden sakındırmayı öğretmelidirler. Tabi bu hususta en başta kendileri örnek olmalı sonra da kontrolsüz bakışların tehlikelerini çocuklara anlatmalı ve bakışın caiz olan ve caiz olmayan diye iki türe ayrıldığını izah etmelidirler.

Caiz olmayan bakışları anlatırken ayrıca mahrem ve namahrem ne anlama geldiğini de anlatmalı bu doğrultuda Masumlardan (a.s) varit olan rivayetlerden yardım almalıdırlar. Örneğin Ümmü Mektum adında gözleri görmeyen bir adam bir gün Allah Resulünün (s.a.a) evine gelir ve izin ister. Hz. Peygamber, kadınlara: “Kalkın, başka bir odaya gidin” der. Kadınlardan biri: “Fakat onun gözleri görmüyor ki!” diyecek olur. Peygamberimiz şöyle buyurur:

“Evet, onun gözleri görmüyor; fakat siz onu görebiliyorsunuz!”³¹

Cinsel Münasebet

Evlilik aşamasındaki gençlerin bilmeleri ve öğrenmeleri gereken konulardan biri de cinsel ilişkiye dair malumdur. İlk şü hususu hatırlatmak gerekir ki cinsel ilişki, bedenle olduğu kadar ruhla da ilişkili olup heyecanlar, güdüler, duygular, fikirler ve bakış açılarıyla da ilintilidir. Demek ki sadece cinsel organlar, salgılar ve mekanizmanın fonksiyonlarını bilmek yeterli değildir. Zira bedensel, ruhsal, biyolojik, kültürel, sosyal ve dinî faktörler arasındaki koordinasyon, cinsel uyumun zeminini oluşturur.

³¹ A.g.e., s. 816.

Hiç kuşkusuz bilinçli ve keyifli bir cinsel yaşamı olan çiftler, çoğunlukla hayatlarından memnundurlar ve daha huzurlu bir yaşam sürerler. Bunun sebebi, karı kocanın cinsel hayatlarındaki mutluluğun, aralarındaki sevgi ve ünsiyet duygularını besliyor olması, onları her tür çatışma ve kötü davranıştan koruyor olması ve onları duygularını kontrol ve öz güven hususunda besliyor olmasıdır.

İslam dini, bu açıdan da insan hayatına düzenlemiş ve bu doğrultuda paha biçilmez değerde bir bilinçlendirme ve yönlendirme programı öngörmüştür. Her şeyden önce İslam, kadın ve erkek arasındaki bu münasebeti kutsal bir olay olarak değerlendirir. Bu itibarla bu ilişkinin dua, yakarış ve namazla süslenmesini ister ve bu iş karşılığında sevap ve mükâfat vaat eder. Dolayısıyla bazı durumlarda bu ilişkiyi şer'î bir vacibe olarak görür ve erkek ve kadının aldıkları hazza ilâhî ve semavî bir boyut kazandırır; dünyevî bir güzelliğe semavî bir renk katar. Burada cinsel ilişkiye dair bazı konuları izah etmek gerektiğini düşünüyoruz:

1. Cinsel İlişkinin Mahiyeti

Eskiden bazıları, kadın erkek ilişkisini bir suç işlemek mesabesinde görerek çirkin, aşağılık ve hakir bir iş olarak değerlendiriyorlardı. Belki günümüzde de birbirlerinden utanan ve şaşılacak bir utanç duygusuyla birbirlerine bakan ve netice itibariyle de hayatlarını zehir eden karı kocalar bulunabilir. Fakat artık bugün bilimsel olarak ispatlanmıştır ki cinsel ilişki bedensel sıhhat ve ruhsal sağlıkla sıkı bir bağ taşır ve bu ilişki-den uzak durmak hem bedensel hem de ruhsal birçok hastalığa yol açar. İslam dini de karı

koca arasındaki cinsel ilişkiyi mübarek ve kutsal bir olay olarak görür, bu ilişkinin hazzını en üstün maddî haz olarak değerlendirir ve karşılığında sevap ve mükâfat öngörür.

Feyz, bir hadisin ışığında cinsel ilişkinin mahiyeti, sevap ve mükâfatı konusuna değinir. Haz hususunda İmam Sâdık'tan (a.s) şu rivayeti nakleder:

İmam (a.s) çevresindekilere “Maddî hazların en güçlüsü hangisidir?” diye bir soru sorar. Herkes kendince bir şey söyler. En son İmam (a.s) şöyle buyurur: “En büyük haz, kadınlarla yatmaktır.”³² Başka bir rivayette de yine bu içerik tekrarlanmış; ama iki ilave nokta daha eklenmiştir. Birincisine göre, cinsel hazzın yapısal ve yaratılışsal bir boyutu vardır. Bu itibarla Hz. Hakk (cc) şöyle buyurur: “**Kadınlara ilgi insanlara cazip kılınmıştır.**”³³ İkincisine göre ise, Cennette cinsel ilişki, maddî hazların en üstünüdür.³⁴

Feyz, bu iki rivayetten ilhamla şöyle der:

Cinsel ilişki bedensel hazların en güçlüsü ve cennetteki hazların bir numunesidir.³⁵

Cinsel ilişkinin sevap ve mükâfatına dair ise Feyz, şu rivayeti nakleder:

Allah Resulü'nün (s.a.a) sahabesi Ebu Zer, Hz. Peygamber'in bu konudaki buyruğu karşısında şaşırır ve şöyle sorar: “Kadınlarınızla ilişkiye giriniz ve ilâhî mükâfatlar elde ediniz diye buyuruyorsunuz; bunun anlamı nedir? Cinsel ilişki, nasıl sevap vesilesi olabilir?” Peygamberimiz şöyle buyurdu:

³² *el-Vâfi*, c. 21, s. 29-30.

³³ Âl-i İmran: 14.

³⁴ *el-Vâfi*, c. 21, s. 30.

³⁵ *el-Hakayık-ı fî Mehâsini'l-Ahlâk*, s. 63.

“Gayrı meşru bir ilişki için nasıl ceza öngörölmüşse, aynı şekilde meşru ilişki için de sevap öngörölmüşür.”

Meşru cinsel ilişkinin sevabı hususundaki rivayetlerde iki nokta dikkat çekmektedir:

1. Erkek, cinsel ilişkiye ihtiyaç duyup da günaha düşme korkusuyla eşiyile münasebete girerse, ecir ve sevap kazanır.³⁶

2. Cinsel ilişki, iki insan arasındaki en yakın ve en özel ilişkidir. Bu ilişki insanın en derin duygularını dahi etkisi altına alır. Ayrıca bu ilişki, birçok ahlâkî değerin temel faktörlerinden biridir.³⁷ Bu itibarla bazı rivayetlerde bu ilişki hatta cihatla dahi bir tutulmuş ve günahların dökölmesine vesile olan sebeplerden biri olarak görölmüş³⁸ dahası cinsel ilişki esnasının meleklerin huzuruyla şerefleleneceğinden bahsedilmiştir. Feyz, İmam Sâdık’tan (a.s) şu rivayeti nakleder:

“Hiçbir şeyde (=eğlencede) melekler hazır bulunmazlar. Ancak iki yer dışında; biri, binicilik ikincisi, karı kocanın birbirleriyle oynaşması.”³⁹

Feyz, rivayetteki ‘şey’ kavramını mubah ve haz duyulan eğlence diye tefsir etmiştir.⁴⁰

2. Cinsel İlişki Mekanizması

Cinsel ilişkinin ana bileşenleri, beş faktöre indirgenebilir: Cinsel istek, tahrik olmak, haz, boşalma ve yatışma. Malumdur ki cinsel ilişki için her şeyden önce arzu ve istek oluşmalıdır.

³⁶ *el-Vâfi*, c. 22, s. 705-706.

³⁷ Moore, *Engizeş ve Heyecan*, Tercüme: M. Taki Berâhinî, s. 81.

³⁸ *el-Vâfi*, c. 22, s. 705.

³⁹ A.g.e., s. 706.

⁴⁰ A.g.e., s. 707.

Bu istek, meni torbacıklarının dolması, yumurtalık kanallarının dolması, cinsel sahneleri hayal etmek, dokunmak, bakmak, okşamak gibi etkenlerin bir sonucu olarak ortaya çıkar. Cinsel arzunun uyanmasıyla birlikte tenasül organları da harekete geçerler ve neticede uyarılma ve hazırlık faktörü devreye girer. Cinsel ilişki ve bu esnada beyin, sinir sistemi, damarlar ve kanda cereyan eden etkileşimler tenasül organında bazı salgıların oluşumunu beraberinde getirir. Bu esnada cinsel haz ortaya çıkar ve zirveye ulaşır. Meninin boşalmasıyla birlikte de yatışma ve doyum aşamasına gelinir. Sonrasında da beden önceki ve normal haline geri döner.

Feyz, cinsel ilişkiyle ilgili temel bir ilkedен söz eder:

“Cinsel ilişkide hem erkek hem kadın her ikisi de haz almalı, her ikisi de yatışıp tatmin olmalıdırlar. Bu yüzden, Masumlardan (a.s) nakledilen rivayetlerde *en güzel ilişki* tabiriyle kadın ve erkeğin her ikisinin de haz aldığı ve tatmin olduğu ilişki kastedilmiştir.”⁴¹

Malum olsa gerektir ki zamansal, mekânsal ve psikolojik vaziyet, eşlerin karşılıklı haz duymaları hususunda etkilidir. Elbette bildiğimiz üzere, cinsel aksiyonda erkek, etken konumundadır ve işin başlaması ona bağlıdır. Kadın ise bu ilişkide edilgen bir rol oynar. Bu itibarla kadını, bu ilişki için hazırlamak kaçınılmaz bir aşamadır. Tabi sadece fiziksel olarak hazırlamak yeterli değildir. Kadın, her şeyden önce ruhsal açıdan hazırlanmalı ve cinsel arzuları uyarılmalıdır. İslam dini, cinsel ilişki esnasında aceleci

⁴¹ A.g.e., s. 721, 9. Hadis.

davranmamayı emreder ve bu durumda aceleciliği oldukça kötü ve çirkin bir amel olarak değerlendirir. Dolayısıyla bu ilişki, sabır, teenni ve sükûnet içerisinde başlamalı ve gerekli hazırlık aşamasına varılmalıdır.

Feyz, eşler arasında ortak ve karşılıklı hazzın kaçınılmazlığına dair Peygamber Efendimizden (s.a.a) iki rivayet nakleder: Birinci rivayette Peygamber şöyle buyurur:

“Cinsel ilişki esnasında kuşlar misali olmayınız! Bilakis sabır ve sükûnetle hareket ediniz!”⁴²

Başka bir rivayette ise şöyle buyurur:

“Cinsel ilişki esnasında asla aceleci davranmayınız!”⁴³

Başka bir rivayette ise bu işin yol ve yordamı da izah edilir:

“Karı koca arasında elçiler işe koyulmalıdır!” “Elçiler derken neyi kastediyorsunuz?” diye sorulunca da şöyle buyurur: “Öpücük ve tatlı sözler!”⁴⁴

Sonuçta cinsel ilişki, tensel temas, okşama, öpme, dokunma, oynama ve benzeri ön hazırlık aşamalarından sonra gerçekleşmelidir. Böylece hem kadın hem de kocanın hoşnutluğu sağlanmış olur. Kadının sevgi susuzluğu ve muhabbet dolu sözler karşısında dizlerinin çözüldüğü gerçeği göz önüne alındığında, ilişkiye girmeden önce iki etkin faktör; yani öpmek ve tatlı sözler söylemek vesilesi doğru bir şekilde kullanılmalıdır. Hiç kuşkusuz cinsel yetersizliğin göstergelerinden biri de erkeğin, eşiyle üns bulmadan ve ön hazırlıkları görmeden münasebete girmesidir.

⁴² *el-Vâfi*, s. 721, 7. Hadis.

⁴³ A.g.e., 8. Hadis.

⁴⁴ *el-Mehecceu'l-Beyda*, c. 3, s. 110.

3. İlişki Zamanı

Din ve din bilginleri açısından zaman, cinsel ilişki hususunda önemli bir etkiye sahiptir. Bu sebeple, hadis külliyatlarında, bu ilişkinin zamanı hakkında birçok rivayet yer alır. Dahası bu hususa dair özel bölümler tahsis edilmiştir. Bu hadislerden anlaşıldığı kadarıyla, cinsel ilişki zamanı, karı kocanın beden, ruh, ahlâk ve psikolojileri, bu ilişki neticesinde şekillenen cenin üzerinde bile etkilidir.

Öyle ki çocuklarda ortaya çıkan bazı bedensel ve psikolojik özürlerin sebebi cinsel ilişki zamanına bağlanmıştır. Örneğin hicrî ayların başlangıç, orta veya son gününde gerçekleşen cinsel ilişki, düşük yapmak, delilik, acımasızlık ve ahlâkî zaafılar gibi sonuçlar doğurabilmektedir. Bunun sebebi, varoluş âlemindeki bütün olay ve olguların birbirleriyle etkileşim içerisinde olmalarıdır. Dolayısıyla uzay ve atmosferdeki olay ve olgular, ay, güneş ve yerkürenin hareketlerinin yeryüzündeki değişim ve dönüşümler üzerindeki etkisi hiçbir şekilde görmezden gelinemez.

Daha da ötesi, kadının cinsel ilişkiye hazır olduğu günler bir ay içerisinde farklılık gösterir. Feyz, *el-Vâfi*, *el-Mehecce'tu'l Beyda* ve *Mefatihü's Şerayî*' kitaplarında bu konuyu ele almıştır. Biz de burada konunun bir özetini sunmaya çalışacağız:

a) Düğün Zamanı:

Düğün için en uygun zaman, akşam vaktidir. Zira akşam, Allah Teâlâ'nın 'sükûnet ve huzur' sebebi kıldığı zaman dilimidir.⁴⁵ Bu sebeple Resul-i Ekrem'in (s.a.a) sünneti, düğünlerin akşam vakti;

⁴⁵ Yunus: 67; Mü'min: 61; Kasas: 72.

üstelik akşamın başlangıcı değil son vakitlerinde yapılmasıdır.⁴⁶ Öyleyse en güzeli, karı kocanın akşamleyin bir süre dinlendikten sonra ilişkiye girmeleridir. Bir rivayette, akşamın ilk vaktinde cinsel ilişkiden men edilmiş ve böyle bir ilişkinin dünya sevgisine müptela bir çocuğun dünyaya gelmesine sebep olacağı belirtilmiştir.⁴⁷

b) Cinsel İlişki İçin En Uygun Vakitler:

Feyz, bazı rivayetlere istinaden şöyle der:

Pazartesi, salı, perşembe ve cuma günleri bu ilişki için en uygun günlerdir. Elbette tüm günler içerisinde cuma günü en münasip gündür. Zira cumanın hem gün hem de gecesi mübarek vakitlerdendir. Ayrıca ramazan ayının ilk gecesi ve şaban ayının ortası da cinsel münasebet için uygun zamanlardır.⁴⁸ Hatta ramazan ayının ilk gecesinde cinsel münasebet için müstehap tabiri kullanılmıştır.

Diğer ayların ilk günü ve ortasında bu münasebet uygun değildir ama ramazanın ilk gecesi ve şaban ayının ortasında müstehap sayılmıştır. Elbette bir tek Allah bilir bu iki gecede tabiat âleminde nasıl bir cümbüş kopuyor ve ne tür değişim ve dönüşümler yaşanıyor da bu sebeple bu ilişki, mekruh olmak bir yana üstelik müstehap olup hiçbir kötülük içermemektedir.

c) İlişki İçin Uygun Olmayan Zamanlar:

Cinsel ilişki için uygun ve uygun olmayan zamanlarla ilgili hadislerin hepsi Allah Resulünden (s.a.a) rivayet edilmiştir. Hatta bu konuyla

⁴⁶ *el-Vâfi*, c. 22, s. 730-733; *Mefatihü's-Şerayi'*, c. 2, s. 286.

⁴⁷ *el-Vâfi*, c. 22, s. 733.

⁴⁸ A.g.e., s. 730-733.

ilgili İmam Sâdık'tan (a.s) rivayet olunan hadis de Resul-i Ekrem'e isnat edilmiştir.

Uygun olmayan zamanlar şunlardır: Şafak vakti ile güneşin doğduğu vakit arası, günbatımı ile mağrip vakti arası, güneş ve ay tutulmasının yaşandığı vakitler; sarı, kıızıl ve siyah rüzgârların estiği vakitler, depremin yaşandığı gece ve gündüz, her ayın ilk günü ve ortası, öğlen vakti ve sonrası, kurban bayramı gecesi, yolculuğa çıkılacak gece, yolculuk esnasında ve akşam vaktinin ilk demleri.⁴⁹

Hz. İmam Sâdık (a.s) büyük bir şefkatle insanoglunu muhatap alarak şöyle buyurur:

“Allah rızası için ne olur, bu vakitlerde cinsel münasebete girmeyiniz! Zira bu ilişkinin ürünü, gönlünüze uygun ve kâmil bir çocuk olmayacaktır!”⁵⁰

Çünkü bu vakitlerdeki ilişkiden doğan çocukların deli, kör, felçli, altı ya da dört parmaklı, uzağı görme özürlü yahut ruhsal ve ahlâkî açıdan sıkıntılı çocuklar olmaları pek muhtemeldir.

4. Cinsel İlişkinin Yer ve Ortamı:

Hiç kuşkusuz huzurlu, güvenli, temiz, hoş kokulu ve ferah bir ortam, mutlu bir cinsel ilişki için kaçınılmazdır. Feyz, bu hususta bazı rivayetleri aktarmanın yanı sıra Masumların (a.s) dilinden cinsel ilişki için uygun olmayan ortamları da izah eder.

Bu cümleden bazı örnekler verecek olursak: Ay ya da güneş ışığı altında cinsel ilişki neticesinde doğacak çocuklar fakirliğe müptela

⁴⁹ A.g.e., s. 715-716 ve 733.

⁵⁰ A.g.e., s. 717.

olurlar. Gemi ya da başkalarının fark edebilecekleri herhangi bir araç içerisinde cinsel ilişki münasip değildir. Çocuk dahi olsa herhangi birinin görebileceği yerlerde, yüz ya da arkası kıbleye dönük olduğu halde, ağaç altında, dam üstünde vs. diğer bazı mekânlarda cinsel ilişkiye girmemek gerekir.⁵¹

5. Cinsel İlişki İçin Gerekli Ruhsal Şartlar

Cinsel ilişki, ruhsal açıdan huzurlu ve hazırlıklı olduğu bir zamanda gerçekleşmelidir. Bedensel sağlık, temizlik, dış görünümün çekici olması, uygun beslenme, uygun ortam ve mekân, yeterli düzeyde dinlenmiş olmak gibi etkenler bu ilişkiyi nasıl etkiliyorsa, ahlâkî, ruhsal ve manevî faktörlerde söz konusu huzur ve hazırlığın şekillenmesinde önemli bir rol oynarlar. İslam dini, bütün faktörlerin yanı sıra özellikle de psikolojik ve ahlâkî şartları gayet önemli bulur ve bu hususta detaylı tavsiyelerde bulunur. Bu tavsiyelerin bir bölümünü Feyz'in yorumuyla aktarmaya çalışacağız:

a) Allah'ın Adını Anmak:

Cinsel ilişkiye Allah'ın adını anarak ve “Bismillahirrahmanirrahim” diyerek başlanmalıdır. Böylece bu ilişki kutsi ve uğurlu bir boyut kazanır ve insanı şeytanın ortaklığı ve şerrinden muhafaza eder. Zira şeytan bu esnada harekete geçer ve koca ile birlikte bu ilişkiye ortak olur. Bir insan, ilişkiye başlarken ‘bismillah’ deyip demediğini bilmek istiyorsa, bu ilişkiden doğan çocuğuna baksın; çocuk eğer Ehl-i Beyt'i (s.a)

⁵¹ el-Vâfi, s. 717-718 ve 730-733.

seviyorsa demiştir; yok, sevmiyorsa dememiştir.⁵²
Elbette bu konunun kökleri Kur'an'a dayanır.⁵³

b) Dua:

Karı ve koca, yaşadıkları ilişkiye manevî bir renk katmalıdırlar. Allah'ın adıyla başlamanın yanı sıra hadislerde tavsiye edilen duaları da okumalıdırlar. Bu cümleden olarak koca elini eşinin alnına koymuş ve kibleye yönelmiş bir vaziyette şu duayı okumalıdır:

“Allah'ım, emanetini aldım ve onu senin buyurmuş olduğun cümleleri tekrarlayarak kendime helal kıldım. Eğer ondan benim için bir evlat nasip olacaksa, onu bereketli, takvalı ve Al-i Muhammed'in (a.s) taraftarlarından kıl! Şeytanı ondan uzaklaştır ki hiçbir nasip ve ortaklığı olmasın!”⁵⁴

6. İlişki Âdâbı

İslam, insanın kemâl ve saadetini ve onun varlığına ait tüm boyutları göz önünde bulundurmuş bu doğrultuda cinsel ilişki ile alakalı bazı düsturlar vazetmiştir. Bu cümleden, karı ve kocanın her ikisinin de cinsel tatmine erişmeleri hususunu önemle vurgulamış ve bu tatminin her ikisinin de hakkı olduğunu belirtmiştir. Demek ki hem kadın hem de erkek eşinin cinsel ihtiyacını ciddiye almak zorundadır.

Cinsel uyarılma hususunda kadın ve erkek arasındaki farkı gözetmiş buna dair tavsiyelerde bulunmuştur. Temizlik, süslenme ve cazibe hususuna dikkat çekmiş ve ayakta, çırlıçılak ve

⁵² A.g.e., s. 711-714.

⁵³ İsrâ: 64.

⁵⁴ *el-Vâfi*, c. 22, s. 710.

cenabet halinde iken ilişkiye girmekten ve ilişki esnasında konuşmaktan men etmiştir.

İslam'a göre bu ilişki tam bir nezaket, tatlılık, samimiyet ve şefkat duygularıyla yaşanmalıdır. Kadın bu konuda kocasının arzularını mutlaka yerine getirmeli hatta her sabah ve her akşam kendisini kocasına sunmalıdır. Kocasını karşısında işveli davranmalı, onun karşısında ve o kutlu esnada hayâ ve utanma duygularını bir kenara bırakmalıdır. Hatta ibadet için bile olsa kocasının davetini geri çevirmemelidir. Cinsel ilişki sona erdikten sonra, yeniden birleşmek isterlerse abdest almalıdırlar. Zira bu, onlara yeni bir zinde-lik kazandırır. Başkalarının yanında, yaşadıkları bu özel ilişkileriyle alakalı asla konuşmamalıdırlar. Zira bu, Allah'ın rahmetinden uzaklaşmaya sebep olur.⁵⁵

Elbette bütün bu âdâp, karı ve kocanın cinsel içgüdülerinin aile ocağında gerektiği veçhiyle tatmin olması ve dolayısıyla huzur, güven ve sevgi ışığının tüm aileyi kuşatması içindir. Malumdur ki karı ya da kocanın cinsel ihtiyacı ev ortamında karşılanmadığı zaman ya mahrumiyet ve mutsuzluğa razı olup hayal kırıklığı, stres, ıstırap ve yalnızlığa mahkûm olurlar veya ailenin dağılıp parçalanmasıyla sonuçlanır yahut ev ortamının dışında başka seçenekler ararlar. Ki bu durum bireysel ve toplumsal hayat için en büyük tehdittir. Dolayısıyla en doğru yol ve yöntem, İslam'ın belirlediği yol ve yöntemdir. Zira İslam, aile hayatının sevgi, muhabbet, bilinç, sorumluluk, vakar, hoşgörü ve karşılıklı hak-hukuka riayet edilen bir merkez olmasının öngörmektedir.

⁵⁵ *el-Vâfi*, s. 703-707 ve 721-734; *el-Mehecce'tu'l-Beyda*, c. 3, s. 109-118; *Mefatihü's-Şerayi'*, c. 2, s. 286-294.

7. Cinsel İlişkiye Şer'î Engeller

İslam dini, insanın cinsel haz alma hususundaki doğal hakkını tanır ve bu ihtiyacın muhakkak karşılanması gerektiğini vurgular. Fakat bu hakkı sadece şer'î sınırlar çerçevesinde câiz bilir. Bu sınırların dışında kalan evlilik ve cinsel ilişkileri, aile ve toplum sağlığı, ailevî bağların muhafazası, sosyal ve bireysel maslahatlar ve sair nedenler gereği haram sayar. İslam'ın haram bildiği hususları özetleyecek olursak:

a) Mahremlerle Evlilik:

Bazı kadınlar, insanın mahremi sayılırlar. Kan bağı ve nesepsel akrabalık, evlilik yoluyla şekillenen akrabalıklar yahut sütkardeşliği sebebiyle mahrem sayılırlar. Hiç kuşkusuz mahremlerle evlilik, ailenin bütünlüğü ve ailevî ilişkiler açısından tamamen uygunsuz olup aile sağlığı açısından da tehlikeler içerir. Bu yüzden, bütün toplumlar, kabile ve milletlerde ayrıca bütün semavî dinlerde mahremlerle evlilik yasak bilinir.

İslam dininde de mahremlerle evlilik en büyük suçlardan biri sayılır ve Kur'an-ı Kerim'de bazı ayetlerde açık bir dille yasaklanmıştır. Bu cümleden, Yüce Allah Nisâ suresi 31. ayette tafsilatlı bir şekilde kimlerin mahrem sayıldığını izah buyurmuş ve onlarla evlilik kesin bir dille yasak bilinmiştir.

Bu ayette sıralanan mahremler şunlardır: Aneler, kızlar, kız kardeşler, halalar, teyzeler, kardeş kızları, kız kardeş kızları, erkek ve kız evlatların kızları, kaynana, baldız, evlatlıklar, erkek evlatların eşleri, süttanne ve süt kız kardeşler. Bu konuya dair birçok hadis de rivayet edilmiştir.

Feyz, *el-Vâfi* ve *Mefatihü's-Şerayi'* kitaplarında, bu konuya ilişkin sayfalar dolusu malumat aktarır.⁵⁶

b) Âdet Günlerinde Cinsel İlişki:

İslam dini karı kocanın bedensel ve ruhsal sağlıklarını temin ve doğacak çocukların muhafazasını sağlamak gayesiyle âdet günlerinde cinsel ilişkiyi yasaklamıştır. Tıp ilminde de, âdet günlerinde cinsel ilişkinin hem kadın hem de erkeğe zarar verdiği ispatlanmıştır. Zira âdet kanı, birçok mikrop içerir ve cinsel ilişki bu mikropların bedenine diğer uzuvlarına sirayet edip bedenin iltihaplanmasına ve kanser, cüzam ve ayrıca psikolojik birçok hastalığın ortaya çıkmasına sebep olur.⁵⁷ Bu ilişki, kadınlardaki yumurtalığı yok eder. Ayrıca âdet döneminin uzaması, düzensizliği ve rahmin normal işlevini kaybetmesini beraberinde getirir. Sonuçta âdet kanı, özel bir kirlilik taşır ve âdet günlerinde asla cinsel ilişkiye girilmemelidir.

Kur'an-ı Kerim, aybaşı halini 'eza' kelimesiyle tabir eder. Bu kavram, eziyet, ziyan ve zarar gibi anlamlara gelir.

“Sana, kadınların aybaşı hali hakkında da sorarlar, de ki: «O bir ezadır (rahatsızlıktır)». Aybaşı halinde iken kadınlardan el çekin, temizlenmelerine kadar onlara yaklaşmayın. Temizlendikleri zaman, Allah'ın size buyurduğu yoldan yaklaşın.”⁵⁸

Feyz, 'eza' kavramını “insan doğasının tiksindiği özel bir kirlilik” şeklinde tanımlar. Ona

⁵⁶ *el-Vâfi*, c. 21, s. 155-227; *Mefatihü's-Şerayi'*, c. 2, s. 233-234.

⁵⁷ Sâni, *Behdaşt-ı İzdivac Der İslam*, s. 141-144.

⁵⁸ Bakara: 222.

göre, âdet günlerindeki kadınlarla ilişki tiksindirici, insan doğası ve fıtrata aykırıdır.⁵⁹ Kur'an-ı Kerim, hadisler ve bütün fakihlerin icma'ı mucibince aybaşı halindeki kadınlarla cinsel temas, haram ve büyük günahlardan sayılır.⁶⁰ Feyz, aybaşı halindeki kadınlarla cinsel temasın haram oluşunu dinin zarurî hükümlerinden sayar.⁶¹ O, kitabının üç babını bu konuya tahsis etmiş ve bu konuya dair 33 hadis rivayet eder.⁶²

Elbette cinsel ilişkinin haram bilindiği diğer bazı durumlar daha vardır. Fakat biz burada sadece ana başlıklarını saymakla yetineceğiz: Doğum yaptığı günler, lohusalık dönemi, ramazan ayı günleri ve itikâf günlerinde cinsel ilişki haramdır.

⁵⁹ *Tefsir-i Sâfi*, c. 1, s. 252.

⁶⁰ *Mefatihü's-Şerayi'*, c. 2, s. 284.

⁶¹ A.g.e.

⁶² *el-Vâfi*, c. 22, s. 735-746.

Üçüncü Bölüm

Cinsel İlgüdüyü Tatmin ve Kontrol Yolları

Daha önce de hatırlattığımız üzere, yüce İslam dini, cinsel eğilimi ilâhî bir hediye ve nişane olarak görür.¹ Bekâr yaşamayı, evlilikten kaçmayı ve sınırsız cinsel özgürlüğü ise şiddetle reddeder. Buna mukabil, cinsel gelişim sürecini göz önünde bulundurarak cinsel arzuları karşılama, kontrol ve terbiye etme doğrultusunda yol ve yöntemler belirleyerek cinsel davranışları reel bir zeminde disiplin ve intizam altına alır. Bu bölümde biz, cinsel içgüdüğü tatmin yolları ve kontrol yöntemleri konusunu ele alacağız.

Tatmin Yolu: Evlilik

Cinsel içgüdüünün tatmini için birçok yol ve yöntem vardır. Tabi bunların bazıları sağlıklı, meşru ve insan fıtratıyla uyumluyken bazıları ise insan doğası ve fıtratıyla çelişir ve onun sağlık ve saadetini tehdit eder. Bu ikinci grubu sonra ‘cinsel sapmalar’ başlığı altında ele alacağımızdan şimdi sağlıklı ve meşru yol ve yöntemleri incelemeye çalışacağız:

İslam açısından ve İslam âlimlerine göre evlilik bağı, cinsel içgüdüünün tatmini ve

¹ Rum: 21.

doyurulması için yegâne sağlıklı ve doğru yol ve cinsel ilişki ve davranışların kontrolü için en güvenilir yöntemdir. Zira evlilik, insan doğa ve fıtratıyla uyumlu bir ilişkidir. Bu itibarla, dinî metinlerde evlilik, kutsî ve mübarek bir ilişki olarak değerlendirilir ve aile hayatı kurup evlilik bağı oluşturmak çok önemli bilinir. Evlilik kültürünün toplum genelinde yaygınlaşması için de İslam, çok geniş bir alan açmıştır.² Bu cümleden Kur'an-ı Kerim'de evlilikle ilgili şöyle buyrulur:

“Aranızdaki bekârları, kölelerinizden ve cariyelerinizden sâlih olanları evlendirin. Eğer bunlar fakir iseler, Allah kendi lütfu ile onları zenginleştirir. Allah, (lütfu) geniş olan ve (her şeyi) bilendir.”³

Feyz, bu ayet-i celilenin tefsirinde dört noktaya dikkat çekmektedir, konuyu aydınlatması bakımından önemli bulduğumuz noktaları aktarıyoruz:

1. “Evlendirin” tabiri ilâhî bir emirdir.⁴
2. “Bekârlar” tabiri, eşi olmayan erkek ve kadına işaret etmektedir.⁵
3. Köle ve cariyele evlendirmek hususundaki emrin içlerinden sırf ‘sâlih’ olanlara tahsisinin hikmeti nedir diye sorulacak olursa cevap şudur: ‘Sâlihlerden’ murat, evlilik için liyakatli ve elverişli olanlardır.⁶

² *el-Mehecetu'l-Beyda*, c. 3, s. 51-58, c. 5, s. 180; *en-Nuhbe*, s. 215.

³ Nûr: 32.

⁴ *Tefsir-i Sâfi*, c. 3, s. 432.

⁵ *el-Mehecetu'l-Beyda*, c. 3, s. 52.

⁶ A.g.e.

4. Fakirlik korkusuyla evlilikten uzak durulmamalıdır. Zira Allah'ın, onları kimseye muhtaç kılmayacağına dair vaadi vardır.

Feyz, bu hususu pekiştirmek için bazı hadislerle de istinat eder. Örneğin, Bir adam Allah Resulünün (s.a.a) huzurunda fakirlikten yakınır. Peygamberimiz (s.a.a) ona: “Evlen” diye buyurur. Adam şaşırır ve “Ben fakirlikten dert yanıyorken siz bana, evlenip ağır bir masraf altına girmemi mi tavsiye buyuruyorsunuz!” der. Peygamberimiz: “Evet!” diye buyurur. Adam, Allah Resulü’nün tavsiyesine uyar ve evlenir. Akabinde ise yaşam ve geçim şartları tamamen değişir. Başka bir rivayette yine Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurur: “Evlenmek için maddi imkanları olup da evlenmeyen benden değildir.”

Yine şöyle buyurur:

“Fakirlik korkusuyla evlenmeyen bir insan, Allah hakkında kötü zan besliyor demektir!”

Başka bir rivayette ise şöyle buyurur:

“Gençler, evlenin! Zira evlilik gözü korumak, bakışları muhafaza ve iffet sınırlarını gözetmek için en güzel vesiledir.”

Başka bir hadiste de şöyle buyurur:

“Evlilik sayesinde dinin yarısı muhafaza edilir!”⁷

Feyz, evlilik ve cinsel içgüdüğü tatmin hususunda iki nükteye daha değinir:

1. İlk bakışta, evliliğin müstehap olduğu sonucu çıkmaktadır. Ancak bu konuyla ilgili ayet ve rivayetlerin çokluğuna, ayrıca bu ayet ve

⁷ Tefsir-i Sâfi, c. 3, s. 432; el-Mehecceu'l-Beyda, c. 3, s. 52-53 ve c. 5, s. 176-190.

hadislerin üslubu ve dinî kültürün evlilik meselesindeki algısına bakarak, vacip olabileceği ihtimali göz ardı edilmemelidir.

2. Evlilik bağı gerçekleştikten sonra, erkek ya da kadın cinsel yetersizliğe sebep bazı kusurlarla karşılaştıklarında bu, nikâh akdinin bozulması için yeterli bir sebeptir. Buradan yola çıkarak cinsel ihtiyaçların karşılanması gerektiğinin ne düzeyde önemli olduğunu anlayabiliriz. Zira bu gaye gerçekleşmediği zaman evlilik gibi kutsal, bereketli ve faziletli bilinen bir ilişki dahi bozulabilmektedir.⁸

Elbette unutmamak gerekir ki evlilik, sadece cinsel ihtiyaçlar ve fiziksel ilişkilere indirgenecek olur ve sevgi, muhabbet ve samimiyet ortamı göz ardı edilirse, tabi ki çok geçmeden hayal kırıklığı, ümitsizlik, keder, yalnızlık duygusu gibi duyguların ortaya çıkmasına yol açar ve zamanla araya soğukluk girer. Zira insan yaratılışı gereği, monoton bir hayattan asla hazzetmez.

Lâkin eğer evlilik, mârifet, sevgi ve şefkat temeli üzerine kurulur, çiftler araştırma neticesinde ve programlanmış bir şekilde evlenir ve bu yeni yaşam ve yeniden doğuş sahasına adım atarken Allah'a tevekkül ederlerse elbette huzur, sükûnet ve samimiyet dolu bir hayata kavuşurlar.

Bu sebeple, hâkim olan Rabbimiz, evliliği insanın bedensel, ruhsal, bireysel, toplumsal, maddî ve manevî ihtiyaçlarını karşılayan bir olgu olarak değerlendirir ve şöyle buyurur:

“İçinizden, kendileriyle huzura kavuşacağınız eşler yaratıp; aranızda muhabbet ve rahmet var

⁸ Mefatihü’ş-Şerayi’, c. 2, s. 305-398.

etmesi, O'nun varlığının belgelerindendir. Bunlarda, düşünen kavim için dersler vardır.”⁹

Feyz, bu ayeti şöyle yorumlar:

Cinsel eğilim, doğal ve yaratılışsal bir güdüdür ve kadınla erkeğin birbirlerini cezp etmelerinin temel sebebidir. Bu temel ve içsel içgüdü sağlıklı ve meşru bir yol; yani evlilikle karşılanacak olursa, samimiyet, sevgi ve rahmeti de beraberinde getirecektir.¹⁰

Nitekim İslam dininin bütün güzelliği madde ile madde, cisim ile can ve mülk ile melekût arasında bir bağ oluşturmaktır. İslam, tek bir emirle, insanın en temel ihtiyaçlarına karşılık vermiş ve evliliği cinsel ihtiyaçları karşılama, samimi ve duygusal bir ilişki, huzurlu bir yaşam, sükûnet, ruhsal huzur, neslin bekası, evlat eğitimi, toplumsal uyum, sosyal kişiliğin şekillenmesi ve aile hayatında yardımlaşma gibi ihtiyaçları karşılayan bir vesile kılmıştır.

Şüphesiz Yüce Allah, kadın ve erkeği yapısal olarak birbirlerine ihtiyaç duyacak bir şekilde yaratmıştır. Bu yüzden de onları birbirlerini varoluşsal olarak tamamlayacak ve birbirleri için bir korunak ve elbise olabilecek bir kıvamda var etmiştir. Bu anlamda şu yürek okşayan nida ile şöyle buyurur:

“Onlar sizin için birer elbise ve sizlerde onlar için birer elbisesiniz!”¹¹

Peygamber Efendimiz (s.a.a) ve Masum İmamlar (a.s) güzel ve açık ifadeler ve hikmet dolu bir pratikle, evliliği cinsel mutluluk ve cinsel

⁹ Rum: 21.

¹⁰ *Tefsir-i Sâfi*, c. 4, s. 129.

¹¹ Bakara: 187.

ihtiyaçların temini için en sağlıklı ve en uygun bir yöntem diye tanıtmışlardır. Tabi ki evlilikle ilgili bütün rivayetleri aktarmak bu çalışmanın sınırlarını aşar. Dolayısıyla Feyz'in eserlerinde yer alan rivayetlerden örnek babından sadece ikisini aktaracağız:

Peygamber Efendimiz (s.a.a) evlenmeyi kendi yol ve yöntemi olarak tanıtmış ve sarıh bir dille o Hazretin sünnetine göre yaşamak isteyenlere evliliği tavsiye etmiştir.¹² İşte bu yüzden, ashabından birinin evlendiğini haber aldığı her defasında “O, *dinini kemâle erdirmiştir*” diye buyururdu. Fakat birilerinin evlilikten kaçtığını ya da ibadet ve takva adına aile hayatı kurmaktan uzak durduğunu duyduğu zaman, derin bir üzüntüyle şöyle buyururdu:

“Ben böyle bir hayat tarzı için görevlendirildim! Ben ibadet de ederim, et de yerim ve eşlerimle de yatarım. Bu yaşam tarzından yüz çeviren benden değildir.”¹³

Kontrol ve Dengeleme Yöntemleri

İzah edildiği üzere, cinsel ihtiyaçları temin hususunda en doğal, en sağlıklı ve en meşru yol evliliktir. Lâkin maddî imkânları bulunmayan, arzuladığı eşi bulamayan, tahsil, işsizlik ve sair nedenlerle evlenemeyenler, cinsel yetilerini takviye edecek ve azgınlaştıracak her şeyden uzak durmalıdırlar. Bunun için de bilinçli ve programlı bir şekilde şehvet duygusunu kontrol altına alıp dengelemeleri ve cinsel problemlerini en aza indirmelidirler. Burada Feyz'in, dinî

¹² *el-Mehecce'tu'l-Beyda*, c. 3, s. 55.

¹³ *el-Vâfi*, c. 22, s. 703-707.

metinlerden ilhamla, kontrol ve dengeleme yöntemlerine dair izahını ele alacağız:

1. İffete Riayet

Yüce Rabbimiz, Kur'an-ı Hakim'de maddî imkânsızlıklar veya herhangi bir sebeple eşi olmayan Müslümanlara iffetli olmalarını ve Allah'ın kendilerini, kendi fazlıyla müstağni kılmasını beklemlerini ferman buyurur.¹⁴ Cinsel konularda iffete riayet, bütün fertler; özellikle de evlenemeyen gençler için gerekli ve kaçınılmazdır. Zira iffet, cinsel sapma ve problemler karşısında güçlü bir set, toplumsal sağlık ve kadın-erkek ilişkilerinin temellerini sağlamlaştıran en önemli faktördür.

Bu sebeple, İslam eğitim sistemi, iffet ve namus duyarlılığını çok önemsemiş ve bu duyarlılığı, yüce bir erdem ve değer olarak toplum sathında yaygınlaştırmayı ve genel bir kültür düzeyine yükseltmeyi amaçlamıştır. Bu itibarla, veliler, eğitimciler, öğretmenler ve toplumun önde gelenlerine, umumi iffetin yaygınlaşması için uygun zeminler oluşturmalarını emir verir. Bu iş için öncelikle çocuk ve gençler üzerinde çalışmalı ve onların fikir, görüş, söz, davranış ve hatta bakışlarını umumi iffetle mütenasip bir kıvama getirmelerini ister.

Hatırlatmak gerekirse iffet, cinsel şehvetin azgınlaşmasını engelleyen içsel bir yeti ve haslettir. Bu yeti, asıl itibarıyla kadın-erkek her insanda bulunur; ama alıştırma yöntemiyle eğitilmesi gerekir.¹⁵ Bu değer ve faziletin geliştirilmesi için İslami metinlerde elverişli bir ortamın altyapısı

¹⁴ Nûr: 33.

¹⁵ Rağıb Isfahanî, *el-Müfredat*, s. 339.

için gerekli harç hazırlanmış ve tüm insanlığın hizmetine sunulmuştur. Evet, bu metinlerde iffet en büyük ibadet, en üstün riyazet ve Allah nezdinde en sevgili haslet diye tanıtılmış ayrıca iffetli bir insan şehit mertebesinde, melekler seviyesinde ve sıddıklar makamında görülür ve onlarla birlikte cennete girecekleri vaat edilir. Buna göre iffet bütün hayırların kaynağıdır.¹⁶

Dikkate değer bir değer husus şu sorudur: İffetli olmanın yol ve yöntemleri nelerdir? Feyz, Gazzâlî'nin *İhya-u Ulumi'd-din* kitabında ele aldığı iffetli olma yöntemlerini gayet titiz bir şekilde alıntılararak şöyle der:

Cinsel şehvet insana galip geldiği zaman, namus kirlenir, gözler şeytanileşir, kalp ve ruh hastalanır ve kemâl güzergâhı kapanır. Düşüp alçalmak kaçınılmaz olur ve içinden çıkılmaz bir buhrana kapı aralar. Bu yüzden cinsel şehvet kontrol altına alınıp dengelenmelidir. Bu hayati ödev için iki yol ve yöntem vardır:

Cinsel eğilimlerin güç ve azgınlığı bazı araçlarla kontrol altına alınmalıdır. Bunlardan biri beslenme rejimidir. Buna göre cinsel şehveti tahrik eden yemeklerden uzak durmak gerekir. Ayrıca yeme-içmesini mümkün mertebe kısımalı ve en güzeli oruç tutmalıdır. Her fırsatta gençlere evliliği tavsiye eden Peygamber Efendimiz (s.a.a) herhangi bir sebeple evlenemeyenlere şu tavsiyede bulunur:

“Oruç tutun; zira oruç, cinsel şehveti engelleyen en münasip yöntemdir.”

Bunun hikmeti, orucun şehvet/nefsin arzularına gem vurup kontrol altına almak için bir

¹⁶ Rağıb İsfahanî, *el-Müfredat*, s. 331.

tür alıştırma ve mücadele niteliği taşımasıdır. Bu alıştırmaların sürekliliği neticesinde, insanın iradesi güçlenir ve oruçlu bir insan cinsel içgüdü karşısında pasif bir konumda bulunmaz.¹⁷

Cinsel arzuları uyandıran her şeyden uzak durulmalı ve cinsel şehveti kışkırtan ortam ve zeminleri ortadan kaldırmalıdır. Örneğin şehvetle bakmak, bir namahremle tek başına bir yerde bulunmak ve sair davranış ve ortamlardan kaçınılmalıdır.¹⁸

Bir diğer önemli husus, Peygamber Efendimiz'in (s.a.a) 'şehvetle bakmak' hakkındaki bir buyruğundan hareketle cinsel tahrik ve heyecana yol açan her şeyin haram ve günah olduğu sonucu ile ilgilidir. Allah Resulü şöyle buyurur:

"Namahreme bakmak, şeytanın zehirli bir okudur!"

Malum olsa gerektir ki şehvetle bakmanın haram ve günah bilinmesinin nedeni, insanın kalbine şehvet tohumları ekmesi, düşüncesini cinsel konulara saptırması, hayatın en temel problemleriyle ilgilenmekten alıkoyması ve hayatın en güzel çağını; yani gençlik çağını boş yere harcamasıdır. Eğer bu ölçütü diğer konular hakkında da göz önüne alacak olursak, tüm bunların da haram olduğuna hükmetmemiz gerekir. Bu itibarla, bu özellikleri taşıyan her tür cinsel tahrik ve heyecan unsuru haram ve günah sayılmalıdır. Demek ki bir namahremle tek başına kalmak, şehveti tahrik eden görüntü ve filmler izlemek ve hatta bu nitelikleri taşıyan bir roman okumak haram sayılmalıdır. Bu nükteden hareketle Feyz,

¹⁷ el-Mehecce'tu'l-Beyda, c. 3, s. 53.

¹⁸ A.g.e., c. 7, s. 132-133.

şu ifadeleri kullanır: “Cinsel şehveti kontrol etmenin ikinci yolu şudur: Cinsel şehveti tahrik eden bütün sebepler ortadan kaldırılmalıdır.”

Bilindiği üzere, bir genç bütün gece ve gündüzü için bir programa sahipse, zamanını programlayabiliyor ve boş vakitlerini sanatsal aktiviteler, kitap okuma, yapıcı filmler izlemek gibi sağlıklı eğlenceler ve özellikle de spor yaparak dolduruyorsa cinsel tahrik ortamlarından etkilenmez.

Gençler unutmamalıdır ki seyahat, spor ve dağcılık gibi faaliyetler, cinsel azgınlığı önlemek hususunda çok önemli bir rol oyarlar. Elbette tüm bunlardan öte değerli gençlerimiz doğru arkadaşlıklar kurmaya özen göstermeli çirkefe bulaşmış ve kötü yolda olan insanlarla oturup kalkmaktan kesinlikle uzak durmalıdırlar.

2. Dinî İnançların Gölgesine Sığınmak

Allah’a inancı, yeniden diriliş ve meada iman ve vahiy ve dinî öğretileri kabul etmiş olmak, insanı cinsel azgınlık ve sarhoşluk karşısında güvence altına alır. Zira dinî inançlar, insanın önünde aydınlık bir ufkun açılması ve varoluşun çok farklı cıveleriyle tanışmasına vesile olur. Her şeyden önemlisi, onu kendi hakikatiyle tanıtır, varoluşsal kapasitesi ve nihaî kemâl gayesiyle aşına kılar. Bu değerli sermayeye sahip olmakla da hiç kuşkusuz yaşadığı hayat anlam ve değer kazanır. Dolayısıyla gerçek hüviyeti ve taşıdığı değer bilincine varır, kendisini ucuz şeyler karşısında satmaz ve cinsel şehvetin esiri olmaz.

Feyz-i Kâşânî bu doğrultuda şöyle der:

“Dinsel eğilimler, nefsanî ve şehvanî güdülerle daimî bir savaşım içerisinde. Dinsel eğilimler hikmet ve basiretle takviye edildiği takdirde hiç kuşkusuz eşsiz bir rol oynar ve bir müminin cisim, can, akıl, fikir ve kalbini etkisi altına alır. Bunun en kesin sonuçlarından biriye hayvanî ve şehvanî eğilimlerin zayıflatılmasıdır. Dinî eğilimlerin takviyesi için, bu eğilimin bireysel, toplumsal, ailevî, manevî ve uhrevî sonuçları ve dinî riyazet ve nefis terbiyesi yöntemlerinin kazanımlarını halka; özellikle de gençlere izah etmek gerekir. Tabi eğer onları kendileri, nefis terbiyesinin hazzı ve bu alıştırmaların meyvelerini tadacak olur ve nefs-i emmareye galip gelmenin insana kazandırdığı yüceliğin idrakine varabilirlerse değil sapma, hatta cinsel sapma düşüncesinin dahi onlardan uzak duracağı pek bir muhtemeldir. Feyz’e göre gençlere şöyle hitap edilmelidir:

“Melekûta giriş kapısı, cinsel içgüdünün tuğyanı karşısında sabırlı olmaktır. Nitekim Yusuf-i Sıddık, bu yolla o yüce makama erişmiş ve Hz. Hakk’ın nice övgüsüne mazhar olmuştu. O, oldukça hassas şartlar ve karmaşık bir ortamla karşılaşmıştı. Zira Yusuf’un, evinde yaşadığı iktidar sahibi ve güzel bir kadın onunla dostluk kurmak ve gönül eğlendirmek istemişti. Bütün iktidarının kullanarak gönül eğlendirmek için gerekli hazırlıkları görmüştü; bütün kapıları kapamış ve Yusuf’a: Haydi gel, ben seninim ve senin için hazırım! Demişti. Yusuf ise: “Ben Allah’a sığınırım! O, benim Rabbimdir ve bana nice makamlar bahşetmiştir! Zalimler asla kurtuluşa erişemezler” demiş ve ellerini açarak dua etmişti: “Rabbim! Hapishane benim için, onların

beni çağdırdıkları şeylerden daha sevimlidir!” Bunun üzerine Rabbimiz ona, yüce bir manevî makam bahsetmiş, ona dünyada izzet, onur ve iktidar vermişti.¹⁹

Yüce Peygamberimiz de (s.a.a) Yusuf’un bu sabır ve metanetini övmüş ve cinsel şehvet karşısında direnmek hususunda şöyle buyurmuştur:

“Cinsel şehvet karşısında direnebilen ve namusunu kirliletmeyen bir insan o esnada ölürse şehittir.”

Yine şöyle buyurur:

“Kıyamet gününde yedi sınıf Allah’ın rahmet gölgesinin altında yer alırlar. Bunlardan biri de günah ortamı müsait olduğu halde gûnahtan yüz çevirendir.”²⁰

3. İbadetlerin Gölgesine Sığınmak

Hiç kuşkusuz farz ve müstehap ibadetlerle işigal ve Kur’an tilaveti, zikir ve virtlerle meşgul olmak, cinsel şehvetin dengelenmesi ve kontrol alınmasında etkin bir rol oynar. Zira ibadet, zikir ve dua, hakikatte kâinatın yaratıcısı ile irtibat ve ünsiyet kurup Allah’a yönelmektir. Şüphesiz belirli vakitlerde ibadet ve dinî ayinleri uygulamak hususunda düzen ve disipline dikkat etmekle bir mümin, her daim Allah’ın huzurunda olduğu bilinciyle donanır. Bu bilinç ise kesinlikle onun davranışların sağlıklı ve ilâhî rızaya uygun kılar.

Bir insan âlim, kadir, rahman ve rahim olan bir rabbin huzuruna varıp boyun eğdiğinde, onunla baş başa kalıp yüreğinden geçen her şeyi paylaştığında gitgide gönlü aydınlanır ve iç

¹⁹ Yusuf: 33-35.

²⁰ *el-Hakayık-ı fî Mehâsini'l-Ahlâk*, s. 64.

dünyası bütün çirkinlik ve sarhoşluklardan arınır. İşte bu insan, cinsel içgüdülerini de kontrol altına alabilir.

Daha önce, taharetin iki kısım olduğuna dair Feyz'den bir nükte aktarmıştık. Buna göre taharet iki kısımdır: Zâhirî ve bâtinî. Bâtınî taharet, gönlün bütün çirkeflerden, hatalardan, günahlardan ve ayrıca bütün boş uğraşılardan arınması ve gönlün sadece Allah ile iştigalidir.²¹

Yine demiştik ki iç dünyanın arınması için tek yol, Allah'a muhabbet ve aşkla bağlanmaktır.²² Allah'a aşkla bağlanmanın yegâne yolu ise ibadettir.²³ Bu itibarla, rivayetlerde varit olduğu üzere, ibadet bir müminin silah ve kalkanıdır. İbadet, bir müminin bütün nefsanî ve derûnî hastalıklarını tedavi eden en yüce iksirdir.²⁴ Bu iksir, onu bütün sapmalar ve şaşkınlıklar karşısında korunaklı kılar. Yüce rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurur:

“Sana vahyedilen Kitab'ı oku ve namazı kıl. Muhakkak ki, namaz, hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar. Allah'ı anmak elbette (ibadetlerin) en büyüğüdür. Allah yaptıklarınızı bilir.”²⁵

4. Takva ve Allah'tan Sakınmak

Din büyükleri, daima takvanın önemini vurgulamış ve onu sağlam bir siper ve nüfuz edilemez bir kale bilmişlerdir. Bir insan bu kaleye girdiği vakit, ayağı kaymaz, günah işlemez ve asla yoldan çıkmaz. İmam Sâdık (a.s) takvanın rolünü şu ifadelerle dile getirir:

²¹ *En-Nuhbe*, s. 47.

²² A.g.e., s. 84.

²³ A.g.e., s. 122-123.

²⁴ A.g.e.

²⁵ Ankebut: 45.

“Takvalı ve Allah’tan sakınan bir insan, her daim Allah’a itaat halinde olur, isyan ve sapmalara kapılmaz ve daima uyanık ve tetikte durur. Çünkü o, Allah’ı her şeye hazır ve nazır bilir. Asla ondan gafil kalmaz, onu unutmaz, sürekli Hak Teâlâ’ya şükreder ve nankörlük ve şükürsüzlüğe sapmaz.”²⁶

Feyz-i Kâşânî, Gazzâlî’den iktibasla takvanın bir insanın ahlâk, davranış ve yaşamı üzerindeki etkisi hakkında çok ilginç ve önemli örnekler zikreder ve örneğin cinsel bir bunalım esnasında ve günah zemini hazırken takvanın nasıl engelleyici bir rol oynadığı ve nasıl bir insanı günah-tan alıkoyduğunu göstermeye çalışır. Ki en nihayet Yüce Allah bu tür insanlara dikkate şayan ecir ve mükâfat nasip etmiş ve onları sıdıkların yüce makamına eristirmiştir.²⁷

Takva, iç dünyamızda taşıyabileceğimiz paha biçilmez bir sermayedir. Bu sermayeye sahip olmakla söz, davranış, fikir ve yaşamımızı kontrol altına almamız gayet mümkündür. İşte bu içsel güç, insanın ayağının kayması karşısında bir güvence ve dayanak noktasıdır. Dahası her daim onu kemâl yönünde harekete geçirir. Zira bu eşsiz sermaye çalışmaya başladığı zaman, insanın varlığında barındırdığı bütün mücevherlerde ortaya çıkmaya başlar. Hakikatte insan, kendi özünü keşfeder ve özsel değer ve semavi hüviyetini yeniden kazanır. Dolayısıyla artık özünün barındırdığı bu değerlerin boş yere harcanmasına yahut şehvet ateşinin iç dünyasını yakmasına asla müsaade etmez. Evet, takva bu ateşin alevlenmesine

²⁶ *Tefsir-i Sâfi*, c. 4, s. 118.

²⁷ *el-Mehecceu'l-Beyda*, c. 5, s. 185-189.

mani olur ve bu sermayenin yanıp kül olmasına izin vermez.²⁸

Malum olsa gerektir ki bu sermayeden nasip lenemeyen insanlar, her ne kadar Allah'a, âhiret gününe ve vahye iman etmiş olsalar, ibadetlerini dahi yerine getirseler hatta sosyal ilişkileri de düzgün olsa ve her daim çaresizlerin hizmetinde bulunsalar da, bir gün haram ve günah zeminini uygun bulduklarında ona yönelirler. Zira bu insanlar, takvanın sarsılmaz kalesine girememiş ve gönüllerini Allah'a adamamışlardır. Değil mi ya bir insan eğer kalbinin Allah'a boyun eğmesini istiyorsa her şeyden önce Allah'ın emir ve yasaklarına teslim olmalı ve hakkıyla kulluk etmelidir.

5. Cinsel Kimliğin Alenen Sergilenme Yasağı

Kadınların ev ortamı dışında makyaj yaparak, süslenip bezenerek gezmeleri ve cinsel kimliklerini alenen sergilemelerinin cinsel davranış bozukluğu ve sapmalara zemin hazırladığı kuşku götürmez. Kadınların, bir toplum bünyesinin yarısını teşkil ettiklerini göz önüne alacak olursak, onların sağlıklı bir toplumun şekillenmesinde çok önemli bir rol oynadıkları sonucuna varabiliriz. Tabi ki süslenmek ve beğenilme arzusu kadınlarda doğal ve içgüdüsel bir duygudur. Nitekim Emirülmüminin Ali (a.s) şöyle buyurur:

“Kadınlar erkekler için yaratılmışlardır; tüm arzuları da erkeklerin ilgisini çekmektir.”

Günümüzde de kadın ve kadın psikolojisi üzerine çalışan bilim adamları şu sonuca varmışlardır: Kadınlarda gönül çelme, gönül verme,

²⁸ el-Vâfi, c. 4, s. 307.

beğenilme ve mutluluk kaynağı sayılma arzusu çok güçlüdür.²⁹ Dolayısıyla gösteriş merakı, kadınlarda içgüdüselidir.

İslam dini, İslamî kural ve sınırlar çerçevesinde kadınların süslenme araçlarından faydalanmalarına izin verir. Fakat kadının süslenme ve gösteriş sahası, sadece aile ortamıyla sınırlıdır. Dolayısıyla kadınlar, hiçbir şekilde ev ortamı dışında dişiliklerini sergileyemez ve ziynetlerini namahrem erkeklere gösteremezler. İmam Bâkır (a.s) şöyle buyurur:

“Hayırlı kadın, kocasıyla baş başayken hayâ perdesini bir kenara bırakan, elinden geldiğince işveli davranan, gönül çelmeye çalışan, süslenip bezenen ancak namahremler karşısında tam anlamıyla hayâ perdesine bürünen kadındır.”³⁰

Feyz, kadınlara ev ortamı dışında gösteriş ve cilveli davranışların yasaklanması hakkında iki ayet-i celileye istinat eder:

“Evlenme ümidi kalmayan, ihtiyarlayıp oturmuş kadınlara, süslerini açığa vurmamak şartıyla, dış elbiselerini çıkarmaktan ötürü sorumluluk yoktur; ama sakınmaları kendileri için daha iyi olur. Allah ıstıtır ve bilir.”³¹

Rabbimiz, artık yaşlanmış ve işten düşmüş kadınlara hitaben “Ziynetlerini sergilemeksizin” şartıyla hareket etmelerini emir buyurmaktadır. Bu emir yaşlı kadınlar için geçerli olduğuna göre, erkeklerin ilgisine mazhar genç kadınlar hususunda daha güçlü bir vurguyla geçerli olmalıdır.³²

²⁹ Lombroso, *Ruh-i Zen*, Farsçaya çev. Peri Hisam Şeh Reis, s. 15.

³⁰ *el-Vâfi*, c. 21, s. 57-62.

³¹ Nûr: 60.

³² *Tefsir-i Sâfi*, c. 3, s. 447.

Başka bir yerde ise Peygamberimizin eşlerine hitaben şöyle buyurur:

“Hem vakarla evinizde durun da, daha önceki cahiliye döneminde olduğu gibi süslenip dışarı çıkmayın!”³³

Feyz, bu ayetin tefsirinde iki noktaya değinir:

1. ‘Karne’ tabiri, ‘vakar’ yahut ‘karar’ kökünden gelir ve şu manaya gelir: Kadınlar, vakar ve ağırlıklarını korumalı saygınlıklarını korumalıdır.³⁴

2. Evde kalmaktan maksat, perdelere bürünüp gizlenmek değildir. Maksat sosyal ve siyasi problemlere müdahil olmaktır. Demek ki ayet-i celile Peygamberimizin eşlerine hitaben onlardan bu tür problemlere bulaşmamalarını ve bazı garaz sahibi ve serüven peşinde koşan insanların oyunlarına gelmemelerini emir buyurmaktadır. Evet, Peygamber Efendimiz (s.a.a) bir grubun, eşi Aişe’den kendi menfaatleri için yararlanabileceklerini biliyordu ve bir rivayete göre ileride Cemel vakasında Aişe’nin hurucunu, Musa’nın (a.s) eşinin Hz. Musa’nın Vasisi Yuşa b. Nun’a karşı başkaldırısına benzetmiştir.³⁵

Nitekim bu iki ayet-i celileden şu nükte elde edilmektedir: Kadınlar, her ortamda kendi saygınlık ve ağırlıklarını korumakla yükümlüdürler.

6. Cinsel Sahneleri Hayal Etmek ve İzlemekten Sakınmak

Feyz, cinsel şehvetin dengelenip kontrol altına alınması için cinsellikle ilgili konuları konuşmamak

³³ Ahzab: 33.

³⁴ Tefsir-i Sâfi, c. 3, s. 186.

³⁵ A.g.e., s. 187.

gerektiğini özellikle vurgular.³⁶ Zira sürekli cinsel konularla ilgilenen bir insanın zihni hep cinsel sahnelerle meşgul olur. Özellikle internet yoluyla yayılan görüntülerle ilgilenenler, kesinlikle cinsel sapkınlıkların eşiğinde bulunmaktadırlar. Bu sebeple, din büyükleri hep şunu tavsiye ederler:

Aklı başında ve saygın bir insan, fikir, zihin, hayal ve gözlerini kendi kontrolü altına almalıdır. Her düşüncenin peşine takılmamalı, cinsel konularla ilgili hayallere kapılmamalı, tehlikeli telkinlere kulak tıkamalı, boş ve gereksiz sözleri dile getirmek ya da kulak vermekten uzak durmalı, her gördüğü manzara ve görüntüye dönüp bakmamalı ve her çağrıya icabet etmemelidir. Zira tüm bunlar, doğal olarak cinsel konulara cezp ve bütün hayatını heba ederler.

Hz. İsa (a.s) Havarilerine hitaben şöyle buyurur:

“Hz. Musa (a.s) sizleri zinadan sakındırdı. Fakat ben, bunun düşüncesini dahi aklınızdan geçirmeyin diyorum. Zira zina düşüncesini aklından geçiren bir insan, içi ziynet ve nakışlarla dolu bir evde ateş yakan birine benzer. Bu ateş, evin kendisini yakmayacak olsa dahi içindeki desen ve nakışları yok eder.”³⁷

Evet, Allah'ın nakşını içinde barındıran ve iman ve mânevîyat süsleriyle süslenmiş bir kalpte günah düşüncesi, bütün bu ziynet ve güzellikleri yakıp yok eder.

³⁶ *el-Mehecetu'l-Beyda*, c. 7, s. 134.

³⁷ Hurr Amulî, *Vesailu's-Şia*, c. 14, s. 240.

Dördüncü Bölüm

Toplumu Cinsel Tahrik Faktörlerinden Arındırma Yolları

İnsan, dış etkilere açık ve edilgen bir varlıktır. Zamansal ve mekânsal konum, kültürel ve sosyal şartlar ve insanî bağlar, onun bu özelliğinin zeminini oluşturur. Hiç şüphesiz insan, aile ortamı, sosyal ilişkiler, kanaat önderleri, arkadaş çevresi ve yakınlarının rengine bürünür ve kaçınılmaz olarak tüm bunların iyi ya da kötü ahlâklarından etkilenir. Dolayısıyla eğer bir toplumla aidiyet bağı bulunuyorsa, zamanla o toplumla aynı renge bürünür.

Bu sebeple İslam'a göre, toplum bütün cinsel heyecan ve tahrik faktörlerinden arındırılmalı ve cinsel sapıklık zeminleri kurutulmalı, kadın-erkek ilişkileri sırf cinsel haz düzeyine indirgenmemeli ve toplumun genel atmosferine iffetin tatlı nesimi, hayâ ve namus rayihası hâkim olmalıdır.

Bu cihetle, İslam kadın ve erkeklerin iç içe yaşamaları ve zehir yüklü bakışlarda sakındırmış; kadınlara hicaplı olma, ziynetlerini gizleme ve cahilî gösterişlerden sakınmayı emretmiştir. Yani konuşma, giyim-kuşam, yürüme, ev ortamı dışında güzel koku sürünme ve sair davranışlarında tahrik edici ve cinsel heyecana yol açabilecek tavırlardan uzak durulmasını istemiştir. Erkeklerle de iffet ve hayâlı olmayı emretmiş ve

bu doğrultuda takip edebileceği örnek insanları tanıtmıştır.

Malum olsa gerektir ki bütün bunlar, insanoğlunun şeref ve saygınlığını gözetme mefkûresi, erkek ve kadının insanî kimliğini ön plana çıkartma gayesi ve kadının sosyal güvenliğini sağlama endişesinin bir gereğidir. Zira bir toplumda eğer cinsel tahrik faktörleri yaygınlaşmışsa, hiç kuşkusuz kadın, bir cinsel objeye dönüşür ve zehirli arzu ve bakışların hedefi olur ve böyle bir toplum, cinsel haz yarışı ve hayvani arzuların tatmin sahasına dönüşür.

İnsanoğlunun, özellikle de ergenlik ve gençlik dönemini yaşayanların, çevresel şartlardan etkilendikleri ve her zaman arkadaşlar, yakın çevre ve öğretmenlerin söz, davranış ve ahlâklarının tesiri altında kaldıkları gerçeğini göz önüne alacak olursak acaba böyle bir toplumda cinsel bunalım ve dengesizlik dışında başka bir hava hâkim olabilir mi? İşte biz burada, toplumu cinsel tahrik faktörlerinden arındırma yol ve yöntemlerini Feyz'in diliyle izah etmeye çalışacağız:

Hicap

Bir kadının, yabancı bir erkek karşısında örtünme sorumluluğu, İslam dininin tartışılmaz ilkelerindendir. Birçok Kur'an ayeti ve manevî tevatür derecesine ulaşacak düzeyde birçok hadis ve yanısıra bütün fakihlerin icma'ı, hicabın zaruretiyle delalet etmektedir. Hatta kadının örtünmesi ve hicaba bürünmesi, hayâ, utanma ve iffet duygularının bir göstergesi olduğu cihetiyle bu sorumluluk doğal ve fitrîdir, dolayısıyla fert ve toplum sağlığını temin noktasında özel bir zaruret arz eder iddiasında dahi bulunulabilir.

Feyz, tefsirle ilgili kitaplarında Kur'an-ı Kerim'de yer alan 'Hımar/boyun ve omuzları örten başörtüsü',¹ 'cilbab/elbise'² ve 'hicap'³ kavramlarının, kadınların örtünmesi ile ilgili olduğunu söyler.⁴ O, 'el-Vâfi' kitabında "Kadınların Örtünmesi" başlığıyla bir bölüm açmış ve bu konuya dair birçok rivayet nakletmiştir.⁵

Kur'an-ı Kerim'de de buyrulduğu üzere hicap, ruhlar için bir temizlik vesilesidir:

"Bu, sizin kalpleriniz için de, onların kalpleri için de daha temizdir."⁶

İslam, bu yolla kadın ve erkek arasında bir harim/bir saygınlık perdesi bulunmasını öngörmektedir. Buna göre, toplum içerisine çıkarken kadınların vakar, iffet ve temizlikleriyle göz önünde bulunmaları gerekmektedir. Bu vesileyle, bireysel ve toplumsal temizlik korunmuş ve hem fertler hem de toplum cinsel sapmalara karşı güvence altına alınmış olur. Dolayısıyla da iffet ve hayâ genel bir kültür haline gelir ve bütün toplumu kuşatır. Aslında kadının hicap ve örtünme sorumluluğunun felsefesi, cinsel zevk ve hazzın sırf aile ortamı ve meşru ilişkilere özgü kılınmasıdır.

Hatırlatmak gerekir ki ruhların temizlenme vesilesi olan hicap, bütün zamanlar ve zeminler için gereklidir ve bu vecibeyi sırf bir zaman dilimi ya da mekâna tahsis etmek kesinlikle

¹ "Başörtülerini yakalarının üzerine salsınlar." Nûr: 31.

² "Üstlerine örtü alsınlar..." Ahzab: 59.

³ "Bir şey istediğiniz zaman perde arkasından isteyin." Ahzab: 53.

⁴ Tefsir-i Sâfi, c. 3, s. 431; c. 4, s. 199-203.

⁵ el-Vâfi, c. 22, s. 713-716.

⁶ Ahzab: 53.

yanlıştır. Demek ki bazılarının “hicap ayeti, Allah Resulü’nün (s.a.a) zamanına özgüdür” ya da “sadece peygamberin (s.a.a) hanımlarına mahsus-tur” iddiası tamamen yanlıştır. Zira ayet-i celiledeki ‘başörtüsü’ ve ‘dış elbise’ tabirleri umumiyet ifade eder ve sadece Peygamberin hanımlarına özgü değildir. Hicap ayetinin hemen peşi sıra Peygamberimizin hanımlarına mahsus bir hükümden söz edilse de ayetin devamında, hicabın en temel felsefesini ifade buyuran şu cümle yer alır:

“Bu, sizin kalpleriniz için de, onların kalpleri için de daha temizdir.”

Bu felsefe, hiç kuşkusuz bütün zamanlar, bütün mekânlar ve bütün toplumlar için geçerlidir.

Ziynetleri Gizlemek

İslami bir toplumda, kadınlar ziynet, süs ve güzelliklerini namahremlere göstermemekle yükümlüdürler. Yüce Rabbimiz Kur’an-ı Kerim’de tek bir ayet-i celilede iki kez “*kadınlar, ziynetlerini göstermesinler*”⁷ diye buyurmaktadır. Bu ilâhî emrin iki istisnası vardır:

Bir: Doğal olarak görünen ziynetleri kapsamaz.

İki: Mahrem sayılan erkekler bu kapsamın dışındadır.

Feyz, bu ayet-i celilenin tefsirinde, Masumlar’dan (a.s) rivayet olunan hadislerle istinat ederek iki önemli sonuca ulaşır:

1. Ayette, ‘ziynet’ tabiri kullanılmıştır ve bu tabirden anlaşılan sadece süs eşyaları değildir. Burada bu kavramın en geniş anlamı murat edilmiştir ki sürme, kına ve bedensel güzelliklerin

⁷ Nûr: 31

hepsini kapsar. Bu kuşatıcı anlamı, rivayet ve hadislerle istinat ederek istihraç etmek mümkündür.⁸

2. Kadınların ziynetlerini gizleme ve gösterme hususundaki sorumlulukları üç şekildedir:

a) Kocasına karşı: Kadın, bütün güzellik ve ziynetlerini kocasına sunmalıdır. Koca, eşinin bedeninin bütün organlarını görme hakkına sahiptir.⁹

b) Mahremler karşısında: Kadının vazifesi, gerdanlık kısmından aşağıya doğru bütün beden, bilezik ve halhal takılan yerler dışındaki bütün organlarını namahremlerden gizlemektir. Mahremler ise sadece gerdanlık kısmının üst bölümü ile bilezik ve halhal mahallinin alt kısmına bakma hakkına sahiptirler.

c) Mahrem olmayanlar karşısında: Kadın, bütün ziynet ve güzelliklerini ve bileklere kadar eller ve yüz dışındaki bütün organlarını örtmekle yükümlüdür.¹⁰

Unutulmamalıdır ki bazı rivayetlerde belirtildiği üzere, kadın mahremleri karşısında dahi göbek kısmından diz kapaklarına kadar olan bölümü örtmelidir. Bazı fakihler, bu rivayetler esasınca fetva vermişlerdir.¹¹

Açılıp Saçılma ve Cilveli Davranışların Haram Oluşu

Din, kadınların açılıp saçılmamaları ve cilveli davranışlardan sakınmalarını emreder. Ayette

⁸ *Tefsir-i Sâfi*, c. 3, s. 430-431.

⁹ *Mefatihü's- Şerayi'*, c. 2, s. 373.

¹⁰ *Tefsir-i Sâfi*, c. 3, s. 430-431.

¹¹ *Mefatihü's- Şerayi'*, c. 2, s. 373.

geçen ‘teberrüc’ kavramı, ‘süslenip güzelleşme ve güzelliğini namahremlere gösterme, işve, naz, cilve ve cinselliği sergileyecek bir tarzda davranma’ anlamına gelir. Kur’an-ı Kerim şöyle buyurur:

“İlk cahiliye dönemi kadınlarının açılıp- saçılması gibi açılıp- saçılmayın.”¹²

Buna göre, cinsellik gösterisi sayılan ve insanı günah ve gayri meşru cinsel tatmin yollarına sevk eden bütün davranışlardan kesinlikle kaçınılmalıdır. Örnek olarak karşı cinste arzuları kışkırtacak tarzda konuşmak, güzel koku sürünmek ve cinselliği kışkırtan davranışları göstererek her birini kısaca açıklamaya çalışacağız:

1. Tahrik Edici Konuşma

Kur’an-ı Kerim, kadınlara konuşurken ince, zarif ve karşı tarafın cinselliğini kışkırtacak bir tarzda konuşmamalarını emir buyurur. Zira kalplerinde hastalık olanlar tamaha kapılabilirler:

“Namahrem erkeklere hitap ederken tatlı ve cilveli bir eda ile konuşmayın ki kalbinde hastalık bulunan bir şahıs, tamah edip şeytanî bir ümide kapılsın.”¹³

Demek ki kadınlar, konuşurken hayâ ve iffete dikkat etmeli, ciddi ve doğal davranmalıdırlar. Feyz, bu ayetten yola çıkarak iki sonuca ulaşır:

a) Kadınlar, işveli, edalı ve cinsel arzuları kışkırtacak bir şekilde konuşmamalıdırlar. Zira kalpleri hasta olanlar ve fesat peşinde olanlar tamaha kapılırlar.

b) Bir kadın konuşurken, Müslüman bir kadına yakışır bir tarzda konuşmalı; yani vakar,

¹² Ahzab: 33

¹³ Ahzab: 32.

hayâ ve iffet dairesinden çıkmadan ciddi ve do-
ğal davranmalıdır.¹⁴

Malum olsa gerektir ki Peygamberimizin (a.s) eşlerine hitabeden bu emir, sadece onlara özgü değildir. Zira cilveli, edalı ve işveli konuşmak bütün kadınlar için uygunsuz bir davranıştır. Çünkü iffet ve hayâ duygularıyla bağdaşmaz. Fakat Peygamberimizin (s.a.a) eşlerine hitaben dile gelmesi, onların özel konumları dolayısıyladır. Zira söz konusu davranış onun eşleri için çok daha uygunsuz addedilir. Burada şu soru gündeme gelebilir: Kadınlara selam vermenin hükmü nedir? İmam Sâdık (a.s) bu hususta; biri Peygamber Efendimiz (s.a.a) diğeri İmam Ali'den (a.s) iki farklı davranışı yansıtan şu rivayeti nakleder:

“Peygamber Efendimiz (s.a.a) kadınlara selam verir, onlar da ona cevap verirlerdi. Lâkin İmam Ali (a.s) sadece yaşlı kadınlara selam verirdi ve genç kadınlarla selamlaşmaktan imtina eder ve bu hususta şöyle buyururdu: Ben, genç bir kadının sesinden hoşlanırım da sonra bu amelinin zararı ecir ve mükâfatından çok olur diye korkuyorum!”¹⁵

Feyz-i Kâşânî, İmam Ali'nin bu buyruğu hakkında Şeyh Saduk'un (ks) diliyle şu yorumda bulunur: İmam'ın bu buyruğu her ne kadar kendisinden söz etse de başkalarının hal dili mesabesindedir. Şu nokta de dikkate şayandır ki İmam (a.s) halk için örnek alınması gereken bir konumda bulunması hasebiyle, eğer genç hanımlarla selamlaşacak olsaydı, birilerince bu, onun genç kadınlarla konuşmaktan hoşlandığı

¹⁴ *Tefsir-i Sâfi*, c. 4, s. 186.

¹⁵ *el-Vâfi*, c. 22, s. 846.

şeklinde yorumlanabilir ve bu su-i zan sebebiyle günaha girmelerine sebep olabilirdi. Bu sebeple, İmam Ali (a.s) genç kadınlarla selamlaşmaz ve böylesi bir zannın ortaya çıkmasına izin vermezdi. Elbette en nihayet şu noktayı da hatırlatır ki Masumların (a.s) söz ve kelimeleri, sadece halis bir düşünceye sahip olanlarca anlaşılabilir ve çok farklı boyutlar taşır.¹⁶

2. Güzel Koku Sürünmek

Bir Müslüman daima güzel kokmalı, beden ve elbiselerine güzel kokular sürmelidir. Lâkin kadınlarla erkekler arasında bu hususta çok zarif ve hassas bir fark gözetilmiştir. Buna göre kadın, sadece eşi için güzel kokular sürünebilir. Evin dışında ve misafirliklerde ise sadece kadınların hissedebileceği ve yabancı erkeklerin asla fark edemeyeceği bir şekilde güzel koku sürünmelidir. Çünkü bu, karşı cinsin etkilenmesine neden olabilir. Feyz, bu konuyla ilgili Masum İmamlardan (a.s) bazı rivayetler nakleder:

İmam Sâdık (a.s): “Güzel kokular sürünüp de dışarı çıkan bir kadına evine dönünceye kadar lanet okunur!”¹⁷

İmam Sâdık’tan başka bir rivayette ise şöyle buyrulur: “Bir kadının evinden çıkarken elbiselerine güzel kokular sürmesi asla yakışık almaz!”¹⁸

Elbette erkeklerin de eşleri için temiz ve güzel kokulu olmaya gayret etmeleri dinî bir vazifedir. Birçok rivayette varit olduğu üzere, bütün peygamberlerin sünnetlerinden biri de eşlerinin karşısına bakımlı ve temiz kıyafetlerle çıkmalarıdır.

¹⁶ A.g.e.

¹⁷ A.g.e., s. 814, 5. Hadis.

¹⁸ A.g.e.

Başka bir rivayette de erkeklerin bakımlı ve temiz olmalarının, eşlerinin iffetli kalmalarında en temel etken olduğu belirtilmiştir.¹⁹

3. Tahrik Edici Davranışlar

Kur'an-ı Kerim ve Masumların (a.s) rivayetlerinde, cinsel arzuları kışkırtan davranışlar örneklendirilerek izah edilmiştir. Bu doğrultuda cinselliği kışkırtacak tarzda yürümek hususu, kadınların ayaklarını yere vurarak yürüyüp ziynetlerini ve endamlarını sergilemeleri şeklinde örneklendirilmiştir. Kur'an-ı Kerim, bu hususta şöyle buyurur:

“Gizledikleri süsleri bilinsin diye ayaklarını yere vurmasınlar.”²⁰

Feyz, bu ilâhî sakındırmanın felsefesini şöyle yorumlar: “Bu davranış, erkeklerin arzularını kışkırtır ve cinsel sapmalar için zemin hazırlar.”²¹ Açık olsa gerektir ki bu saptama, söz konusu ilâhî sakındırmanın felsefesidir dediğimiz zaman, genel bir hüküm mesabesinde görülebilir ve bu durumda erkekleri cezp eden ve cinsel sapmalara yol açan bütün davranışlara şamil gelir.

İkinci örnek, kadınların caddenin ortasında endamlarını sergilercesine yürümeleri gerektiğini bildiren rivayetlerdir. Bu tahrik edici davranışı Allah Resulü (s.a.a) menetmiştir. O, şöyle buyurur:

“Kadınlar cadde ve sokakların ortasında hareket etmemelidirler. Onlara yakışan, yol ve duvar kenarlarında yürümektir.”²²

¹⁹ A.g.e., s. 871, 4. hadis.

²⁰ Nûr: 31.

²¹ *Tefsir-i Sâfi*, c. 23, s. 432.

²² *el-Vâfi*, c. 22, s. 813.

Üçüncü örnek, kadınların namahremlerin görebilecekleri yerlerde oturmamalarına dair emirdir. Peygamber Efendimiz (s.a.a) şöyle buyurur:

“Kadınları, namahremlerin görebilecekleri açık ve yüksek yerlerde oturtmayınız!”²³

Dördüncüsü, kadınların, arzuları kışkırtacak bir tarzda ata binmemeleri ile ilgili emirdir.

Elbette buradaki men ve nehiy ölçütünü göz önünde bulundurarak şu sonuca varabiliriz: İslam’da cinsel heyecan ve tahrike yol açan her tür davranış yasaktır. Buna bağlı olarak da kadınların lunaparklardaki bazı oyuncaklara binerek bazı olumsuz sahnelerle sebep olmaları da yasaktır denilebilir.

Tabi ki erkeklerle ilgili olarak da iffetli olmak hususundaki genel emir çerçevesinde bazı özel tavsiyelerde bulunulmuştur. Örneğin İmam Sâdık (a.s) erkeklere hitaben şöyle buyurur:

“Başkalarının kadınlarına bakmaktan sakının ve iffete riayet edin ki diğer insanlar da sizin kadınlarınıza karşı iffetli davransınlar!”²⁴

Bilindiği üzere toplum, hem kadınlar hem de erkeklerin davranışlarından etkilenir ve hiçbir davranış, sırf kendi gerçekleşme sahasıyla sınırlı değildir. Bu sebeple, İslam’da en küçük bir davranış dahi önemsenmiştir. Örneğin, erkeklere: “*Bir kadın bir yerde oturduktan sonra kalkıp gittiğinde hemen onun yerine oturmayın; oturduğu yer soğuyuncaya kadar bekleyin!*” diye buyrulur.²⁵

²³ el-Vâfi, c. 22, s. 801.

²⁴ A.g.e., s. 866.

²⁵ A.g.e., s. 872.

Bu konunun sonunda dikkate alınması gereken bir nükteye daha değinmek gerekir. Kadının iki boyutu vardır:

1. İnsan Boyutu: Kadın bu boyutuyla tıpkı erkekler gibi özgür, sorumluluk sahibi ve özel bir saygınlık taşıyan bir varlıktır. O da ilâhî ruhun nefhasına mazhar olmuştur. Sorumluluklarını doğru bir şekilde yerine getirdiği takdirde, kurb-i ilâhiye erişebilir, Allah'ın seçkin kulları arasına katılabilir ve sonsuz ilâhî nimetlerden nasibini alabilir.

2. Kadın Sanatı: Bu sanatı icra noktasında erkek cinsi tamamen acizdir. Bu sanat, annelik, çocuk eğitimi ve eş olma; yani kocasına sevgi aşılama sanatıdır. Bu ikinci boyutun gereklerini yerine getirebilmesi için bir kadının bütün iç ve dış güzelliğini evine mahsus kılması, tüm bunları kocasına adaması, evini bir samimiyet ve aşk yuvasına dönüştürmesi ve ev ortamı dışında cinsel bir obje olmaktan sakınması gerekir.

Elbette ne yazık ki, günümüz dünyasında, Batılaşma-modernleşme hastalığı halkın geneline musallat olmuş bir musibet gibi günbegün yaygınlaşmakta, ilkesizlik-başiboşluk, sınırsız cinsel özgürlük, bu doğrultuda nice istismar örneklerinin çoğalması, dahası kadının cinsel bir meta ve objeye dönüştürülmesi, insani şeref ve haysiyetinin ayaklar altına alınması, bir anne ve bir eş olarak ifa ettiği kutsal vazifeden mahrum bırakılması gibi problemlere yol açmaktadır.

Eğer sağlıklı bir toplum istiyorsak kadın ve erkeğin kendi konumlarını tanımaları ve konumlarının gerektirdiği sorumlulukları ifa etmeleri

gerekir. İslam dininde anneler ve eşler hakkındaki bütün tavsiyelerin yegâne gayesi şudur: Kadının kutsal konumu korunmalıdır. Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurur:

“En yüce cennet, annelerin ayakları altındadır.”²⁶

²⁶ Hindî, *Kenzu'l-Ummal*, c. 4, s. 279.

Beşinci Bölüm

Cinsel Problem ve Sapmalar

Bilindiği üzere, cinsel eğitim, davranışsal norm ve anormalliklerle ilgilenir. Cinsellikle ilgili norm ve değerlerin gündeme gelmesi nasıl gerekliyse aynı şekilde anormallikler, değerlere karşıt problemlerin de gündeme gelmesi gereklidir. Nitekim insan organizması ve anatomisinin normal ve sağlıklı fonksiyonlarının yanı sıra anormal işleyiş ve hastalıklı organları da 'patoloji' yani hastalık bilimi başlığı altında ele alınıp incelenmektedir.

Bu itibarla, biz bu kitabın beşinci bölümünü cinsel sapma ve yanlış davranışlara tahsis ederek cinsel eğitimde karşılaşılabilecek problemlerin kökenlerini tespit ve analiz ederek ortaya çıkış sebeplerini anlamaya ve cinsele davranışları sağlıklı ve normatif değerlere uygun bir kıvama getirecek yol ve yöntemleri tanımaya çalışacağız.

Cinsel sapma ve yanlış davranışlar derken maksadımız, dinî kurallar ve ahlâkî ya da eğitimsel ilkelere aykırı; netice itibarıyla dinsel açıdan caiz görülmeyen ve ahlâkî ya da eğitimsel açıdan olumsuz karşılanan her tür bireysel ve toplumsal davranıştır.

İçinde yaşadığımız çağda, insanoğlunun yüz yüze bulunduğu en ciddi buhran ve açmazlar

arasında yer alan cinsel problemleri şöylece sıralayabiliriz:

Erken ergenlik, ev ortamında olumsuz cinsel davranışlar, kitle iletişim araçları ile yaygınlaşan pornografi, toplumda kültürel yozlaşma, kadın ve erkeklerin iç içe bulunması, göz zinası, kendi kendine tatmin, cinsel kimliği sergileme hastalığı, zina, eşcinsellik, cinsel mazoşizm, kadın ticareti, hayvanlarla cinsel ilişki, karşıt cinslerin birbirlerinin elbiselerini giymeleri, namus duyarlılığının azalması, aşırı kıskançlık, sübyancılık, homoseksüellik, cinsel özgürlük, zoraki evlilikler, cinsel uyumsuzluk, iktidarsızlık vb. . .

Malum olsa gerektir ki, cinsel sapmalar birden bire ve kendiliğinden ortaya çıkmaz. Bu sapmalar, yanlış eğitim, uygunsuz aile ortamı, uygunsuz ilişkiler, kültürel yetersizlik, din ve değerlere yabancılaşma, yoksulluk ve işsizlik, yeterli cinsel eğitim almamış olmak, toplumsal bozulma ve bayağılaşma gibi belirli bazı faktörlerin ürünüdür.

Cinsel sapma ve problemler karşısında İslam'ın önerdiği tek çözüm yolu bireysel ve toplumsal iffet, hayâ ve namus duyarlılığının geliştirilmesidir. Bu hayatî çözümün gerçekleşmesi için de üç ana yol ve yöntem önermiştir:

1. Daimî ve geçici evlilik yoluyla cinsel ihtiyaçların meşru ve sağlıklı bir şekilde temini.
2. Cinsel sapmalara yol açan faktörlere karşı mücadele.
3. Kişi ve fiile göre cezai müeyyideler uygulanması.

Burada yukarıda değindiğimiz cinsel sapma ve problemleri bir bölümünü ele almaya çalışacağız:

Göz Zinası

İnsanların geneli, özellikle de gençler göz zinasına müptela olma eğilimi taşırlar. Bazı insanlar, karşı cinsten birine gözü iliştiğinde, karşıdaki cazibeli bir görüntüye sahipse eğer, dönüp yeniden bakar ve bu zehir yüklü şehvetli bakışı sonuna kadar sürdürürler. Bu tipler, bu davranışla haz alır ve bir tür cinsel doyuma ulaşırlar.

Göz zinası, din ve din âlimleri nezdinde cinsel şehvetin bir neticesidir, bu itibarla da ‘zina’ sayılır. Zira göz zinası, hem birey hem de toplum için birçok açıdan yıkıcı sonuçlar doğurur. Örneğin:

1. Bedensel sağlık açısından bakıldığında; bilim adamları göz bebekleri, sadece ışığa karşı değil aynı zamanda insanın ruh haline ve heyecanlarına bağlı olarak da farklı tepkiler verir. Göz zinası da bir tür heyecan ve stresle birlikte gerçekleştiğine göre, göz yaşlanması ve görme bozukluklarına yol açabilir.

2. Psikolojik açıdan bakıldığında; göz zinası aşağılık duygusu, hasret ve mahrumiyet hissiye yol açar.

3. Aile sağlığı açısından bakıldığında; göz zinasına müptela bir kadın ya da erkek, karşı cinsten birine bakıp hoşlandığında onu, kendi eşiyle kıyaslar. Dolayısıyla zamanla kendi eşine karşı ilgisiz ve isteksiz bir tavra sahip olur ve zamanla ailenin temelleri sarsılmaya başlar.

4. Sosyal problemler açısından bakıldığında; göz zinası, iffet sınırlarının yıkılmasına sebep olur. Sonuç itibariyle de toplum kuralsız ve ölçüsüz bir cinselliğin pençesine düşer, tüm kutsallar çiğnenir ve şehvetin sultanı altına girer. Dolayısıyla

hem bedensel hem de ruhsal sükûnet, huzur ve mutluluğun korunması için güvenli tür gözetleyici konumunda olması gereken gözler, tam aksine ıstırap, stres ve kriz sebebi olur.

Kur'an-ı Kerim, hem kadın hem de erkeklerle hitaben gözlerini korumalarını ve iffete uygun davranmalarını buyurur:

“Mümin erkeklere, gözlerini (harama) dikmemelerini, ırzlarını da korumalarını söyle. Çünkü bu, kendileri için daha temiz bir davranıştır. Şüphesiz Allah, onların yapmakta olduklarından haberdardır. Mümin kadınlara da söyle: Gözlerini bakılması yasak olandan çevirsınler, iffetlerini korusunlar...”¹

Feyz, bu ayetlerin tefsirinde özellikle, “daha temiz ve daha arınmış” anlamlarına gelen ‘ezka’ tabiri üzerinde durur:

Gözleri, namahremlerden sakınmak, sapma ve problemlerden korunmak maksadıyladır. Açıklamak gerekirse, gözleri namahremlerden sakındırmak, insanı cinsel sapma ve problemlerden muhafaza eder ve onun gelişim ve eğitim zeminini hazırlar. Bu felsefe, ‘ezka’ tabiriyle ifade buyrulmuştur.²

Feyz-i Kâşânî, göz zinasının bireysel ve toplumsal bir problem ve insanı alçaltan bir davranış olduğunu açıklarken ilkin birkaç rivayete istinat eder sonra da bu sapmanın yol açacağı yıkıcı etkinin sonuçlarını izah eder. Biz sadece iki rivayet aktarmakla yetineceğiz:

Peygamber Efendimiz (s.a.a) İmam Ali'ye (a.s) hitaben şöyle buyurmuştur:

¹ Nûr: 30-31.

² *Tefsir-i Sâfi*, c. 3, s. 429-430.

“Ey Ali, ilk bakış senin hakkındır. Zira bakmak, bir tanıma aracıdır. Fakat ikinci bakış senin zararınadır ve hiç kuşkusuz sana hiçbir faydası dokunmaz.”³

İmam Sâdık (a.s) şöyle buyuruyor:

“Namahreme bakmak, şeytanın zehirli bir okudur. Bu ok insanı yere yıkar ve toplumu fesada sürükler.”

Feyz de der ki:

“Göz zinası, cinsel eğilim ateşini alevlendirir, cinsel şehvet fırını tutuşturur ve cinsel baskıyı ikiye katlar, çoğunlukla da hasret ve hüzne yol açar. Bu sebeple de daimî bir ıstırap, sıkıntı ve bunalım kaynağıdır.”⁴

Göz zinası problemine karşı en uygun ve en etkili önlemler ve mücadele yöntemleri:

1. Toplumun bütün kesimleri, göz zinasının yol açacağı ciddi tehlikeler hususunda bilinçlendirilmeli, sabır, metanet, namaz ve dua ile bu probleme karşı mücadele vermelidirler.⁵

2. Herkes şu irfânî eğitim ilkesini kendisine düstur edinmelidir: Kemale erişmek ve melekût âlemine bir yol bulabilmek için alabildiğine geniş ve herkesin yürüyebileceği yollardan biri de gözleri namahremden sakındırmaktır. İmam Sâdık (a.s) şöyle buyurur:

“Sadece Allah rızası için gözünü namahremden sakındıran bir insan, dindarlığın hazzını tadar.”⁶

3. Bütün bireylerinin birbiriyle irtibat içerisinde yaşamak zorunda olduğu bir toplumda, bir

³ el-Vâfi, c. 22, s. 860.

⁴ A.g.e., s. 859-860, 3. ve 5. Hadis.

⁵ Ankebut: 45; Bakara: 45.

⁶ el-Vâfi, c. 22, s. 860.

insan eğer başkalarının kendi namusuna bakmalarını istemiyorsa, kendisi de hiç kimsenin namusuna bakmamalıdır. Ebu Basir diyor ki, İmam Cafer-i Sadık'a (a.s) arz ettim:

“Bir erkeğin yakınından bir kadın geçtiğinde çoğunlukla erkek durup o kadının endamını gözleriyle iyice süzmekte.”

İmam Sâdık şöyle buyurdu: “Peki, sizler de başkalarının sizin kendi namusunuza bu şekilde bakmalarından hoşlanır mısınız?” Ebu Basir: “Hayır!” dedi.

İmam Sâdık (a.s) şöyle buyurdu: “Öyleyse, kendin için beğendiğin bir işi, diğer insanlar için de beğen!”⁷

4. Şu derinlikli nükte, her daim göz önünde bulundurulmalıdır: Evet, güzellik görecelidir; ama bütün kadınlar birbirlerine benzerler ve bütün eşler diğer kadınların sahip oldukları her şeye sahiptirler. Bu itibarla Feyz, *el-Vâfi* kitabında “Kadınlar Birbirlerine Benzerler”⁸ başlığıyla özel bir bölüm düzenlemiş ve bu husustaki rivayetleri bir araya getirmiştir. Bu cümleden şu rivayet dikkat çekmektedir:

“Bir erkeğin gözü bir kadına ilişip de onu arzuladığın da evine döner dönmez eşiyle şakaşıp oynarsa, ecir ve mükâfatlara nâil olur.”

Peygamber Efendimiz (s.a.a) şöyle buyurur:

“Bir erkek karısına bakar ve karısı da ona bakarsa Allah da onlara rahmet gözüyle nazar eyler!”

Aynı şekilde bir erkek, cinsel ihtiyaç hissettiğinde günaha düşme korkusuyla gidip eşiyle

⁷ *el-Vâfi*, c. 22, s. 862.

⁸ A.g.e., s. 760; Unutulmamalıdır ki erkekler de birbirlerine benzerler!

münasebet kurarsa, hem kendi ihtiyacını gidermiş olur hem de âhireti için ecir ve sevap hazırlamış olur.⁹ Hiç kimse şu zan ve evhama kapılmamalıdır: “Namahreme bakmakla ne olur ki? Bir bakışın ne önemi olabilir ki?” Zira Hz. İsa (a.s) şöyle buyurur:

“Namahreme bakmaktan kesinlikle sakının! Zira kalplerde şehvet tohumu eker ki bu, başlı başına bir fitnedir.”¹⁰

Mastürbasyon

İstimna, mastürbasyon, kendi kendine doyum ya da rivayetlerdeki tabirle ‘elle doyum’ hem bilimsel hem de dinî açıdan zararlı ve çirkin bir davranıştır. Bu davranış, kişinin cinsel organını elle tahrik ederek orgazma ulaşmasıdır. Tıp bilginleri ve psikologlar, elle doyumun zararları arasında görme zayıflığı, baş ağrısı, asap zayıflığı, bağışıklık sisteminde zaaf, göz ağrısı, renk uçukluğu, zayıflık, nefes darlığı, anemi, iştahsızlık, cinsel iktidarsızlık, erken boşalma gibi fiziksel rahatsızlıkların yanı sıra psikolojik açıdan da inzivaya çekilmek, ümitsizlik, depresyon, hayati problemlere dönük ilgisizlik, üzüntü, iradesizlik, dikkatsizlik, hafıza zayıflığı gibi sonuçlar doğurur.

Feyz, *el-Vâfi* ve *Mefatihü’ş-Şerayi*’ kitaplarında bu konuya dair üç önemli nükteye değinir:

1. İstimna, büyük günahlardan biridir. Bu amel ‘zinanın bir türü’, ‘elle nikâh’, ‘kişinin kendi kendisiyle evliliği’, ‘silkelenmek’ gibi tabirlerle ifade edilmiştir.¹¹

⁹ Vesailü’ş-Şia, c. 14, s. 77.

¹⁰ el-Mehecceu’l-Beyda, c. 5, s. 180.

¹¹ el-Vâfi, c. 15, s. 351-352; Mefatihü’ş-Şerayi’, c. 2, s. 77.

2. İstimna, şer-i hâkim nezdinde ispatlandığı zaman, işin fâilini cezalandırabilir. Nitekim Hz. Emiru'l-Muminin'in (a.s) bu cezayı uygulamıştır.¹²

3. Bu problemin çözüm yolu evliliktir. Nitekim Hz. Emiru'l-Muminin (a.s) istimna yapan birini, elleri morarıncaya kadar cezalandırmış sonra da beytülmal hazinesinden evlenmesine yardımcı olmuştur.

Malum olsa gerektir ki kendi kendine doyumun tek çözüm yolu, evliliktir. Bu sapkın eylemi önlemek için diğer birçok faktörden daha söz edebiliriz. Örneğin: Cinsel arzulara hitabeden film ve sahneleri izlememek, şehvet uyandıran resim ve görüntülere bakmamak, müstehcen roman ve hikayeler okumamak gibi olumsuz faktörlerden uzak durmak cinsel tahrikin önünü alabilir. Boş vakitler de sağlıklı ve meşru uğraşı ve eğlencelerle doldurulmalı ve özellikle spora çok önem verilmelidir. Ayrıca yalnız kalmaktan ve kötü alışkanlıkları olan arkadaşlardan kesinlikle uzak durulmalı, Allah'a tevekkül ederek ve namaz ve duanın gölgesine sığınarak bu kötü alışkanlıkla mücadele edilebilir.

Cinsel Teşhircilik

Cinsel sapma ve anormal davranışlardan biri ve diğer birçok anormal davranışın başlıca faktörü olan teşhircilik, kişinin cinsel kimliğini sergileyecek şekilde giyinmesi, süslenmesi ve toplum önünde sergilemesidir. Çıplak ya da yarı çıplak gezmek de bu sapkınlığın göstergelerinden biridir. Teşhircilik, kadın ve erkeklerde

¹² el-Vâfi, c. 15, s. 351, 8 ve 9. hadis.

farklı şekillerde tezahür eder. Fakat her ikisinin de ortak noktası, cinsel tahrik ve heyecana yol açmalarıdır.

Bu sapkınlığa müptela şahıslar, çoğunlukla sevgi yoksunluğu duygusu taşırlar. Duygusal beklentileri karşılık bulmamış, anne, baba ya da eşinden beklediği sevgiyi görmemiş olanlar, dış görünüşlerine odaklanarak ve kendilerini teşhir ederek ilgi çekmek isterler. Hiç kuşkusuz bir kadının kocasının kendisini sevdiğini biliyor ve kendisi de eşine ilgi duyuyorsa, bu hastalığın ortaya çıkması için hiçbir zemin kalmaz.

Aynı şekilde kızlar, ev ortamında yeterli düzeyde ana-baba sevgisi gördüklerinde, toplum içerisinde kendilerini sergileme ihtiyacı duymayacaklardır. Elbette umumi ortamlarda bedenlerini sergileyen bazı kadınlar, cinsel güdülerle hareket etmiyor ve sadece ilgi görmek için bu tarz giyinip süsleniyor olabilirler. Lâkin bu davranış, hangi güdüyle gerçekleşirse gerçekleşsin, cinsel sapmalara zemin hazırlayan, açgözlü nefisleri kışkırtan ve hastalıklı kalpleri uyandıran bir davranıştır.

Kur'an-ı Kerim, kadınların umumi ortamlarda kendilerini süsleyip bezeyip teşhir etmelerini yanlış bir sapma olarak değerlendirir ve şu yürek okşayan ifadeyi iki kez tekrarlayarak şöyle buyurur:

“Kadınlar, ziynetlerini göstermesinler!”¹³

Feyz-i Kâşânî, ‘ziynet’ kavramının sırf zâhirî süs ve ziyneti değil; en genel anlamıyla bütün bedensel güzellikleri de kapsadığını söyler.¹⁴ Buna

¹³ Nûr: 31.

¹⁴ *Tefsir-i Sâfi*, c. 3, s. 430-431.

göre, teşhircilik ister süslenip bezenmek suretiyle ister doğal güzellikleri sergilemek şeklinde gerçekleşsin, cinsel açıdan bir sapma addedilir.

Allah Resulü (s.a.a) işve ve cilveleriyle, erkeklerin hem gönül hem de dinlerini altüst eden kadınları “şeytanın tuzakları”,¹⁵ “fitne ve fesat sebepleri”¹⁶ diye nitelendirir. Bazı rivayetlerde, teşhircilik aynı zamanda örnekleriyle birlikte izah edilmiştir: Bir kadın beden ya da elbisesine güzel kokular sürünüp evinden çıktığında, evine dönünceye kadar ilâhî lanete uğrar. Aynı şekilde bir kadının ince elbiseler giyinmesi, caddenin ortasında yürümesi, halkın görebileceği mekânlarda oturması, işveli ve edalı konuşması, kırıtarak yürümesi ve benzeri davranışlar şiddetle nehyedilmiştir.¹⁷

Zina

Aralarında evlilik bağı olmayan kadın ve erkeklerin iç içe yaşamaları ve cinsel temas içerisinde bulunmaları, insanlık tarihinin en içler acısı trajedilerindendir. Bu olgu içinde yaşadığımız uygarlık ve özgürlük çağında kitle iletişim araçları ve internet yoluyla ve büyük sermayeler harcanarak gitgide yaygınlaşmaktadır. Öyle ki hatta bazı ülkeler, bütçelerinin büyük bir kısmını seks turizmi yoluyla elde etmektedirler. Bu arada din ve mânevîyata yabancılaşma, fakirlik, ekonomik göç, uyuşturucu alışkanlığı, aile bağlarının çözülmesi, kimlik bunalımı, sapık ilişkilerin normalleşmesi ve benzeri faktörlerin bu

¹⁵ *el-Mehecce'tu'l-Beyda*, c. 5, s. 176-177.

¹⁶ A.g.e., s. 180.

¹⁷ *el-Vâfi*, c. 22, s. 814, 805, 813; Bkz. Nûr: 31.

çirkin olgunun daha geniş boyutlar kazanmasına sebep olmuşlardır.

Bu gidişat karşısında, en doğru tutum İslam'ın tavrıdır. Yüce Allah Kur'an-ı Kerim'de zina ile ilgili dikkate şayan üç nükteye işaret buyurur:

1. Zinayı, Allah'a ortak koşmak ve adam öldürmekle aynı düzeyde büyük günahlar arasında saymış¹⁸ birçok kez bu işin haram olduğuna vurguda bulunmuştur. Kur'an, zinayı 'fuhuş' yani iğrenç, rezil ve utanç verici bir amel ve 'sifah' yani ağır, tiksindirici ve canice bir verbal diye nitelendirir ve şöyle buyurur:

“Sakın zinaya yaklaşmayın; Çünkü o, fahişeten / çirkinliği meydana olan bir hayâsızlıktır, çok kötü bir yoldur.”¹⁹

Feyz, şöyle der: “Ayette geçen **fahişe** kavramı, iğrençlik ve çirkinliğin en ileri düzeyidir. Demek ki zina, en utanç verici çirkinlik ve büyük günahların da en büyüklerindendir.”²⁰

2. Allah, zinaya karşılık elim bir azap ve ağır bir 'had' (şer'i ceza) öngörmüştür. Bu ceza birçok ayette beyan buyrulmuştur. Buna göre evli olmayan kadın veya erkek bu çirkefe bulaştıklarında, yüz kırbacla cezalandırılırlar.²¹ Fakat evli olan kadın ya da erkek, taşlanarak öldürülmelidirler. Bu cezalar, belirli bazı özel aşamalardan sonra, halkın huzurunda uygulanır.²²

3. Her şeye rağmen bu utanç kaynağı çirkinliği terk etmeyenler içinse daha başka cezalar da

¹⁸ Furkan: 68.

¹⁹ İsra: 32.

²⁰ *Tefsir-i Sâfi*, c. 3, s. 190.

²¹ Nisa: 2-3.

²² Nûr: 2-3.

öngörülmüştür; örneğin sürgüne gönderilmek gibi. Kur'an-ı Kerim şöyle buyurur:

“Zina eden erkek, ancak zina eden veya putperest bir kadınla evlenebilir. Zina eden kadınla da, ancak zina eden veya putperest olan bir erkek evlenebilir. Bu, müminlere yasak edilmiştir.”²³

Demek ki zina eden bir insana had uygulan-
dıktan sonra dahi o tövbe etmez, bu işi sürdürür
ve bu alçakça işle meşhur olursa, artık İslam top-
lumunun bir bireyi olarak görülmez, dolayısıyla
da temiz kalmış Müslüman bir kadın ya da er-
kekle evlenemez. O, sadece putperest yahut yine
zinâkar biriyle evlenebilir. Bu ceza, aslında bir tür
sosyal sürgün ve İslam toplumundan bir ihraçtır.

Birçok hadiste, zinanın vahim ve içler acısı
sonuçları da izah edilmiştir. Peygamber Efendi-
miz (s.a.a) şöyle buyurur:

“Zina, fert ve toplumun yüz akının dökülme-
sine sebep olur. İnsanın ömrünü azaltır ve top-
lumu dağılıp yok olma eşiğine götürür. Ayrıca
rızkın kesilmesi, kötü akıbet ve Allah'ın gaza-
bını mucip olur.”²⁴

Feyz, bu doğrultudaki rivayetleri aktardıktan
sonra konuyu daha bir detaylandırır:

Zinanın kötü etki ve sonuçları şunlardır:

1. Zinâkar insanın, iman ruhundan ayrılması-
nın nedenidir.²⁵
2. Zina, depresim, ani ölüm, fakirlik, kötü akıbet,
yıkım ve benzeri belalara sebep olur.²⁶

²³ Nûr: 3.

²⁴ *Tefsir-i Sâfi*, c. 3, s. 109.

²⁵ *el-Vâfi*, c. 15, s. 215.

²⁶ A.g.e., s. 210-215.

3. Zina, bir toplumun kimliksizliğinin göstergesidir. Yani yaygın ya da sınırlı düzeyde bir toplumda zina varsa eğer, bu toplumda aile bağları çözülmüş, namus duyarlılığı zayıflamış, mertlik, izzet ve iffet anlamsızlaşmıştır demektir. Aslına bakılırsa böylesi bir toplum ölü bir toplumdur ve kesinlikle kalkınma ve ilerleme zeminini kaybetmiştir.²⁷

Tüm bunların ötesinde zina, frengi, bel soğukluğu ve AIDS gibi hastalıklara yol açar. Bu uğursuz olgu, bedenin bütün sistemlerini sakat bırakır; eklem ve kemik ağrılarına sebep olur, sinir sistemini tahrip eder, cilt hastalıkları ve benzeri sağlık sorunlarına neden olur. Ayrıca psikolojik açıdan da korku, ıstırap, depresyon, yalnızlık duygusu ve benzeri hastalıklar da zinanın olumsuz sonuçlarındandır.

Bu cinsel sapmaya karşı mücadele için birçok faktörden faydalanılabilir. Mesela mânevîyat ve dinî inançların güçlendirilmesi, aile ve toplum genelinde sevgi ve dostluğun yaygınlaştırılması, aile ve toplum ortamının cinsel tahrik etkenlerinden arındırılması, halkın en asgari düzeyde de olsa maddî refaha kavuşturulması, mesleki yeteneklerin geliştirilmesi, bilgi ve tahsil düzeyinin yükseltilmesi, gençlerin boş vakitlerinin meşru ve sağlıklı uğraşı ve eğlencelerle doldurulması, cinsel düşüncelerin sağlıklı bir zemine oturtulması gibi etkenleri sayabiliriz. Hz. İsa (a.s) şöyle buyurur:

“...Zina düşüncesini aklından geçiren bir insan, içi ziynet ve nakışlarla dolu bir evde ateş yakan birine benzer. Bu ateş, evin kendisini yakmayacak olsa dahi içindeki desen ve nakışları yok eder.”²⁸

²⁷ *Tefsir-i Sâfi*, c. 3, s. 109.

²⁸ Hurr Amulî, *Vesailu’ş-Şia*, c. 14, s. 240.

Eşcinsellik

İnsanın hem fıtrat hem de yaratılışıyla bağdaşmayan sapmalardan bir diğeri de eşcinselliktir. Bu sapma, sapkınlık içre sapkınlıktır da diyebiliriz. Bu sapmanın en bariz özelliği aynı cinsten olan kişilerin birbirlerine karşı cinsel alaka duymalarıdır. Kadınlar arasındaki bu sapma ‘musa-haka’ (lezbiyenlik) diye isimlendirilir ki burada tam anlamıyla bir cinsel ilişkiden söz edilemez. Zira kadınlar birbirleriyle cinsel ilişki kuramazlar. Tek yaptıkları birbirlerini tahrik edip orgazma ulaştırmaktır. Fakat erkekler arasındaki bu ilişki ‘livata’ diye isimlendirilir ki burada gerçek manada bir cinsel ilişki söz konusudur. Birçok Batılı ülke tarafından bu sapkınlık, resmi olarak tanınmış olsa da aklı başında tıp bilgileri ve psikologlar açısından eşcinsellik bir cinsel sapıklıktır.

Kur’an-ı Kerimde, Lût kavminin eşcinsel eğilimleri ele alınmış ve dikkate şayan iki nükteye vurguda bulunulmuştur:

1. Eşcinsellik, fıtrî yasalar ve doğal evlilik düzeninden yüz çevirmek, bu sınırları aşmak ve bir azgınlık örneğidir. Bir ayette şöyle buyrulur:

“Neden siz bütün insanlardan sadece erkeklerle şehvetle varıyorsunuz? Neden Rabbinizin sizin için yarattığı eşlerinizi bırakıp da bu işi yapıyorsunuz? Siz hakikaten iyice azmış bir toplumsunuz!”²⁹

Başka bir ayette ise şöyle buyrulur:

“Siz kadınların ötesinde, şehvetle erkeklerle gidiyorsunuz ha! Yok, yok anlaşıldı! Siz had-dini aşmış bir milletsiniz!”³⁰

²⁹ Şuara: 165-166.

³⁰ Araf: 81.

Feyz, bu ayetin tefsirinde şöyle der: “Eşcinsellik, büyük bir cinsel sapıklık, fitrat ve tabiat yalarından bir sapma olarak değerlendirilmiştir.”³¹

2. Kur'an-ı Kerim'de eşcinselliğin sonuçlarına da değinilmiştir. Buna göre bu iş, insanın azaba uğrama nedeni ve fiziksel, ruhsal, bireysel ve sosyal birçok hastalık sebebidir. Yüce Allah, bu tiksindirici işe eğilim gösteren Lut kavmi hakkında şöyle buyurmaktadır:

“Üzerlerine bir azap yağmuru yağdırdık. İşte bak, suçlu kâfirlerin sonu nice oldu!”³²

Feyz, der ki: “Gökten taş yağması, eşcinselliğin fiziksel ve ruhsal açıdan yol açtığı sayısız kötülükler göz önüne alındığında gayet mütenasiptir.”³³

Daha öncede değindiğimiz üzere, eşcinsel eğilimler, insanın fitrat ve doğasına aykırı, evlilik geleneğiyle tezat içerisinde ve ziyadesiyle bir hayvanlık ve alçaklık nişanesidir. Bir rivayette, eşcinsellik ‘küfür’ (kâfirlik) sayılmıştır.³⁴ Bu itibarla şer’î cezası da oldukça şiddetlidir. Bu hususta Feyz, şöyle der:

Fakihler nezdinde meşhur görüş, livatanın haddi, ölümdür. Tövbe etmedikleri takdirde hem fail hem de meful öldürülürler. Elbette şer’î hâkim onları kılıçla öldürebileceği gibi, yüksek bir yerden atarak ya da bir duvarın yıkıntıları altında bırakarak yahut ateşte yakarak da öldürebilir.³⁵

³¹ *Tefsir-i Sâfi*, c. 2, s. 217 ve c. 4, s. 48.

³² *Araf*: 84.

³³ *Tefsir-i Sâfi*, c. 2, s. 218.

³⁴ *el-Vâfi*, c. 15, s. 15.

³⁵ *Mefatihü’ş-Şerayi*’, c. 2, s. 74-75.

İslam dini, bu cinsel sapıklığın önünü almak ve bu doğrultuda bir mücadele yürütebilmek için birkaç yöntem öngörmüştür:

1. Aynı cinsten olanların tek bir örtü altında uyumaları menedilmiştir. Feyz-i Kâşânî “tek bir örtü altında yatmak” başlığı altında on dokuz rivayet nakletmiştir. Bu hadisler, içerik olarak iki bekâr erkek, iki bekâr kadın ya da bir erkek bir kadın iki kişinin tek bir örtü (yorgan, battaniye, çarşaf vb.) altında yatacak olurlarsa, bu işleri bir zaruret dolayısıyla değilse eğer, haklarında tazir (şer’î hâkimin belirleyeceği ceza) uygulanmalıdır. Anlaşılacağı üzere, bu hükmün gayesi önlem amaçlıdır ve cinsel sapmaları engelleme yolunda etkin bir rol oynar.³⁶

2. Erkek çocuklarına sarılıp şehvetle öpmek, şiddetle menedilmiştir. Peygamber Efendimiz (s.a.a) şöyle buyurur:

“Bir erkek çocuğunu şehvetle öpen bir erkeğin ağzına Allah, kıyamet gününde ateşten bir gem vurur.”³⁷

Malumunuzdur ki şehvet esiri bir insan, hayvandan farksızdır. Bu hayvan dünyadayken gemini aziya aldığı için de Yüce Allah kıyamette onun ağzına gem vurur.

3. Rivayetlerde, erkekleri kendisine çağırın ve pasif (mef’ul) konumda bulunmak isteyen erkeklerden söz edilmiş ve bu tiplerin bu sapıklıktan vazgeçemedikleri durumda cezalandırılmaları gerektiği vurgulanmıştır.³⁸

³⁶ el-Vâfi, c. 15, s. 303-309; Mefatihü’ş-Şerayi’, c. 2, s. 76-77; en-Nuhbe, s. 53.

³⁷ A.g.e.

³⁸ A.g.e., s. 228-231; En-Nuhbe, s. 53.

Muhabbet Tellallığı

Cinsel sapıklık örneklerinden biri de muhabbet tellallığı; yani kadın ve erkek arasında aracılık edip cinsel maksatlarla buluşturmadır. Hiç kuşkusuz cinsel maksatlarla aracılık, fuhuş ve fahişeliğin artma sebeplerinden biridir. Günümüzde bu uğursuz iş, sistematik, programlanmış bir şekilde birçok ülkede uygulanmaktadır. İş bulmak gayesiyle bir şehirden diğerine ya da bir ülkeden başka bir ülkeye yahut kırsal kesimlerden şehirlere göç eden bazı kız ve kadınlar ve elbette şehirlerde yaşayıp da herhangi bir sebeple ahlâksız ve fırsatçı kurum yahut kişilerin tuzacağına düşenler kısa bir süre içerisinde profesyonel birer fahişeye dönüştürülmektedirler.

Cinsel maksatlı aracılık ve muhabbet tellallığı, büyük günahlardandır. Bu haysiyetsizlik ve iğrençliğe yönelenler Allah ve Resulullah'ın lanetine müstahak olanlardır. Âhirette ise elim bir azap onları beklemektedir. Allah, cenneti onlara haram kılmıştır. Bu dünyada ise bu suçun cezası tazirdir. Feyz, bu hususta muhabbet tellallarına üç tür ceza uygulanacağından söz eder:

Yetmiş beş kırbaç darbesi, sürgün ve yaşadığı şehirden uzaklaştırılmak ve başı tıraş edilmiş bir halde şehirde dolaştırılıp halkın huzurunda teşhir edilmek...³⁹

Karşı Cinsin Kıyafetlerini Giyinmek

Cinsel sapmalardan biri de karşı cinsin kıyafetlerini giyinmektir. Bu anormal cinsel davranışa eğilim gösterenler, karşı cinsin giysilerini giymek,

³⁹ Mefatihü's Şerayi', c. 2, s. 76.

aynı makyajı kullanmak ve davranışlarını taklit etmek suretiyle bir tür tatmin duygusu yaşarlar. En genel anlamıyla bu davranışa yönelenler kendi cinsel rol ve ödevlerine aykırı davranırlar.

Bu cinsel kimlik bunalımı, kızlar gibi giyinip hareket eden, cinsel kimliğini özümseyememiş ve eşcinsel eğilimler taşıyan fertlerde ortaya çıkmaktadır. Bu sapmanın sebebini, uygunsuz eğitim, aile içi ilişkiler, yaşıt gruplar içerisindeki olumsuz örnekler, kültürel gerilik, iletişim araçları ve dini-ahlâkî değerlerden uzaklaşmak gibi zeminlerde aramak gerekir.

Açıktır ki erkeklerin kadınlara ve kadınların erkeklere benzeme eğilimi, İslam dininin kadın ve erkekler için sosyal ilişki ve sorumluluklar hususunda tayin etmiş olduğu konum ve rol ve ayrıca bu iki sınıf arasında riayet edilmesini sâlik verdiği iffet ve hayâ kriterlerine tamamen aykırıdır. Bu itibarla Peygamberimiz (s.a.a) şöyle buyurur:

“Kendilerini kadınlara benzeten ve onların kıyafetlerini giyinen erkeklere Allah lanet etsin! Kendilerini erkeklere benzeten kadınlar Allah'ın rahmetinden uzak olsun!”⁴⁰

Sübyancılık

Çocuklara karşı onları okşamak, bedenlerine dokunmak, tenasül uzuvlarıyla oynamak, öpmek ve benzeri davranışlar yoluyla kendini gösteren aşırı ve sürekli bir meyil ve cinsel arzu ‘sübyancılık’ diye tabir olunur.⁴¹ İslam dini açısından

⁴⁰ Meclisî, *Biharu'l-Envar*, c. 79, s. 64-65.

⁴¹ Saduk, *Hulase-i Revanpezeşki*, c. 3, s. 29; bkz. N. Nevid, *Zenaşui-yi Cinsî*, s. 77.

bu hal ve davranış, bir tür sapma ve sapıklıktır ve çoğunlukla eşcinsellikle sonuçlanır.

Ehl-i Beyt rivayetlerinde, bu sapmaya da değinilmiş ve bu hususta uygulanacak cezalarda belirlenmiştir. Biz burada sadece üç örnekle yetinmeye çalışacağız:

Bir adam İmam Rıza'ya (a.s) şöyle yazar:

“Bir erkek çocuğunun ayağını şehvetle okşamak caiz midir?” İmam şu cevabı verir: “Bu işi yapanlara Allah lanet etsin!”⁴²

İmam Sâdık (a.s) şöyle buyurur:

“Bir erkek çocuğunun şehvetle öpen biri, yüz kırbaçla cezalandırılmalıdır.”⁴³

Yine İmam Sâdık şöyle buyurur:

“Emiru'l-Muminin'in (a.s) kitabında şu hükmü gördüm: Bekâr bir erkek, bir erkek çocukla tek bir örtü (yorgan) altında yakalandığında erkek kırbaçlanmalı ve çocuk da tedip edilmelidir.”⁴⁴

Namus Konusunda Duyarsızlık

Kur'an-ı Kerim'de şöyle ferman buyrulur:

“Ey inananlar! Kendinizi ve çoluk çocuğunuzu cehennem ateşinden koruyun!”⁴⁵

Bu semavî emir, insandaki 'kendine düşkünlük' ve 'kemâl arayışı' fitratına seslenmekte ve insanoğluna eş ve evlatlarının davranışları hususunda hassas olmak ve gözetleyip kollamak vazifesini yüklemektedir. Demek ki bir insan ailesindeki anormal cinsel davranışlar karşısında

⁴² el-Vâfi, c. 15, s. 337.

⁴³ A.g.e.

⁴⁴ A.g.e., s. 333.

⁴⁵ Tahrir: 6.

duyarsız kaldığında, namusunu koruma duygusunu yitirdiğinde aslında bir tür cinsel sapmaya duçar olmuş sayılmalıdır.

Bu sapma, günümüzde günbegün yaygınlaşmaktadır. Bazı insanların, eş ya da kızlarının anormal cinsel davranışlarına şahit oldukları halde hiçbir tepki göstermediklerine artık çok sık rastlanmaktadır. Bu tipler, eş ya da kızlarının evden çıkarken nasıl süslendiklerini, nerelere ve kimlere gittiklerini çok iyi bilmelerine rağmen asla ses çıkarmaz ve itiraz etmezler.

Feyz-i Kâşânî, *el-Vâfi* kitabında 'Bâbu'l-Gayre' başlığı altında gayretsizlik (namus duyarsızlığı) ve namuslu bir insanın özelliklerine dair birçok rivayet nakletmiştir.⁴⁶ Bu rivayetlerde şu tabirler yer almıştır: "Eşinin cinsel açıdan uygunsuz ve anormal davranışları karşısında duyarsız davranan bir erkek, melekler nezdinde 'deyyus' diye anılır."⁴⁷

Ayrıca böyle bir erkek "kalbi baş aşağı duran" anlamında menkusu'l kalb diye de nitelendirilmiştir.⁴⁸ Böyle biri, "iman ruhu elinden alınmış"⁴⁹ "Allah'ın uzak olduğu"⁵⁰ "cennetin haram kılındığı ve cehenneme müstahak"⁵¹ bir insandır. Feyz, 'namus duyarlılığı' ile ilgili şöyle der:

Bu duyarlılık ve *gayret*, hadis ve rivayetlerde öylesine yüceltilmiştir ki hatta Allah'a dahi 'gayur' sıfatı atfedilmiştir.⁵² Bu sıfat öylesine şeref-

⁴⁶ *el-Vâfi*, c. 22, 763-767.

⁴⁷ A.g.e., s. 763.

⁴⁸ A.g.e., s. 765.

⁴⁹ A.g.e., s. 763.

⁵⁰ A.g.e., s. 765.

⁵¹ A.g.e.

⁵² A.g.e., s. 764.

lidir ki peygamberler bu uğurda yarış içerisine girmişlerdir. Bunun sebebi, gayretin izzet ve saygınlıkla iç içe oluşu ve bir insanın izzet ve saygınlığı ölçüsünde namus duyarlılığına sahip olması gerçeğidir.⁵³

Feyz, bu duyarlılığı “izzet ve saygınlık hasletleriyle iç içe bir koruma ve kollama” duygusu diye tanımlar ve şu sonuca varır:

Namuslu bir insan, başkalarının özel hayatlarına girmeye tenezzül etmez ve başkalarına da kendi özel hayatına girme izni vermez. Bu itibarla rivayetlerde şu tabir kullanılmıştır: namuslu bir insan, zina etmez!⁵⁴

Arz ettiğimiz üzere Feyz bu konuya dair birçok rivayet nakletmiştir. Fakat biz sadece üçünü aktarmakla yetineceğiz:

İmam Sâdık (a.s) şöyle buyurur:

“Allah Teâlâ, yakınlarının cinsel açıdan uygunsuz davranışlarını gördüğünde onları bu işten alıkoymayan namuslu bir insanı yüceltir. Gayreti (namus duyarlılığı) olmayanlar; yani eş ve çocuklarının uygunsuz davranışlarını görüp de ses çıkarmayanlara gelince; Allah Teâlâ iman ruhunu onlardan alır ve melekler onu ‘deyyus’ diye anarlar.”⁵⁵

Emiru’l-Muminin (a.s) bazı Iraklı gayretsizleri kınamak için onlara şöyle hitap eder:

“Ey Irak halkı! Haberdar olduğum kadarıyla, kadınlarınız yol ortasında omuz atıyorlarmış! Hiç utanmıyor musunuz?”⁵⁶

Başka bir rivayette ise şöyle buyurur:

⁵³ A.g.e., s. 763.

⁵⁴ A.g.e., s. 764.

⁵⁵ A.g.e., s. 763.

⁵⁶ A.g.e., s. 765.

“Kadınlarınızla ilgili bir duyarlılığınız olmadığı için hiç utanmıyor musunuz? Onlar çarşı pazarlara çıkıp iri kıym erkeklerle omuz omuza yürüyorlarmış!”⁵⁷

Peygamber Efendimiz (s.a.a) şöyle buyurur:

“Bir kadın süslenerek ve güzel kokular sürerek evden çıkıyor ve kocası da bu duruma razı oluyorsa, o kadının attığı her adım karşılığında, o koca için ateşten bir ev yapılır!”⁵⁸

Yersiz Kıskançlık

Namus duyarsızlığı nasıl anormal bir davranışsa, aynı şekilde aşırı ve yersiz duyarlılık ve kıskançlık da sağlıklı bir tepkidir. Bu davranışın kökeni suizandır ve çoğunlukla namusa hakaret, iftira ve lanetleşme ile sonuçlanır. Dahası suçlamaya maruz kalan şahsı da anormal ve sağlıklı davranmaya sev eder ve sonuçta aile hayatının sarsılıp dağılmasına dahi yol açabilir.

Feyz, ‘Bâbu’l-Gayre’ bâbının sonunda İmam Ali’den bir rivayet nakleder: İmam Ali (a.s) İmam Hasan’a yazdığı mektupta şöyle buyurur:

“Yersiz gayret (kıskançlık) sergilemekten kesinlikle kaçın! Zira bu temiz kadınları dahi kötüliğe yönlendirir...”⁵⁹

Değindiğimiz üzere, cinsel hayata dair yersiz bir kıskançlık, namusa iftira, şiddet içeren tepkiler ve benzeri olumsuz davranışlara yol açabilir. Namusa yönelik bir suçlamanın insanı nasıl çileden çıkardığı ise herkesçe malumdur.

⁵⁷ Vesailu’s-Şia, c. 20, s. 235.

⁵⁸ Meclisî, Biharu’l-Envar, c. 103, s. 249.

⁵⁹ el-Vâfi, c. 22, s. 766.

Kur'an-ı Kerim'de namuslu kadınlara iftira atanlar için çok ağır bir ceza öngörülmüştür. Yüce Allah şöyle buyurur:

“Namuslu kadınlara zina isnadında bulunup, sonra (bunu ispat için) dört şahit getiremeyenlere seksener sopa vurun ve artık onların şahitliğini hiçbir zaman kabul etmeyin. Onlar tamamen günahkârdırlar.”⁶⁰

“Namuslu, kötülüklerden habersiz mümin kadınlara zina isnadında bulunanlar, dünya ve âhirette lânetlenmişlerdir.”⁶¹

⁶⁰ Nûr: 4.

⁶¹ Nûr: 23.

Altıncı Bölüm

Kız-Erkek İlişkileri

Dinî toplumların en büyük problemlerinden biri, kız erkek ilişkileridir. Zira günümüzde insan, uygarlık ve modernizmin gelişip yayılması, kadınların kültürel ve sosyal etkinliklere katılmalarını zorunlu kılmış ve kadın erkek ilişkilerini çok geniş bir sahaya yaymıştır. Elbette bu durum toplumsal hayatın daha bir canlılık kazanmasına katkı sunmuştur. Fakat diğer taraftan, günümüzde insanoğlunun hayatını tehdit eden en büyük tehlike; yani cinsel problem ve sapmalarda işte bu zeminde gelişmiş kadın-erkek ve kız-erkek çocukların gayri meşru ve anormal cinsel ilişkiler yaşamalarını beraberinde getirmiştir.

Bu problem, bir tür cinsel lümpenizm ve sosyo-kültürel yozlaşmaya yol açmış, birçok cinsel suç ve sapkınlığın ana faktörü olmuştur. Sonuç itibariyle de bilimsel gelişmelerin önünü tıkamış, evlilik kurumu ve aile yaşamının temellerini ciddi anlamda sarsmıştır.

Şimdi acaba toplumun yarısını oluşturan kadınların aile ilişkileri, çocuk eğitimi, kişisel ve toplumsal sahaya ilgili sorumluluk, etkinlik ve gelişimlerini engellemeyecek bir şekilde toplum genelinde varlık göstermelerini temin edecek geniş çaplı ve sistematik bir programlama

mümkün müdür? Tabi ki bu programlamada toplumun cinsel suç, sapma ve davranışsal bozukluklara yönelmesini engelleyecek müeyyideler de göz önünde bulundurulmalıdır. Peki, bu gayenin gerçekleşmesi doğrultusunda kız ve erkek çocukların ilişkileri nasıl ve hangi düzeyde olmalıdır? Bu sorular, kız-erkek çocuklar arası irtibatın cinsel eğitimle ilgisi anlaşılmış olmalıdır.

Bu bölümde, özet bir şekilde kadınların toplumsal ödevlerini ifa edebilmeleri için kadın-erkek sosyal ilişkilerinin mahiyeti ve sınırları ile ilgili muhtelif görüşleri inceledikten sonra Feyz'in konuya dair fikirlerini incelemeye çalışacağız. Daha sonra ise kadın-erkek münasebetinde gündeme gelen ortak bir mekânı paylaşma, göz teması, sözsel ilişki, el sıkışma, arkadaşlık, şakalaşma, mesleki irtibat ve benzeri konulara dair hükümleri Feyz'in görüşlerine istinaden mütalaa edeceğiz.

Kadın ve Erkek Arası Münasebetin Sınırları

Özellikle içinde yaşadığımız çağda, kadının sosyal rolleri ve buna bağlı olarak da sosyal ilişkilerde kadın-erkek münasebetinin kaçınılmazlığı tartışmasızdır. Zira sosyal gerçeklik, eğitimsel ve mesleki zaruretler ve hizmet sektörü kadının toplum içerisinde varlık göstermesini zorunlu kılmaktadır. Öyle ki sosyal bünyenin yarısını teşkil eden kadınları görmezden gelmek hiçbir şekilde mümkün değildir.

Elbette unutulmamalıdır ki günümüzde dinî toplumun dahi zihin ve fikir dünyası feminist ve liberal dünya görüşünün görünmez sultası

altına girmiş ve kadının sosyal rolü hususunda Batı'nın kadın eksenli bakış açısı peşinen kabul edilmiş bulunmaktadır. Dolayısıyla bu konuya dair bütün görüşler, bu bakış açısı temel alınarak değerlendirilmekte hatta dinî metinlerde yer alan ancak bu ölçüyle bağdaşmayan bütün öğretiler tevil edilmekte ve yeni bir okumaya tabi tutulmaktadır!

Lakin kadının sosyal rolleri ve buna bağlı olarak kadın-erkek münasebetinin kaçınılmazlığı tartışma götürmez. Ancak kadın-erkek münasebetinin sınırlarıyla ilgili üç teori ileri sürülmüştür:

1. Zaruret düzeyinde irtibat.
2. Akıl ve örfe uygun düzeyde irtibat.
3. Kadın-erkek karışık toplu irtibat.

Şimdi bu üç görüşü ele alarak delilleriyle birlikte inceleyelim ve Feyz'in bu çerçevedeki görüşlerini aktarmaya çalışalım:

1. Görüş: Zaruret Düzeyinde İrtibat

Bazı fakih ve âlimlere göre kadının örtüsünü koruması ve evinden çıkmaması müstehaptır. Buna göre, kadın-erkek ilişkisi zaruret sınırları içerisinde olmalıdır. Bu kesim, Kur'an-ı Kerim'den bazı ayetler ve Masumlar'dan nakledilen bazı rivayetlere istinat ederler. Biz de bu doğrultudaki iki ayet ve üç rivayeti aktararak analiz ve kritiğini yapmaya çalışacağız:

1. Kur'an-ı Kerim'de Peygamberimizin hanımlarına hitaben şöyle buyrulur:

“Hem vakarla evinizde durun da, daha önceki cahiliye döneminde olduğu gibi süslenip dışarı çıkmayın!”¹

¹ Ahzab: 33.

Acaba bu ayetin maksadı, Peygamberimizin hanımlarını ev hapsine mahkûm etmek gözlerden irak tutmak mıdır? Eğer böyleyse, bu ilâhî emir, yolculuklarında eşlerini de beraberinde götürün ve onların ev dışına çıkmasına müsaade buyuran Resulullah'ın pratiğiyle çelişiyor dememiz gerekmez mi? Bu da mümkün olamayacağına göre, bu ayetten yola çıkarak kadınların eve hapsedilmeleri gerektiği sonucuna varamayız. Zira bu ayetin asıl maksadı, peygamber eşlerini, gösteriş kastıyla dışarı çıkmak ve bazıların siyâsî-toplumsal garazlarına alet olmaktan men etmektir. Dolayısıyla bu ayet, birinci teori için bir delil olarak görülemez.

Bu doğrultuda Feyz şöyle der: Bu ayet, Peygamber Efendimiz'den (s.a.a) nakledilen bir rivayet bağlamında tarihsel bir olaya matuftur. Bu rivayette şöyle buyrulur:

Musa Kelim'den (a.s) sonra onun vasisi Yuşa otuz yıl boyunca halkı, Musa'nın dinine davet etti. Fakat bu arada, Musa'nın eşi ve Şuayb'ın (a.s) kızı Safura, bazı fırsatçıların oyununa geldi. Kendisinin Yuşa'dan daha üstün olduğunu iddia etti ve ona karşı başkaldırdı. Yuşa, ona karşı savaştı, bütün taraftarlarını öldürdü ve kendisini de esir aldı; ama ona karşı gayet saygılı ve insancıl davrandı.

Peygamberimiz (s.a.a) şöyle devam etti:

“Benden sonra Ebubekir'in kızı Aişe, Müminlerin emiri Ali'ye (a.s) başkaldıracak ve bazı şahıslarla birlikte ona karşı savaşacaktır. Ali (a.s) Aişe'nin taraftarlarını yendikten sonra onu esir alacak; ama gayet merhametli ve lütfkâr davranacaktır. **Hem vakarla evinizde durun da, daha önceki cahiliye döneminde olduğu gibi**

süslenip dışarı çıkmayın’ ayeti benden sonra vaki olacak işte bu olaya matuftur.”²

Demek ki bu ayetten yola çıkarak, kadınların ev hapsine mahkûm edilmeleri gerektiği sonucuna varılamaz.

2. Yüce Allah Kuran’da şöyle buyurmaktadır:

“Peygamber’in hanımlarından bir şey istediğiniz zaman perde arkasından isteyin. Bu, hem sizin kalpleriniz, hem de onların kalpleri için daha temiz bir davranıştır. Sizin Allah’ın Resulünü üzmeye asla hakkınız yoktur...”

Bu ayet, başlangıç ve sonundan da anlaşılacağı üzere, ahlâkî davranışlar ve aile âdâbı ile ilgilidir. Buna göre bir insan bir eve girdiği zaman, kadınların bulunduğu bölüm ve odaya girmemelidir. Eğer bir şey isteyecekse de odanın dışından seslenmelidir. Burada maksat, namahrem erkek ve kadınların göz temasını gerektiren ortamlardan uzak durmalarını vurgulamaktır. Zira bu duyarlılık, kalbin arılığı ve temizliği açısından gereklidir. Bir konunun ev sahibinin evinde kadınların bulunduğu bölüme girmesinin ne anlamı olabilir? Bazılarına göre, bu ayet kadınların daima örtülere bürünüp gözlerden ırak yaşamaları gerektiğine delalet etmektedir.

Feyz, ayette geçen ‘hicap’ kavramının ‘perde’ anlamına geldiğini vurgular ve bazı tefsircilerin görüşlerine istinaden şöyle der: “Bu ayet-i celile, izinsiz ve gelişi güzel Peygamber Efendimizin (s.a.a) evi ve hanımlarının huzuruna girip çıkanları kınama sadedindedir...” Dolayısıyla bu ayeti de birinci görüş için bir delil adanmak mümkün değildir.

² Tefsir-i Sâfi, c. 4, s. 187.

3. Peygamber Efendimiz (s.a.a) şöyle buyurur:

“Kadınlar zayıftırlar; meramlarını doğru bir şekilde ifade edemezler ve onlar avrettirler. Öyleyse avreti, evlerle; sözlerindeki zaafları ise sükût ile perdeleyip örtünüz.”³

Feyz, rivayetin ilk bölümünü şöyle yorumlar:

“Kadınlar genellikle ölçüp biçerek konuşmazlar ve maksatsız laflar ederler. Demek ki bu durumda onlara cevap vermemek ve susarak bu gafları görmezden gelmek gerekir. Zayıf ve savunmasız oldukları içinde daha ziyade evde kalmaları gerekir ki toplumsal problemlerin etkisi altında kalmassınlar.”⁴

Evet, kadının her durumda gizlenmesi gerektiğini savunanlar bu rivayetin zâhirine istinat edebilirler. Ancak az sonra arz edeceğimiz açıklamanın ışığında bu rivayetin gerçek maksadı aydınlığa kavuşacaktır.

İmam Ali (a.s) şöyle buyurur:

“Ey erkekler! Kadınlarınızı koruma altına alınız.”⁵

Zira onlar her türlü etkiye açıktırlar ve birçok faktör onları etkileyebilir.

İmam Sâdık'tan (a.s) şöyle rivayet olunur:

“Âlemlerin Rabbi, Âdem'i çamur ve sudan yarattı. Bu sebeple de erkeklerin bütün himmetleri çamur ve su; inşaat ve binalar kurmaktır. Havva'yı ise Âdem'den yarattı. Bu sebeple de kadınların bütün himmetleri erkeklerdir. Dolaşısıyla onları evlerde gizleyin!”⁶

³ Tefsir-i Sâfi, c. 22, s. 798.

⁴ A.g.e.

⁵ A.g.e., s. 798.

⁶ el-Vâfi, c. 22, s. 798 3. hadis.

Bu rivayetlerle ilgili şu üç nokta dikkate şayandır:

1. Kadın-erkek ilişkisi ve kadının sosyal rolleri ile ilgili rivayetler sadece bu üçüyle sınırlı olsaydı, kadının eve hapsedilmesi gerektiği sonucuna varılabilirdi. Fakat unutmamamız gerekir ki, bu rivayetlere mukabil Kur'an ve Masumların (a.s) sünnetinde gelen nice kesin kanıtlar vardır. İşte bu yüzde olsa gerektir ki fakihler, bu rivayetlerin zâhirine dayanarak bu doğrultuda fetva vermemiş ve tüm bunları ahlâkî tavsiye niteliğinde kabul etmişlerdir.

2. Bütün bu buyruk ve yorumlar, genel iffeti korumak gayesiyledir. Zira yüce İslam dini için birinci derecede önemli olan, iffet, haya ve namus surlarını korumaktır. Kadının toplum içerisinde rol ifa etmesi ise İslam nezdinde meşrudur. Bu yüzden bizzat İslam'ın kendisi bazı durumlarda kadınların toplum içine çıkmalarını emir vermiştir; örneğin: güç yetirebiliyorsa hacca gitmelidir. Bu durumda kocası dahi ona mani olamaz. İslam'ın sınırlarını korumak gayesiyle savaş meydanlarına çıkmakla yükümlüdür. Ayrıca İslam'a göre kadınların cenaze merasimleri, taziye meclisleri, cuma ve bayram namazlarına katılmalarında hiçbir sakınca yoktur. Allah Resulü (s.a.a) kadınların, ihtiyaçlarını karşılamak üzere evden çıkmaları, savaş meydanına gidip mücahitlere yardım etmeleri hususunda bizzat kendisi izin vermiştir.⁷

3. Kadının eve hapsedilmesi ile ilgili rivayetlerden olsa olsa kadın ve erkeklerin iç içe ve karma bir şekilde yaşamamaları gerektiği

⁷ A.g.e., c. 15, s. 127, 6. hadis.

sonucuna ulaşılabilir. Ki bu hususu daha sonra genişçe izah edeceğiz. Dolayısıyla bu rivayetlerin hiçbiri, kadının eve hapsedilmesinin farz olduğu hükmüne dayanak teşkil etmez.

2. Görüş: Akıl ve Örfe Uygun Düzeyde İrtibat

Kur'an-ı Kerim'de ve Masumlar'dan (a.s) rivayet olunan hadislerde birçok kez kadının toplum içerisindeki etkinliği ve kadın-erkek arası konuşmalara dair tabirlere yer verilmiştir. Örneğin:

1. Hz. Musa'nın (a.s) Şuayb Peygamber'in kızlarıyla diyalogu ve Şuayb'ın kızlarından birinin geri dönüp Musa'yla konuşması:

“Onlara: “Derdiniz nedir?” dedi. Şöyle cevap verdiler: “Çobanlar sulayıp çekilmeden biz (onların içine sokulup hayvanlarımızı) sulamayız; babamız da çok yaşlıdır.” Bunun üzerine Musa, onların yerine (davarlarını) sulayıverdi. Sonra gölgeye çekildi ve “Rabbim! Doğrusu bana indireceğin her hayra (lütfuna) muhtacım” dedi. Derken, o iki kadından biri utana utana yürüyerek ona geldi: “Babam, dedi, bizim yerimize (hayvanları) sulamanın karşılığını ödemek için seni çağırıyor.”⁸

Bu kıssada, kadın-erkek arası diyalog birkaç kez tekrarlanmıştır. Dikkate şayan husus şu ki genç Musa, ortada hiçbir zorunluluk olmamasına rağmen genç kadınlarla konuşmuş ve bir hidayet kitabı olan Kur'an-ı Kerim de bu kıssayı naklederken hiçbir kayıt ve şart öngörmemiştir. Evet, kızların hayvanları sulamaya götürmeleri bir zorunluluk gereği olsa da ikinci diyalogun altyapısını Hz. Şuayb'ın kendisi hazırlamıştır.⁹

⁸ Kasas: 23-25 Bkz. *Tefsir-i Safi*, c. 4, s. 75-76.

⁹ A.g.e., s. 76.

2. Hz. Zekeriya'nın (a.s) Allah'ın özel lütfuna mazhar olan Hz. Meryem'le diyalogu:

“Zekeriya, onun yanına, mabede her girişinde orada bir rızık bulur ve «Ey Meryem, bu sana nereden geliyor?» der; o da: “Bu, Allah tarafından. Allah, dilediğine sayısız rızık verir” derdi.”¹⁰

3. Hz. Süleyman ve Sebe kraliçesi kıssasında, Hz. Süleyman'ın adamları, Sebe kraliçesi ile konuşmakla görevlendirilirler.

“Kraliçe hükümet sarayına girdiğinde ona: “Acaba şu taht, senin midir?” diye sordular. O: “Onun tıpkısı gibi görünüyor” diye cevap verdi.”¹¹

Mamafih bu ayetlerden yola çıkarak kadın-erkek arası diyalogun meşru ve kabule dilebilir bir çerçevede gerçekleşmesi caizdir sonucuna ulaşılabilir. Dolayısıyla hiçbir şekilde kadının bir tür ev hapsine mahkûm edilmesi kabul edilemez. Feyz, akıl ve örf çerçevesinde, bu diyalogun meşru olduğunu gösteren birkaç rivayet nakleder ve bunları üç grupta toplar:

1. Kadınlar, Peygamber Efendimiz (s.a.a) ve Masumlar'ın (a.s) huzurlarına varır ve soru sorarlardı. Masumlar da (a.s) onlara cevap verirdi.¹²

2. Kadınlar bazı ailevi problemlerini çözmek için Masumlarla (a.s) meşveret ederlerdi. Onlar da kadınları dinler ve yol gösterirlerdi.¹³

3. Masumlar (a.s) bizzat kadınlara hitaben sohbet eder ve onları irşat buyururlardı.¹⁴

¹⁰ Âl-i İmran: 37; Bkz. *Tefsir-i Sâfi*, c. 1, s. 332.

¹¹ Neml: 42. Bkz. *Tefsir-i Sâfi*, c. 4, s. 68.

¹² *el-Vâfi*, c. 22, s. 773-774, 1. 1 ve 7. Hadisler.

¹³ A.g.e., s. 777, 14. Hadis; s. 873, 8. Hadis, s. 703, 2 ve 5. Hadis.

¹⁴ A.g.e., s. 780, 22 ve 23. Hadis.

Biz burada bu hadisler içerisinde sadece iki gruba değineceğiz:

Birinci Grup:

Hız. Fatıma Zehra'nın (a.s) Selman-ı Farisî, Cabir b. Abdullah Ensarî, Bilal ve Peygamber Efendimizin diğer bazı ashabı ile görüşüp konuştuğu birçok hadis mecmuasında yer almıştır. Örnek olarak aşağıdaki rivayeti zikredebiliriz:

İmam Bâkır (a.s) Cabir b. Abdullah'tan şöyle rivayet eder:

Bir gün Allah Resulü (s.a.a) Hız. Zehra'nın ziyaretine giderken ben de onunla birlikteydim. Evin kapısına vardığımızda Peygamberimiz eliyle kapıyı itekledi ve "Selamun aleykum" dedi. Hız. Fatıma cevap verdi ve "buyurun" dedi. Peygamberimiz "Ben yalnız değilim; üzerine bir şeyler alıp örtün" diye buyurdu. Kısa bir süre sonra Peygamber Efendimiz (s.a.a) yeniden selam verdi ve "Girebilir miyiz?" diye sordu. Fatıma (a.s): "Evet" dedi. Allah Resulü eve girdi. Ben de beraberinde girdim. Yüzüne baktığımızda onun renginin attığı ve benzinin solduğunu fark ettik. Peygamberimiz: "Kızım, renginin atığını ve benzinin sarardığını görüyorum; sebep nedir?" diye sordu. Fatıma (a.s): "Açlık" dedi. Peygamberimiz ellerini kaldırıp dua etti: "Allah'ım, Fatıma'ya bir inayette bulun!" Allah'a and olsun, Hız. Zehra'nın bütün bedeninin yeniden canlandığını ve sararmış benzine kırmızılaştığını kendi gözlerimle gördüm. O günden sonra Fatıma bir daha acıkmadı..."¹⁵

Bu rivayetin içeriği, izahı gerektirmeyecek kadar açıktır. Cabir, Hız. Fatıma'nın evine giriyor, onun yüzüne bakıyor ve yüzünün sarardığını

¹⁵ el-Vâfi, c. 22, s. 842.

fark ediyor. Elbette bu arada hal hatır sorulmuş ve arada bazı konuşmalar geçmiştir. Hâlbuki bu durumu gerektirecek hiçbir zorunlu durum da söz konusu değildir.

İkinci Grup:

Medineli kadınlar adına Yezid Ensari'nin kızı Esmâ, Allah Resulü'nün (s.a.a) huzuruna çıktı ve sahabelerin de bulunduğu o ortamda şu man-tıklı, edebi ve güzel soruyu sordu:

“Benim sözlerim, Medine'deki tüm kadınların sözüdür. Bizler, Allah'ın seni hem erkekler hem de kadınlara peygamber olarak gönderdiğini bi-liyoruz. Dolayısıyla biz kadınlar da sana iman et-tik. Buna rağmen kadınlar daima ev işleri, evin idaresi, kocaların ihtiyaçlarını karşılamak ve ço-cuklarını eğitmekle meşgulken bütün mukaddes, değerli ve büyük işler erkeklerle tahsis edilmiş-tir. Her şeyden önemlisi onlar cihat edebilmek-tedirler! Peki, bizler niçin önemli ve ağır sorum-luluklardan mahrum bırakılıyor? Nasıl oluyor da bütün diğer zahmetli işler de biz erkeklerle or-tak oluyorken büyük, mukaddes ve sevabı daha çok olan işlerden muaf tutuluyoruz?”

Peygamberimiz (s.a.a) ashabına döndü ve şöyle buyurdu: “Acaba bugüne kadar dinle alakalı bu düzeyde açık, net ve mantıklı bir söz duydunuz mu?” Sahabeden biri: “Bu sözlerin bu kadına ait olduğuna inanamıyorum” dedi. Fakat Allah Resulü onun bu sözünü duymazlıktan geldi ve Esmâ'ya dönerek şöyle buyurdu: “Sana söyleyeceklerimi iyice anla ve diğer kadınlara da aktar! Kadınlar, eğer hakkıyla kocalarına karşı vazife-lerini ifa eder, ev işlerini de çekip çevirir ev or-tamına huzursuzluk, gam ve kederin hâkim ol-masına mani olurlarsa, erkeklerin yaptığı bütün büyük işlerin ecrine nail olurlar.”¹⁶

¹⁶ Tabatabâi, *el-Mizan*, c. 4, s. 350-352.

Bu hadis-i şerifte şu noktalar dikkat çekmektedir:

1. O dönemlerde, Medineli kadınlar bir araya geliyor ve Resulullah'la görüşmek üzere bir temsilci gönderebiliyorlardı.

2. Peygamber Efendimiz (s.a.a) sahabelerin de bulunduğu bir ortamda kadınların temsilcisini huzuruna kabul ediyor, ona konuşma hakkı veriyor ve sükûnetle dinliyordu.

3. Esmâ, açık ve net bir mantıkla Medineli kadınların fikirlerini onun huzurunda dile getirmiş ve daha büyük sorumluluklar üstlenmek istediklerini ifade etmişti.

4. Allah Resulü (s.a.a) Esmâ'nın mantıklı ve edebî konuşmasından oldukça hoşnut olduğunu ifade etmiş onu takdir buyurmuş ve bir anlamda onu üst düzey bir makam payesinde görmüştü.

5. Sahabeden birinin yersiz değerlendirmesini dikkate almadığını açıkça göstermişti.

6. Her şeyden önemlisi, kadınların iyi bir eş olma, ev idaresini üstlenme ve çocuk eğitimi sahasındaki büyük ve değerli sorumluluklarına dikkat çekmişti.

7. Ayrıca bu büyük sorumluluğun cihat ve şehadetle eşdeğer olduğunun altını çizmişti.

Sözün özü, Peygamber zamanında kadınlar toplum içerisinde varlık gösterebiliyorlardı. Dolayısıyla kadınların makul ve örfe uygun bir düzeyde toplumda varlık göstermeleri ve kadın-erkek arası diyalog ve muâşeret hiçbir şekilde sakıncalı görülemez. Tabi ki şeriâtın belirlediği sınırlar gözetilmelidir. Bu görüş hem akıl hem fitrat hem de şeriâtla uyumludur.

3. Görüş: Kadın-Erkek Karışık Karma Ortamlar

Bazılarının zannınca, içinde yaşadığımız şu teknoloji ve iletişim çağında kadın-erkek karma ortamlar artık bir problem olmaktan çıkmış, aradaki sınırlar tamamen kalkmış, kadın-erkek münasebeti tamamen normal bir kıvama gelmiş, hatta zorunlu bir keyfiyete bürünmüş ve bu yüzden de modern toplumlar daha zinde ve verimli bir konum kazanmıştır. Dolayısıyla artık bizim de bu sınırları kaldırmamız, bu münasebeti normal karşılamamız gerekir ki uygarlık kervanından geri kalmayalım. Dinî öğretilere gelince; çaresiz modern değerlere göre yeniden yorumlamalı ve uyumlu bir içerik kazandırmalıyız.

Bu yaklaşımın günümüzde artık alıcısı kalmamıştır. Zira bu proje, kadının konum ve saygınlığının ayaklar altına alınması ve cinsel bir obje olarak görülmesi dışında bir sonuç doğurmamıştır. Son asırlarda insanoğlunun içine düştüğü çıkmaz, bunun en bariz kanıtıdır. Çünkü kadın-erkek karma toplumlarda toplumun en asli rüknü olan aile mefhumu, en büyük darbeyi yemiştir.

Onlar kadınların aktif ortaklığı, ekonomik ve cinsel özgürleşme ve benzeri söylemlerle ailenin en temel direği olan kadını bu sahadan uzaklaştırarak ele ayağa düşürmüş ve hayvanî arzuları gerçek aşkın yerine ikame etmişlerdir. Bu yüzden de ev ve aile ortamı samimiyet, huzur ve sevgiden yalıtılmış evlilik müessesesi git gide anlamsızlaşmıştır. Nitekim günümüzde evlilik oranı gitgide azalmaya ve boşanma oranları yükselmeye başlamıştır.

Din, din bilginleri ve dindar sınıflar nezdinde; bu cümleden büyük filozof ve fıkıhçı Feyz-i Kâşânî'ye göre kadın-erkek karma ortamlar gayet olumsuz görülür ve bir başına birçok problemin kaynağı olarak görülür. Burada Feyz'in istinat ettiği birkaç rivayeti aktarmakla yetineceğiz:

Feyz, *el-Vâfi*'de 'Bâbu'l-Gayret' bölümünde içerik bakımından aynı iki rivayet nakleder ki Şeyh Hurr-i Amulî aynısını "Kadın-Erkek Karma Ortamlar" başlığı altında ele almıştır. Netice itibarıyla her ikisi de bu konuyla ilişkilidir. Buna göre İmam Ali (a.s) Irak ahalisine hitaben şöyle buyurur:

"Bana gelen bilgilere göre, sizin kadınlarınız çarşı-pazarlarda erkeklerle karşılaşıyorlarmış; hiç utanmıyor musunuz?" O, başka bir rivayete göre ise şöyle buyurur: "Niçin utanmıyor ve namus duygunuz kabarmıyor? Kadınlarınız çarşı-pazara çıkıyor ve güzel görünümlü erkeklerle sataşıyorlarmış!"¹⁷

İmam Ali'nin (a.s) bu buyruğuna göre kadın-erkek karma yaşam tarzı, din ve dindarlık sahası; daha da ötesi mertlik ve namus dairesinin dışına çıkmaktır. Buna mukabil, kadın ve erkek arasında bir saygınlık sınırının bulunması ahlâkî, takdire şayan ve zarurîdir. Kadının hayır ve maslahatı da bu sınırın varlığına bağlıdır.

Peygamber Efendimiz (s.a.a) Hz. Fatıma'ya (s.a):

"Bir kadın için en hayırlı ve en iyi şey nedir?" diye sordu. O: "Namahremin onu görmemesi ve onun da hiçbir namahremi görmemesidir"

¹⁷ *el-Vâfi*, c. 22, s. 765; Hurr-i Amulî, *Vesailu's-Şia*, c. 14, s. 174.

diye cevap verdi. Resulullah, kızının bu cevabını çok beğendi, onu takdir etti ve bağrına bastı.”¹⁸

Bu içerik başka bir şekilde daha nakledilmiştir. İmam Ali (a.s) şöyle buyurur:

“Allah Resulü’nün huzurunda bulunuyorduk. O: “Bir kadın için en hayırlı olan nedir?” diye sordu. Hiç kimse cevap veremedi. Ben, eve döndükten sonra, olan biten her şeyi Hz. Fatıma’ya (s.a) anlattım. Zehra (s.a) şöyle dedi: “Ben, Allah Resulü’nün sorusunun cevabını biliyorum. Bir kadın için en hayırlı ve iyi şey, namahrem erkeklerin onu görmemesi ve onun da namahremleri görmemesidir.” Ben, bu cevabı duyduktan sonra Allah Resulü’nün yanına döndüm ve sorusunun cevabını verdim. O: “Bu cevabı kimden öğrendin?” diye buyurdu. “Fatıma’dan” dedim. O da: “Fatıma benim bir parçamdır” diye buyurdu.”¹⁹

Kadınların efendisi Hz. Zehra’nın (s.a) derinlikli, güzel ve Allah Resulü’nün övgüsüne mazhar bu sözü, bütün zaman ve zeminlerdeki bütün kadınlar için temel bir ilke ve ölçüdür. Bu söz, asla değişim ve dönüşüme maruz kalmaz. Zira burada söz konusu olan ‘kadın’dır; dün ya da bugünün kadını değil. Bu sözün değeri, günümüz modern toplumlarında daha bir aşikârdır. Zira artık herkesçe anlaşılmıştır ki kadın-erkek karma yaşam tarzı, kadının saygınlık ve değerini ayaklar altına almaktadır.

Feyz, bu yaşam tarzına son vermek için yine rivayetlerden yola çıkarak bazı çözüm yolları önerir:

¹⁸ *el-Mehecceu’l-Beyda*, c. 3, s. 104

¹⁹ *A.g.e.*, c. 4, s. 210.

1. Yolda yürürken kadınlar yolun ortasında hareket etmemeli, sokak ve duvar kenarlarında yürümelidirler. Bu içerikte üç rivayet varit olmuştur.²⁰

2. Erkekler içinde kadınların da bulunduğu mekânlara girerken izinsiz girmemeli, ilkin izin istemeli, ev sahibi izin verdikten sonra girmelidirler. Bu konu da Cabir'in Resulullah'la (s.a.a) birlikte Hz. Fatıma'nın (a.s) evine gitmesi kıssasından anlaşılmaktadır.

3. Allah Resulü (s.a.a) kadınlarla namahrem erkeklerle tek başına bir mekânda bulunmalarını üzere biatleşmişti.

4. Allah Resulü (s.a.a) kadınlarla erkekler arasındaki sınırın korunması gerektiğini özellikle vurgulamıştır.

Peygamberimizin (s.a.a) eşlerinden Aişe ve Hafsa, Peygamber'in huzurunda bulunuyorlardı. O esnada Ümmü Mektum adında kör bir adam içeri girdi. O, eşlerine: "Kalkın ve kendi odalarınıza çekilin" diye buyurdu. Eşleri: "Fakat onun gözleri görmüyor ki?" dediler. Resulullah (s.a.a): "Evet, o sizi görmüyor; ama siz onu görebiliyorsunuz" diye buyurdu.²¹

5. Ehl-i Bey'ten (a.s) nakledilen rivayetlerde de bu sınırın korunması gerektiği hususu vurgulanmıştır. Muhammed bin Tayyar şöyle der:

Medine'ye vardım. Satmak için bazı şeyler getirmiştim. Kiralamak için bir ev arıyordum. Bir kadının evinin adresini bana verdiler. Evin sadece iki odası vardı. Odaların biri, genç bir kadın olan ev sahibine aitti ve diğeri ise kiralıktı.

²⁰ *el-Vâfi*, c. 22, s. 813-814.

²¹ A.g.e., s. 816.

Kadın, bana bir odayı kiralayabileceğimi söyledi. Ona: “Ben genç bir insanım ve bu iki oda arasında sadece bir kapı var!” dedim. Kadın: “Ben kapıyı kilitlerim” dedi. Bu fikir hoşuma gitti, eşyalarımı odaya yerleştirdim ve ona: “Kapıyı kilitle” dedim. Kilitleyecek gibi görünmüyordu. Sonra İmam Sâdık’ın (a.s) huzuruna vardım. Başımdan geçen bu olayı anlattım. O: “O odayı kiralama! Zira namahrem bir kadın ve erkeğin yalnız başına kalmalarının sonu harama varır” diye buyurdu.²²

6. Malum olduğu üzere, zaruret durumları bu hükümden müstesnadır.

Adamın biri İmam Bâkır’a (a.s) şöyle bir soru sordu: “Kadının biri bir kaza geçirmiş, elleri ayakları kırılmış ya da yaralanmış. Tedavisi için kadın doktordansa erkek bir doktor daha uygundur. Acaba erkek bir doktor muayene ve tedavi maksadıyla onunla ilgilenebilir mi?” İmam: “Eğer böyleyse, caizdir” diye buyurdu.²³

Göz Teması ve Bakışma

Cinsel eğitim konusunu işlerken, ‘namahreme bakma’ konusuna sık sık değindik ve yeri geldikçe konunun farklı boyutlarını açıklamaya çalıştık. Burada kız-erkek ilişkileri kapsamında gündeme gelebilecek ilişkilerden biri de ‘göz temasıdır’. Dolayısıyla özet bir şekilde de olsa konuyu bu açıdan da incelemek gerekir. Hiç kuşkusuz bir insanın bakışları, onun iç dünyasında cereyan eden duygular, heyecanlar ve arzuları yansıtabilir. Zaten bu yüzden “göz, kalbin aynasıdır” derler. Bu bakımdan din açısından bir

²² A.g.e., s. 871-872.

²³ A.g.e., s. 821.

erkek ve kadının birçok kez bakışmaları şehvani arzuların bir tezahürü ve şeytanın attığı zehirli bir ok diye değerlendirilir.

Feyz, birçok eserinde cinsel şehvetin güç, enerji ve azgınlığı hakkında bazı tespitlerde bulunmuş ve buna karşı koyabilecek yegâne gücün iffet bilinci olduğunu belirtmiştir. Ona göre pratik sahada ise atılacak ilk adım gözleri namahremlerden sakındırmaktır. Feyz, Ehl-i Beyt hadislerine istinaden şöyle der:

Şehvetli bakışlar, hem birey hem de toplumun çöküşünün ilk nedenidir. Gözleri haramdan korumanın en paha biçilmez semereleri, imanın kalplerde güçlenmesi, iman hazzının iç dünyada hissedilmesi, ibadetlerde zindelik ve kalp yumuşaklığıdır.²⁴

Daha önce Feyz'in dilinden Hz. Yusuf (a.s) kıssasının tüm iffetli insanlar için örnek alınması gerektiğini belirtmiş ve şu özel mesajı aktarmıştık: "Gözleri günahlardan ve cinsel sahnelerden sakındırmak, mana âlemlerine giriş ve manevî feyizlere mazhar olmak için ilk adımdır."

Rivayetlerde de belirtildiği üzere bir insan eğer Allah korkusuyla gözlerini şehvetli bakışlardan korursa, Allah ona öyle bir iman bahşeder ki onun hazzını ruhunda hisseder. Buna mukabil, alçalmanın ilk adımı da namahreme bakmaktır. Hatta dinî toplumların düşüşüne sebep olan başlıca nedenlerden biri de namahreme bakmanın normalleşmesidir. Aynı rivayette şu hususa da dikkat çekilmiştir:

²⁴ *el-Mehecce'tu'l-Beyda*, c. 5, s. 181-186 ve *el-Hakayık-ı fî Mehâsini'l-Ahlâk*, s. 64.

“Dünyanın fitnesi ve kadınların fitnesinden sakının! Zira İsrailoğullarının ilk fitnesi kadınlardan gelmişti.”²⁵

İmdi, rivayette geçen bu cümlemin namahreme bakmakla ilgili hükümden sonra gelmiş olmasının hikmetini şöyle açıklayabiliriz: Allah Resulü (s.a.a) kalplerde şehvet tohumlarını yesherten bakışları, sosyal problemler, suçlar ve çıkmazların başlıca nedeni olarak göstermektedir.²⁶ Dolayısıyla İslam toplumundaki kız ve erkeklerin özellikle bakışlarını kontrol etmeleri gerekir.

Sözlü İletişim

İnsanlar arasındaki ilişkilerin en yaygını, sözlü iletişimidir. İnsanoğlunun günlük yaşamında en yaygın ilişki türü, sözsel ilişkidir. Örneğin insanlar birbirleriyle karlılaştıklarında selam vererek iletişime geçer, tanışma ve hal hatır sormayla aradaki ilişkiyi derinleştirirler.

Bu girişten sonra asıl soruya geçebiliriz: Kadın ve erkekler arasında sözsel ilişkinin hükmü nedir? Kız ve erkeklerin birbirleriyle selamlaşmaları dinî açıdan nasıl görülür? Acaba namahrem kadın ve erkekler birbirleriyle konuşabilir, dertleşebilir, fikir alışverişinde bulunabilir ve ilmi konularda tartışabilirler mi?

Bu hususa dair üç nokta gündemdedir:

1. Dinî ve ahlâkî öğretiler, selamlaşmayı bir tür edep, saygı ve sevgi göstergesi olarak değerlendirir. Dinî önderlerin selamlaşmayla ilgili vurguları ve kendi siyerleri, onların toplum

²⁵ el-Hakayık-ı fî Mehâsini'l-Ahlâk, s. 64.

²⁶ A.g.e.

genelinde sulh, sefa, samimiyet, muhabbet ve alçakgönüllülüğün yayılması gerektiğine dair duyarlılıklarının bir göstergesidir.

Feyz, burada incelikli bir nükteye değinir:

Rivayetlerde varit olduğu üzere, Allah selamlaşmayı sever. Selamlaşmayı yaygınlaştıran buyruğu şu anlama gelir: Bir Müslüman hangi konumda bulunursa bulunsun, Müminlerden herhangi biriyle karşılaştığında selam versin. Dahası, te-vazunun gereği ve nişanelerinden biri de bir Müslüman'ın karşılaştığı her Müslüman'a selam vermesidir.²⁷

Demek ki, Müslüman erkek ve kadınların birbirleriyle selamlaşmaları prensipte edep, saygı ve güven göstergesi olması vechi ve şehvet şaibesini taşınamaması şartıyla caizdir. Bu itibarla, bir rivayete göre İmam Sâdık'a (a.s):

“Bir kadın bir erkek topluluğuna rastladığında ya da böyle bir meclise girdiğinde nasıl selam vermelidir?” diye sorulduğunda şöyle buyurur: “*Aleykum Selam* desin. Fakat bir erkek, kadınlara selam verirken *Selamun Aleykum* desin.”²⁸

2. Peki, erkek çocukları ve erkeklerin kız ve kadınlarla selamlaşabilirler mi? Feyz, bu başlık altında özel bir bölüm açmış ve üç rivayet zikretmiştir. Bu rivayetlerin ikisi mutlak biri mukayyettir. Feyz'in tabiriyle bu üçüncü rivayet ilk ikisini takyit etmiş ve şarta bağlamıştır.²⁹

Mutlak rivayetlere gelince:

²⁷ *Tefsir-i Sâfi*, c. 1, s. 486-487.

²⁸ *Hurr-i Amulî, Vesailu's-Şia*, c. 14, s. 174.

²⁹ *el-Vâfi*, c. 22, s. 845.

İmam Ali (a.s) şöyle buyurur:

“Kadınlara ilk selam veren siz olmayın ve onları yemeğe davet etmeyin!”³⁰

İmam Sâdık (a.s) şöyle buyurur:

“Kadınlara selam verme!”³¹

Yukarıdaki hükmü şarta bağlayan mukayyet rivayete gelince:

Bu rivayete göre, Allah Resulü (s.a.a) kadınlara selam verir ve onların selamlarına karşılık verirdi. Ancak İmam Ali (a.s) her ne kadar kadınlara selam verse de genç kadınlara selam vermekten imtina eder ve şöyle buyururdu:

“Genç kadınlara selam vermememin nedeni şudur: Olur ki onların seslerinden hoşlanırım da sevap yerine günah kazanırım diye korkuyorum!”³²

Elbette bu söz biz günahkârlar için söylenmiştir. Yoksa İmam Ali (a.s) bir Masum olarak, kadınların sesinden etkilenecek biri değildir. Bu itibarla merhum Saduk “Men La Yahduru’l Fakih” kitabında şöyle der:

Hiz. Emiru’l-Muminin bu sözle her ne kadar kendisinden bahsetmiş olsa da başkalarını kastetmiştir³³... İmam’ın genç kadınlara selam vermesinin nedeni, selam verecek olsa bazılarının suizanna kapılıp Emiru’l-Muminin genç kadınlardan hoşlandığı onlara selam veriyor diyerek bu zan sebebiyle küfre sapmalarından endişe duymasıydı. İşte bu yüzden o rahmet imamı, genç kadınlara selam vermiyor, kalplerinde hastalık bulunanların fık ve küfre sapmalarına sebep

³⁰ A.g.e.

³¹ A.g.e.

³² A.g.e., s. 846.

³³ A.g.e.

olmak istemiyordu... Masum İmamların (s.a) buyruklarının birçok tevil ve yorumu vardır. Zira onlar kâmil insanlardı ve varlığın en zirvesinden bakarak konuşuyorlardı. Dolayısıyla sadece derinlikli ilim sahipleri onların sözlerindeki derinliği kavrayabilirler.³⁴

Mamafih ilk iki rivayeti bu rivayetle takyit ettiğimizde şu sonuca varırız: Erkekler, kız ve kadınlarla selamlaşırken selama ilk kendileri başlamamalıdır. Şeriatın mukaddes sahibinin buradaki muradı, iffet ve hayâ nesiminin toplumun bütün alanlarında esmesini temin etmektir.

3. Feyz, fıkıhla ilgili bir kitabında namahrem erkek ve kadınların birbirleriyle konuşmaları hususunda şöyle der: “Namahrem erkek ve kadınların beş zarurî kelimedenden fazla konuşmaları günahdır.”³⁵ Bu fetva, nebevî bir hadisin içeriğinden çıkarılmıştır: İmam Sâdık (a.s) Allah Resulünden şöyle nakleder:

“Allah Resulü (s.a.a) bir kadının, eşi olmayan ve kendisine mahrem olmayan erkeklerle zaruret arz eden beş kelimedenden fazla konuşmasını nehyetmiştir.”³⁶

Hiç kuşkusuz bu rivayet üzerine derinlikli bir inceleme, ihtimal dâhilindeki her türlü şüpheyi çürütür. Bu hadisin ana teması, kadın ve erkek arasındaki iffet ve hayâ perdesinin korunması ve karşılıklı konuşmaların zarurî durumlarla sınırlı tutulmasıdır. Bu arada, ‘zaruret’ ruhsatı da suiistimal edilmemeli bu bahaneyle istedikleri kadar konuşmak için bir gerekçe olarak görülmemelidir.

³⁴ *el-Vâfi*, c. 22, s. 846.

³⁵ *Mefatihü’ş-Şerayi*, c. 2, s. 22.

³⁶ *el-Vâfi*, c. 5, s. 1070.

Dolayısıyla bütün zamanlarda; özellikle de içinde yaşadığımız çağda namahrem kadın ve erkelerin sağlık, eğitim, hizmet vs. sektörlerde diyalog içerisinde olmalarını gerektiren zarurî durumlar vardır. Lâkin din açısından iffet ve hayânın muhafazası, meslek ve hizmet vazifesi ifa etmekten daha önemlidir. Bu sahada dahi diyaloglar, zaruret sınırları içerisinde gerçekleşmelidir. Elbette zaruret bahanesiyle istenildiği kadar konuşmanın kapıları açılmamalıdır. İşte bu yüzden 'beş kelime' kaydı öngörülmüştür.

Bize göre, namahrem kadın ve erkekler arası diyalog iki önemli prensip çerçevesinde gerçekleşmelidir:

1. Kadın ve erkek arasındaki sınırlar korunmalı ve kadın-erkek karma yaşam tarzı normalleşmemelidir.

2. Zaruretlere gerektirecek olsa dahi namahrem erkek ve kadınlar arası diyalog hususunda haramlara ve günaha düşme tehlikesinden, hayal dünyasının alt üst olma riskinden ve kadının şeref ve haysiyetinin zedelenme ihtimalinden asla gafil kalınmamalıdır. Zira kadın asla erkekler için bir cinsel obje ve oyuncak konumuna düşmemeli, aile müessesesini sarsacak her türlü ilişkiden uzak durulmalıdır.

El Vermek

Dinî ve ahlâkî öğretiler gereği, Müminler birbirleriyle karşılaştıklarında el sıkışmalıdırlar. Zira 'musafaha' sevgi bağlarını güçlendirir ve kırgınlıkların önünü alır. Bir rivayete göre:

“İki mümin birbirleriyle karşılaştığında el sıkışacak olursa, ağaçların yaprakları nasıl dökülüyorsa günahları da aynı şekilde dökülür.”³⁷

El sıkışma şekli şöyledir: Karşı tarafın el ve parmaklarını tutmalı o, elini bırakmadıkça bırakmamalıdır. Ayrıca arada elbise ya da herhangi bir şey bulunmamalıdır. Zira bu, çok çirkin bir harekettir.³⁸

Bütün bu âdâba rağmen, İslam’a göre namahrem biriyle el sıkışmak haramdır. Bu haramı çiğnemek için ise hiçbir bahane hoşgörülmez ne arkadaşlık, ne akrabalık, ne iş arkadaşlığı ne de siyasî ve diplomatik kaygılar namahremle el sıkışmak için bahane olabilir. Feyz, bu hükümle ilgili Ehl-i Beyt rivayetlerine istinat eder. Biz burada sadece birini nakletmekle yetineceğiz:

İmam Sâdık’ın (a.s) ashabından Semae, bir erkeğin namahrem bir kadınla el sıkışmasının hükmünü sordu. İmam Sâdık (a.s): “Namahrem bir kadınla el sıkışmak haramdır” diye buyurdu. O, başka bir rivayette ise şöyle buyurur: “Allah’ın gazabına neden olur.”³⁹

Bu içerik üç rivayette daha tekrarlanmıştır.⁴⁰

Tabi ki dinî duyarlılığı olan bir insan, bütün hayatını dinin öngördüğü programa göre düzenlemek ister. Arkadaşlık ilişkileri, insanlarla muâşeret ve irtibatlarında şahsî arzular ve muhtelif bahaneleri değil, her daim dinin hükümlerini gözetir. Nitekim Peygamber Efendimiz (s.a.a) Mekke’nin fethinden sonra biatleşmek isteyen

³⁷ *En-Nuhbe*, s. 252.

³⁸ A.g.e.

³⁹ *el-Vâfi*, c. 5, s. 1075.

⁴⁰ A.g.e., c. 22, s. 846-847.

kadınlara elini vermemiştir. Aişe'nin tabiriyle, Peygamber Efendimizin mübarek eli ömrü boyunca asla namahreme değmemiştir.

Feyz, Peygamberimizin kadınlarla nasıl biatleştiğini *el-Vâfi* ve *Sâfi* kitaplarında rivayetler eşliğinde izah etmiştir:

Mekke'nin fethinden sonra, erkekler Allah Resulü ile biatleştiler. Kadınlar da biatleşmek istediler. Allah Resulü (s.a.a) onlarla el sıkışmadı. Bunun yerine büyük bir kabın içine su doldurulmasını emretti. Sonra Hz. Peygamber sağ elini suyun içerisine sokup çıkardı ve kadınlara dönerek şöyle buyurdu:

“Benimle biatleşmek istiyorsanız, şu hususa dikkat etmelisiniz ki sizler şirk koşturmak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarınızı öldürmemek, iftira ile başkasının çocuğunu kocalarınıza nispet etmemek ve...⁴¹ üzere benimle biatleşiyorsunuz!”

Arkadaşlık

Arkadaş bulmak, arkadaşlığı muhafaza etmek arkadaşlık hukukuna riayet etmek maharet ister. Zira bu meydanda at koşturmak isteyen mahir bir insan, yüce bir ruh, gökyüzü enginliğinde bir hoş görü ve okyanus büyüklüğünde bir gönül sahibi olmalıdır. Çoğu insan bu özellikleri taşımaz. İmam Ali (a.s) şöyle buyurur:

“İnsanların en zayıfı, bir arkadaş bulmaktan aciz olandır. Ondan daha zayıfı ise arkadaşlarını elden veren ve onları muhafaza edemeyendir.”⁴²

⁴¹ A.g.e., s. 851-854; *Tefsir-i Sâfi*, c. 5, s. 166-167.

⁴² *el-Mehecce'tul-Beyda*, c. 3, s. 330.

Buna göre, sıcak ve sevgi yüklü bir ilişki, bir güçlülük ve maharet göstergesidir. Dolayısıyla bu güç ve mahareti kazanmak için çabalamak gerekir.

Fakat tüm bu imtiyazlara rağmen heva-heves, şehvet ve günah şaibesi taşıdığı için kız ve erkekler arası arkadaşlıklar hoş karşılanmaz ve haram bilinir. Zira bu, ahlâksızlık, fesat ve sosyal problemlerin yaygınlaşması yönünde bir zemindir. Tecrübe ile sabittir ki bu tür arkadaşlıklar, aldatma, perişanlık ve el âlemin kadın ve kızlarını oyuncak haline getirmek dışında bir sonuç doğurmamıştır.

Göz teması, sözsel ilişki ve kadınlarla tolaşma konularını işlerken ele aldığımız konular ve Feyz'in istinat ettiği metinler ve yorumlarını göz önüne alacak olursak, çoğunlukla heva-heves ve şehvi dürtülerle kurulan kadın-erkek arkadaşlığının haram ve sakıncalı bilinmesinin daha evla olduğu katiyetle anlaşılmış olur. Dahası, topluma hâkim kültürel atmosfer çoğunlukla suizan ve iftiraya müsaittir. Bu tür arkadaşlıklar ise bu tarz algılar için en münasip zemindir ve dinimiz, bize iftiraya konu olabilecek ortam ve vaziyetlerden kaçınmayı emreder. Dolayısıyla bu tür ilişkiler asla doğru değildir.

Tüm bunların ötesinde kız-erkek arkadaşlığı şer'î açıdan sakıncalı olan göz teması, sözsel ilişki ve el sıkışmak gibi kadın ve erkek arasındaki sınırları kaldıran tüm ilişkileri de doğal olarak beraberinde getirir. Mamafih kız-erkek arkadaşlığı, şehvet, heva-heves ve kadının araçsallaştırılması gibi sonuçları dolayısıyla haramdır ve ne akıl ne de iffet ve hayâ çerçevesine sığar.

Elbette bu yasak, hem birey hem de toplumun genel maslahatlarını korumak adınadır.

Günümüz toplumunda, özellikle erkekler ve gençler açısından bir kız arkadaş edinmek, bir tür başarı, sosyal konum edinmek ve gözü açıklık olarak değerlendirilmektedir. Kızlar ise erkeklerle arkadaşlığı bir tür cazibe göstergesi olarak görmektedirler. Oysa bu tür dostluklar, örfe uygun normal davranış kuralları dâhilinde görülmez. Bilakis iffet ve hayâya aykırı bilinir. Bu yüzden de birçok problem için bir kaynak hükmündedir. Bu problemler ise sadece kız ya da erkeği değil belki aileleri ve toplumun genelini kuşatır. Zira kız-erkek arkadaşlığı ateş ve pamuk ilişkisi misalidir ve bu ilişki her iki tarafında namusunun kirlenmesi ve yüz akının dökülmesine yol açabilir. Kur'an-ı Kerim, iki ayette kız-erkek ilişkisine değinmiş ve dikkate şayan üç temel nükteye dikkat çeker:

1. Kız-erkek arkadaşlığı, çoğunlukla şehvet eksenslidir ve cinsel ilişkiyle sonuçlanır. Dolayısıyla çok ağır sonuçları vardır.

2. Liyakat sahibi bir eşin özelliklerini sayarken 'namuslu olmak' ve 'erkek arkadaş edinmek' şartlarına vurguda bulunur. Aksi durumda böyle biri eş olmaya layık değildir. Aynı şekilde kız arkadaşı olan bir erkek de iyi bir koca olma liyakatine sahip değildir.

3. Kur'an, 'namuslu olma' kavramını da tanımlamıştır.

Nisâ Suresi 25. ayette liyakat sahibi bir eş şu vasıflarla nitelendirir:

“...iffetli yaşayan, zina etmeyen ve gizli dost da tutmayanlar...”

Feyz, “iffetli yaşayan ve zina etmeyen” sıfatlarını “açıktan kirliliğe bulaşmamış namuslu kadınlar” ve “gizli dost tutmayanlar” tabirini de “Gözlerden uzak gizliden gizliye erkeklerle arkadaşlık etmeyenler” diye yorumlamıştır.⁴³ Kur’an-ı Kerim’in erkek arkadaş edinen kızları, profesyonel zinakârlar ve fahişelerle birlikte anmasının hikmeti, bu tür arkadaşlıkların çoğunlukla cinsel şehvet güdüsüyle kurulduğu gerçeğine binaendir.

Maide Suresi 5. ayette ise koca olmaya layık bir erkeğin başlıca vasfının “kız arkadaş edinmemek” olduğu beyan buyrulur:

“Bugün size temiz ve iyi şeyler helâl kılınmıştır. Kendilerine kitap verilenlerin (Yahudi, Hristiyan vb.) yiyeceği size helâldir, sizin yiyeceğiniz de onlara helâldir. Mümin kadınlardan iffetli olanlar ile daha önce kendilerine kitap verilenlerden iffetli kadınlar da, mehirlerini vermeniz şartıyla, namuslu olmak, zina etmemek ve gizli dost tutmamak üzere size helâldir. Kim (İslâmî hükümlere) inanmayı kabul etmezse onun ameli boşa gitmiştir. O, âhirette de ziyana uğrayanlardandır.”

Feyz, ‘haden’ kavramını ‘arkadaş’ anlamına yorar ve şöyle der: “Bu kavram arkadaş anlamına gelir; ister kadın cinsinden olsun ister erkek cinsinden...”⁴⁴ Dolayısıyla kız-erkek arkadaşlığı, ya doğrudan gayri meşru cinsel bir davranıştır ya da gayri meşru ilişkilere yol açan bir nedendir. Tabi ki hiçbir kız ya da erkek cinsel sapkınlık adına karşı cinsle arkadaşlık kurmaz. Bilakis ilk başlarda okul arkadaşlığı, insani sevgi ve alaka, göksel aşk ve benzeri duygular

⁴³ *Tefsir-i Sâfi*, c. 1, s. 441.

⁴⁴ A.g.e., c. 2, s. 14.

ağır basar. Fakat zamanla bir an kendilerine dönüp baktıklarında rezil ve rüsva olma dışında bir akıbetleri olmadığını görürler. Son olarak tekrar hatırlatmak isteriz ki İslam ve din bilginleri açısından kız-erkek, kadın-erkek arkadaşlığı sadece evlilik ilişkisi kapsamında meşrudur.

Tahsil ve Meslek Hayatında Kadın-Erkek İlişkisi

Buraya kadar anlatılanlardan, kadın-erkek arası mesleki ilişkilerin hükmü de anlaşılmış olmalıdır. Önceki konularda şu sonuçlara ulaştık:

1. Kadın, kız ve erkeklerin toplum içerisinde varlık göstermeleri günümüzdeki yaygın şekliyle; yani karma yaşam tarzı ve uygunsuz davranışlardan uzak olmak zorundadır. İslam, kız-erkek karma yaşam tarzına muhaliftir. Fakat kadın ve erkekler, iffet şartlarına riayet ettikleri ve üzerlerine düşen şer'i ve dinî vecibelere uygun davrandıkları takdirde, okullarda, üniversitelerde, sağlık merkezlerinde, camiler ve hizmet kuruluşlarında bir arada bulunabilirler.

2. Dinsel bir topluma yakışan, sosyal faaliyet zeminlerinde ve kadınlarında rol sahibi olduğu sahalarda mümkün mertebe şehvet ve cinsel tahrike yol açacak faktörlerden uzak durulmasıdır. Malum olsa gerektir ki birçok meslek ve sosyal faaliyeti icra ederken kadın ve erkeklerin aynı ortamda ve omuz omza birlikte çalışmalarına hiç de gerek yoktur. Özellikle daha önce de belirttiğimiz üzere cinsel güdü, çok güçlü ve azgındır. Dolayısıyla meslek icra edilen alanlarda dahi hızla yayılır ve hem kadın hem de erkekleri asıl vazifelerinden alıkoyabilir.

3. Kadın ve erkeklerin mesleki ilişkileri, aynı ortamı paylaşma, göz teması, sözsel ilişki, arada bir el sıkışma, arkadaşlık kurma, şakalaşma ve benzeri ilişkileri kaçınılmaz kılmaktadır. Zira böyle davranmayacak olurlarsa işlerinden olabirirler. Oysa çalışmak zorundadırlar. Bu tür durumlarda ne yapmak gerekir? Bu sorunun cevabını önceki sayfalarda vermiştik. Mütalaa buyurduğunuz üzere her bir konuyu müstakil başlıklar altında incelemiş bu soruya cevap olabilecek açıklamalar sunmuştuk. Dolayısıyla tekrarlamaya gerek yoktur.

4. Elbette tedavi, hizmet vb. alanlardaki bazı zorunlu durumları da göz ardı edemeyiz. Zaten birçok rivayette de bu hususlara dikkat çekilmiştir. Daha önce de aktardığımız üzere:

Adamın biri İmam Bâkır'a (a.s) şöyle bir soru sordu: "Kadının biri bir kaza geçirmiş, el-ayakları kırılmış ya da yaralanmış. Tedavisi için kadın doktordansa erkek bir doktor daha uygundur. Acaba erkek bir doktor muayene ve tedavi maksadıyla onunla ilgilenebilir mi?" İmam: "Eğer böyleyse, caizdir" diye buyurdu.⁴⁵

5. Son olarak şu hususu da hatırlatmak isteriz ki: Kız ve erkeklerin aynı ortamı paylaştıkları üniversitelerde kız ve erkeklerin bütün davranışları şeriatın belirlediği sınırlar içinde gerçekleşmeli ve cinsel şehvet şaibesi taşıyan her tür ilişkiden kesinlikle kaçınılmalıdır. Sonuçta eğer kız ve erkeklerin birbirleriyle yardımlaşmaları cinsel bir şaibe taşıyorsa, tanışmak, sohbet kapısı aralamak, göz teması ve haram bakış gibi maksatlarla gerçekleşiyorsa hiç kuşkusuz haramdır.

⁴⁵ *Tefsir-i Sâfi*, c. 2, s. 821.

Namahrem Bir Kadın ve Erkeğin Tek Başlarına Bir Mekânda Bulunmaları

Namahrem bir erkek ve kadının tek başlarına bir mekânda bulunmaları, cinsel şehveti tahrik eden bir zemin, şeytanın vesveselerinin etkili olacağı bir fırsat, günaha düşme vesilesi ve hem fert hem de toplumun ciddi problemlerine yol açabilecek bir faktördür. Bir kadın ve erkeğin tek başlarına bir mekânda bulunmalarından maksat, bir kadın ve erkeğin üçüncü bir şahsın giremeyeceği bir yerde bulunmalarıdır.

Allah'a inanan ve takva ehli kadın ve erkekler, kendileri bilfiil böyle bir davranışta bulunmak bir yana hatta istemeden de olsa böyle bir konumda yer almaktan şiddetle kaçınırlar. Hz. Meryem (a.s) bir gün böyle bir konumda yer almıştı:

“(Cebrail) ona tam bir insan olarak görünmüştü.”

O, aniden karşısında genç bir erkeğin belirdiğini görür görmez çok korkmuş, endişelenmiş ve ona şöyle demişti:

“Gerçekten ben, senden Rahman (olan Allah) a sığınırım. Eğer takva sahibiysen (bana yaklaşma!)”

Tabi ki yakışıklı bir genç görünümünde Meryem'in karşısına çıkan Cebrail ona şu cevabı vermişti:

“Ben, yalnızca, sana tertemiz bir erkek çocuk bağışlamam için Rabbinin bir elçisiyim!”⁴⁶

Bu ayet, iki incelikli mesaj içermektedir:

⁴⁶ Meryem: 18-19.

1. Takva ehli bir erkek namahrem bir kadınla tek başına kalacağı bir ortama asla girmez.

2. Böylesi tehlikeli bir ortamda bulunmak zorunda kalan bir insan, sadece Allah'ın özel inayetiyle bu vaziyetten kurtulabilir. Nitekim Yusuf-ı Sıddık dahi Allah'a sığınmak zorunda kalmış “maazallah!”⁴⁷ demişti.

Feyz, bu konuyla ilgili birçok rivayete istinat etmiştir. Mesela İmam Sâdık (a.s) şöyle buyurur:

“Kadınların Peygamber Efendimizle (s.a.a) biatleşmesi esnasında biate konu olan birkaç madde vardı. Bu maddelerden biri de şuydu: Kadınlar namahrem erkeklerle tek başlarına ortak bir yerde oturmasınlar!”⁴⁸

Bu rivayetin içerdiği inceliklerden biri şudur: Erkek ve kadınların Allah Resulü (s.a.a) ile biatleşmeleri din ve dindarlık üzerineydi. Dolayısıyla dindar bir kadın, eğer gerçekten Allah'a inanıyorsa hiçbir namahrem erkekle tek başına kalmamalıdır.

Böylece kız-erkek ilişkilerinin çerçevesi şart ve kayıtları aydınlığa kavuşmuş olsa gerektir. İslam, kadın ve erkeğin değerini insanîyet ölçütü, zâtî saygınlık ve izzet mihverinde eşit görür.

İslam açıkça şöyle der: Hem erkek hem de kadın manevî mertebeleri kat edebilir ve kurb-i ilâhî makamına erişebilirler. Lâkin kadın ve erkek için aynı rolleri öngörmez ve her biri için kendine özgü vazifeler tayin eder. Kadın ve erkek, meşru, makul ve marufa uygun bir ilişki temelinde birbirlerini tamamlamak gibi bir rol oynamakla yükümlüdürler.

⁴⁷ Yusuf: 23; bkz. *Tefsir-i Sâfi*, c. 3, s. 276.

⁴⁸ *el-Vâfi*, c. 22, s. 854.

Kaynakça

Kur'an-ı Kerim

Nehcu'l-Belağa

Âlem Mehrçerdî, Nesrin, *Rabita-i Dohter ve Peser Der Camia-i Kununi Ma*, Tahran, İntişârât-ı An, 1381.

Amedî, Abdulvahid, *Gureru'l-Hikem*, Tahran, İntişârât-ı Danışgâh-ı Tahran, 1373.

Amuzeş ve Pervereş; *Terbiyet-i Cinsî*, Mecmua-ı Makâlât, Kitab-ı Terbiyet, Kum, İntişârât-ı Terbiyet, 1383.

Ayetullahî, Zehra, *Zen ve Hanevade*, Tahran, Revabıt-ı Umumi Şura-yı Ferhengi-yi Zenan, 1381.

Beheştî, Muhammed, *Ârâ-yi Danışmendân-ı Muselman Der Talim ve Terbiyet ve Mebani-yi An*, c. 2, Pejuheşkede-i Havza ve Danışgâh, 1380.

Bostan, Huseyn, *Naberaberî ve Sitem-i Cinsî*, Kum, Muessese-i Pejuheşi Havza ve Danışgâh, 1382.

el-Hindî, Alauddin, *Kenzu'l-Ummal*, Beyrut, Müessesetu'r-Risale, 1409 h.

Emin, Muhsin, *A'yanu's-Şia*, Beyrut, Daru't-Tearuf, Tarihsiz.

Eminî, Abdilhuseyn, *el-Gadir*, Tahran, Daru'l-Kutubi'l-İslamiyye, 1366.

Ensârî, Hâce Abdullah, *Menazilu's-Sairin*, Kum, İntişarat-ı Bidar, 1372.

Feminizm ve Daneşha-yi Feministi, *Mecmua-yı Makâlât*, Kum, Derfter-i Mutalaat ve Tahlkikat-ı Zenan, 1382.

Feyz Kâşânî, *Deh Risale*, İsfahan, Mektebetu'l İmam Emirul-Muminin, 1371.

Feyz Kâşânî, *el-Hakayık fî Mehâsini'l-Ahlâk*, Kum, Muessesetu'n-Neşri'l-İslami, 1383.

- Feyz Kâşânî, *el-Kelimâtu'l-Meknûne*, Tahran, Ferâhânî, 1342.
- Feyz Kâşânî, *el-Mehecce'tu'l-Beyda*, Kum, Muessesetu'n-Neşri'l İslami, 1383.
- Feyz Kâşânî, *el-Vâfi*, İsfahan, Mektebetu'l-İmam Emiru'l-Muminin, 1412 h.
- Feyz Kâşânî, *En-Nuhbe fi'l-Hikmeti'l-Ameliye, ve'l-Ahkâmî's-Şer'iyye*, Kum, Sazman-ı Tebliğat, 1418 h.
- Feyz Kâşânî, *İlmü'l-Yakîn*, Kum, İntişârât-ı Bidar, 1377.
- Feyz Kâşânî, *Kurretu'l-Uyun*, Beyrut, Daru'l-Kitabi'l-Arabi, 1399 h.
- Feyz Kâşânî, *Meadinu'l-Hikme*, Kum, Muessesetu'n-Neşri'l-İslami.
- Feyz Kâşânî, *Mefatihü's-Şerayi'*, Kum, Mecmau'z-Zehairi'l-İslamiyye, 1401 h.
- Feyz Kâşânî, *Minhacu'n-Necât*, Kum, Matbaa-ı Meh-diyye, 1362.
- Feyz Kâşânî, Molla Muhsin (Muhammed b. Mur-taza), *Usulu'l-Maârif*, Kum, Defter-i Tebliğat-ı İslami, 1362.
- Feyz Kâşânî, *Tefsiru's-Sâfi*, Beyrut, Muesseset'ul-A'lamî, 1399 h.
- Gazzâlî, Muhammed, *İhya-u Ulumi'd-Din*, Beyrut, Daru'l-Kalem, tarihsiz.
- Gazzâlî, Muhammed, *Kimya-yı Saadet*, Tahran, Şirket-i İlmi Ferhengi, 1368.
- George Ritters, *Nazariyeha-yi Camiaşinasi*, Farsçaya çev. Ahmed Rıza Gerevizad.
- Gidens, Antony, *Camiaşinasi*, Farsçaya çev. Menuçehr-i Saburi, Tahran, Ney, 1384.
- Hansârî, Muhammed Bâkır, *Ravdatu'l-Cennât*, Tahran, el-İslamiyye, 1356 h.
- Hatib Adnânî, *en-Nikah ve Usulu'z-zevac fi'l-İslam*, Beyrut, el-İntişaratu'l-Arabi, 2000 m.
- Hurr Amûlî, Muhammed, *Vesailu's-Şia*, Dar-u İhyai't-Turasi'l-Arabî, 1412 h.
- Hurr Amûlî, Muhammed, *Emelu'l-Âmil*, Tahran, Daru'l-Kitabi'l-İslami, 1362.
- İbn Arabî, *Fususul-Hikme*, Tahran, Emir Kebir, 1370.
- İbn Manzur, *Lisanu'l-Arab*, Beyrut, Dar-u İhyai-t-Turasi'l-Arabi, 1408 h.

- İbn Sînâ, *Eş-Şifa*, Kitabhâne-i Ayetullah Mar'âşi Necefî, 1405 h.
- İbn Sînâ, *el-İşârât ve't Tenbihât*, Tahran, Fârâbî, 1360.
- İbrahim Dinanî, Gulam Huseyin, *Macera-yı Fikr-i Felsefî Der İslam*, Tahran, Tarh-i Nov, 1377.
- İsfahanî, Ebu'l-Kasım Ragıb, *el-Müfredat*, Tahran, el-Mektebetu'l-Murtazaviyye, 1332.
- Kâşânî, Abdurrezak, *İstılâhâtü's-Sufiye*, Tahran, Neşr-i Mevla, 1377.
- Kecbaf, Muhammed Bâkır, *Revanşinasi-yi Reftar-ı Cinsî*, Tahran, İntişarat-ı Revan, 1387.
- Kochtkof ve Lapik, *Revanşinasî ve Terbiyet-i Cinsî-yi Kudekan ve Novcevanan*, Tercüme: Muhammed Takizade, Tahran, Bunyad, 1369.
- Komisyon, *Revanşinasi-yi İctimâî*, Kum, Pejuheşkede-i Havza ve Danışgâh, 1382.
- Komisyon, *Revanşinasi-yi Roşd Ba Nigereş-i Be Menabi-i İslamî*, Defter-i Hemkari-yi Havza ve Danışgâh.
- Kuleynî, Muhammed b. Yakub, *Usulu'l-Kâfi*, Tahran, el-Meketebetu'l-İslamiyye, 1388 h.
- Kummî, Şeyh Abbas, *Mefatihü'l-Cinan*, Kum, Usve, tarihsiz.
- Meclisî, Muhammed Bâkır, *Biharu'l-Envar*, Beyrut, Müessesetü'l-vefa, 1403 h.
- Misbah Yezdî, Muhammed Taki, *Camia ve Tarih Ez Didgâh-ı Kur'an*, Tahran, Sazman-ı Tebligat-ı İslamî, 1368.
- Molla Sadra, *el-Esfaru'l-Erbaa*, Kum, İntişârât-ı Mustafavî, tarihsiz.
- Moory Edward C., *Engizeş ve Heyecan*, Farsçaya çev. Muhammed Taki Berâhinî, Tahran, Şirket-i Sehamî-yi Çehr, 1363.
- Moris Debis, *Merahil-i Terbiyet*, Tercüme: Ali Muhammed Kardan, Tahran, Daneşgah-ı Tahran, 1368.
- Muin, Ahmed, *Ferheng-i Farsi*, Tahran, Emir Kebir, 1371.
- Mustafavî, Hasan, *Et-Tahkik fi Kelimati'l-Kur'ani'l-Kerim*, Tahran, Bongâh-ı Tercüme ve Neşr-i Kitab, 1360.
- Mutahharî, Murtaza, *Ahlâk-ı Cinsî*, Mecmua-yı Âsâr, c. 19, Tahran, Sadra, 1379.
- Mutahharî, Murtaza, *Aşina-yi Ba Ulum-i İslamî*, Tahran, Sadra, Tarihsiz.

- Mutahharî, Murtaza, Hicab, *Mecmua-yı Âsâr*, c. 19, Tahran, Sadra, 1379.
- Mutahharî, Murtaza, *Mecmua-yı Âsâr*, Tahran, Sadra, 1371.
- Mutahhari, Murtaza, Nizam-ı Hukuk-ı Zen, *Mecmua-yı Asar*, c. 19, Tahran, Sadra, 1379
- Nasîh Ulvan, Abdullah, *İslam ve Terbiyet-ı Kudekan*, Farsçaya çev. Ahmed Beheştî, Tahran, Sazman-ı Tebliğat, 1370.
- Quiliyam, Suzan, *Sazgâri-yi Cinsî ve Zenaşûî*, Farsçaya çev. Behzad Rahmetî, (isimsiz) 1381.
- Robertson, *Der Amedi Ber Camia*, Farsçaya çev. Huseyn Behrevan, Meşhed, Astane Kuds, 1384.
- Saduki Erdistânî, *İslam ve Mesail-i Zenaşûî*, Tahran, Zeryab, 1377.
- Salah, Abdugani Muhammed, *Ez-Zevac ve'l-Hayatu'z-Zevciyye*, Beyrut, Daru'l Arabiyye, 1418 h.
- Sanii, Sefder, *Behdaşt-ı İzdivac Ez Menzer-i İslam*, Tahran, İntişârât-ı Abdurrahim Ali, 1361.
- Saruhânî, Muhammed Bâkır, *Mukaddime-i Ber Cami-aşinasi Hanevade*, Tahran, Suruş, 1370.
- Seccâdi, Seyyid Cafer, *Ferheng-i Istilâhât-ı İrfânî*, Tahran, Kitabhane-i Tahuri, 1370.
- Senaî, *Divan-ı Senaî*, Tashih: Müderris Rezevî, Tahran, İntişârât-ı Senaî, 1362.
- Şerif el-Kureşî, Bâkır, *en-Nizamu't-Terbevî fi'l-İslam*, Beyrut, Daru't-Tearuf li'l-Matbuat, 1407 h.
- Şerif, Muhammed Huseyn, *Tarih-i Felsefe Der Cihan-ı İslam*, Tahran, Merkez-i Neşr-i Danışgâhî, 1370.
- Şeyh İsrâk, *Mecmua-yı Musannifât*, Tahran, Mutalaat ve Tahkikat-ı Ferhengî, 1372.
- Şukûhî, Golamhuseyn, *Talim ve Terbiyet ve Merahil-i An*, Meşhed, Asitan-ı Kuds, 1363.
- Tabatabâi, Muhammed Huseyn, *el-Mizan fî Tefsiri'l-Kur'an*, Kum, Camia-yı Muderrisin, tarihsiz.
- Tûsî, Hâce Nasiruddin, *Ahlâk-ı Nasirî*, Tahran, Harezmi, 1369.
- Tûsî, Hâce Nasiruddin, *Evsafu'l-Eşraf*, Tahran, Vezaret-i Ferheng ve İrşad, 1369.
- Zerrinkûb, Abdulkuseyn, *Ferar ez Medrese*, Tahran, Emir Kebir, 1366.

Feyz-i Kâşânî'nin Düşüncesinde

İSLAMÎ AÇIDAN CİNSEL EĞİTİM

Eğitim, çok boyutlu ve bütünlüklü bir süreçtir. Bu süreçte mutlaka göz ardı edilmemesi gereken konuların başında cinsel eğitim gelmektedir. Cinsel eğitim ciddiyetle ele alınmalı, cinsel içgüdünün kontrol, tatmin ve yönlendirilmesi için gerekli olan bilgi ve metotlar reel ve objektif bir zeminde ortaya konulmalıdır.

Bu hedefler doğrultusunda elinizde bulunan bu eser kaleme alınmıştır.

Kitabın birinci bölümünde cinsel eğitimin teorik altyapısı ele alınıp bu eğitimin tanımı, cinsel ahlâkla farkı, zarureti, hedef ve gayeleri incelenmiştir.

İkinci bölümde, cinsel öğrenim, cinsel öğrenimin zamanlaması ve eğitim yöntemi ele alınmış ve bu eğitimin aşamalı bir şekilde gerçekleştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Üçüncü bölümde, cinsel davranışların düzen ve dengesi, temin ve tatmin yöntemleri ve dengeleme ve kontrol faktörleri incelenmiştir.

Dördüncü bölümde, toplumu cinsel tahrik faktörlerinden arındırma yollarına değindikten sonra beşinci bölümde cinsel eğitimin problemleri konusunu ele alınmaya çalışılmıştır.

Son bölümde ise kızlar ve erkekler arasındaki bazı ilişki türlerini; örneğin bakışma, konuşma, yazışma, oturup kalkma, şakalaşma ve sair konulara değinilmiştir.